

До 150-річчя завершення

Псалтиря

новою українською літературною мовою

Пилипа Семеновича Морачевського

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ КОМІТЕТ СЛАВІСТІВ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
ІНСТИТУТ РУКОПИСУ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

**ПАМ'ЯТКИ
УКРАЇНСЬКОЇ
МОВИ**

Серія канонічної літератури

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ КОМІТЕТ СЛАВІСТІВ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
ІНСТИТУТ РУКОПИСУ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

ПСАЛТИР

Переклад
новою українською літературною мовою
П. С. Морачевського

1865

Підготувала до видання
Л. А. Гнатенко

Київ 2015

УДК 2-234=161.2:27-534.7-23
ББК Э37-210.913+Ш141.14-77
П-86

Псалтир: переклад новою українською літературною мовою П. С. Морачевського (1865) / підготовка вид. Л. А. Гнатенко ; дослід. Л. А. Гнатенко, В. В. Німчука ; відп. ред. Л. А. Дубровіна ; Національна академія наук України, Український комітет славістів, Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського; Інститут української мови; – К. : НБУВ, 2015. – 200 с. ; 5 лл. (Пам'ятки української мови ХІХ ст., Серія канонічної літератури).

Уперше публікується текст Псалтиря в перекладі українською літературною мовою П. С. Морачевського.

Підготувала до видання

Л. А. Гнатенко

Дослідження

Л. А. Гнатенко, В. В. Німчука

Відповідальний редактор

Л. А. Дубровіна, член-кореспондент НАН України,
доктор історичних наук, професор

Рецензенти

Г. І. Ковальчук, доктор історичних наук, професор
Н. В. Пуряєва, кандидат філологічних наук,
старший науковий співробітник

Затверджено до друку вченими радами:

Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

(протокол № 14 від 16. 12. 2014 р.);

Інституту української мови НАН України

(протокол № 9 від 9. 12. 2014 р.)

ISBN 978-966-02-7487-7

© Л. А. Гнатенко, В. В. Німчук, дослідження, 2015

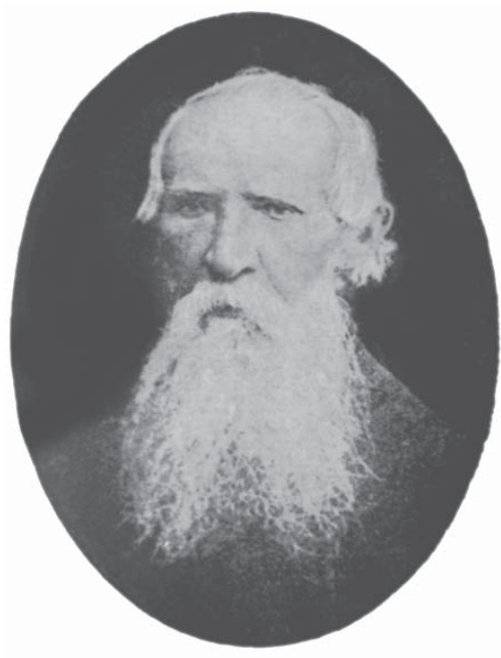
© Л. А. Гнатенко, підготовка тексту, 2015

© Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського, 2015

© Інститут української мови НАН України, 2015

ЗМІСТ

Перший повний переклад Псалтиря новою українською літературною мовою	7
Псалтир	29
Примітки	175

Пилип Семенович Морачевський
(1806–1879)

Перший повний переклад Псалтиря новою українською літературною мовою

Псалтир – найвідоміша й найпопулярніша в народі книга Старого Завіту. Цитати з Псалтиря є органічною складовою церковних відправ. У старовину його використовували під час навчання грамоті.

У новоукраїнську добу першим до перекладів-переспівів псалмів звернувся Т.Г. Шевченко, який знав Псалтир церковно-слов'янською мовою в українській редакції ще з дитячих літ, імовірно, напам'ять¹. Фактично він став основоположником конфесійного стилю сучасної української літературної мови. В альбомі-збірці своїх поезій «Три літа» під назвою «Давидові псалми» поет умістив власні переспіви 1, 12, 43, 52, 53, 81, 93, 132, 136, 149 псалмів, які завершив 19 грудня 1845 р.² Очевидно, Т.Г. Шевченко мав намір опублікувати свої переклади псалмів у «Кобзарі» 1847 р., але видання не було здійснене: 5 квітня 1847 р. Шевченка заарештовано, і збірка «Три літа» опинилася в Третьюму відділі, в архіві якого пролежала аж до 1907 р. Однак рукописні копії переспівів псалмів почали поширюватися невдовзі після написання циклу. Список із Шевченкових переспівів із Псалтиря

¹ *Шевченко Т.* Повне зібрання творів: у 12 т. – Т. 5 : Щоденник. Автобіографія. Статті... – К., 2003. – С. 195. Пор.: Там само. – С. 191.

² *Шевченко Т.* Три літа : автографи поезій 1843–1845 років / підгот. текстів та післямова Є.С. Шаблійовського. – К., 1966. – С. 103–105 зв.

був також у П.О. Куліша, і вже в першому виданні своєї «Граматки», надрукованої 1857 р. в Санкт-Петербурзі, він подав без імені автора, який мучився на засланні, повні переспіви 12, 53, 132 псалмів та уривки з переспівів псалмів 93 і 149. Т.Г. Шевченко в праці «Букварь южнорусский» 1861 року надрукував уривки зі своїх переспівів 12, 53, 149 псалмів та повний переспів 132 псалма³. Свої переспіви Т.Г. Шевченко зробив на основі церковнослов'янського тексту Псалтиря, і вплив цієї книги виразно спостерігається в мові поета. Привертає увагу й те, що Шевченків цикл «Три літа» розпочинає переспів першого псалма, а завершує переспів передостаннього. Можливо, в поета був задум переспівати весь Псалтир.

Рукописні копії високопоетичних Шевченкових переспівів псалмів та їхня анонімна публікація в «Граматці» П.О. Куліша будили в читачів думку про можливість перекладу живою українською мовою цілого Святого Письма або його частини – Нового Завіту, адже Шевченко дав чудове свідчення того, що жива українська мова має всі засоби для побудови сакральних текстів, вираження високих, священних думок.

Шевченковою стежкою перекладів псалмів українською мовою пішов М.О. Максимович, опублікувавши в 1859 р. в альманасі «Украинец» низку перекладів псалмів під назвою «Псалмы, переложенные на украинское наречие»: 1, 8, 11, 12, 13, 14, 22, 38, 41, 42, 50, 51, 54, 64, 69, 78, 81, 83, 94, 114, 124, 125, 128, 132, 136, 141, 143, 145 і псалом останній (151)⁴, а в 1867 р. в «Галичанині» – псалми 29, 35, 89, 93, 101⁵. М.О. Максимович переклав ще 103 псалом, текст якого надіслав П.А. В'яземському в листі від 18 березня 1869 р.⁶

³ Шевченко Т. Букварь южнорусский. – СПб., 1861. – С. 5–7.

⁴ Украинец. Альманах, издаваемый Михаилом Максимовичем. – М.: Тип. Каткова и комп., 1859. – Кн. 1.

⁵ «Галичанин». Научно-белетристичная прилога до «Слова» / ред. Б.А. Дилицкий. – Львів : Друкарня Ставропігійська, 1867. – Рочник I. – Числа : 10-те. – С. 145–146; 11-те – С. 161–162; 12-те. – С. 177–178.

⁶ Письма М.Н. Погодина, С.П. Шевырева и М.А. Максимовича к князю П.А. Вяземскому 1825–1874 гг. (из Остафьевского архива) / изд. с предисл. и прим. Николая Барсукова. – СПб. : Тип. М. Стасюлевича, 1901. – С. 217–220.

Перший повний переклад Нового Завіту та Псалтиря новою українською літературною мовою здійснив Пилип Семенович Морачевський (1806–1879) – український просвітитель, педагог, письменник та книгознавець⁷.

Пилип Семенович Морачевський народився 14 (26) листопада 1806 р. в селі Шостовиця Чернігівського повіту Чернігівської губернії (нині с. Шестовиця Чернігівського р-ну Чернігівської обл.). Належав до чернігівського дворянства, отримав добру освіту, знав багато мов. Навчався в Харківському університеті на фізико-математичному відділенні (1825–1828) і після одержання звання вчителя математики в 1829 р. працював викладачем в Сумському повітовому училищі. У 1832 р., склавши в іспитовому комітеті Харківського університету екзамен на звання вчителя російської словесності, був призначений до Луцької гімназії на посаду молодшого викладача російської мови та географії, а в 1835 р. переведений до Кам'янець-Подільської гімназії на посаду старшого вчителя російської словесності, в якій також працював інспектором з 1838 р. У 1849 р. переїздить до м. Ніжина, де працює до відставки 1859 р. на посадах інспектора Ніжинського лицейу князя Безбородька та Ніжинської гімназії. Писав поетичні й прозові твори українською та російською мовами, найвизначнішою з яких є історична поема «Чумаки, або Україна з 1768 року...» (1848–1849)⁸. Також він укладав підручники для навчальних закладів – «История русской словесности» в трьох томах (1841–1842) (російською мовою) та «Священна історія, для шкіл та народного читання» (1862) (українською мовою).

Працюючи в різних регіонах України, П.С. Морачевський ознайомився з живим народним мовленням. Напевне, добре

⁷ *Гнатенко Л.А.* Пилип Семенович Морачевський – український просвітитель середини XIX ст., педагог, письменник, перекладач, книгознавець / Л.А. Гнатенко, Т.І. Котенко // Українська біографістика : зб. наук. праць. – К., 2011. – № 8. – С. 175–190.

⁸ *Котенко Т.І.* Неопублікований нарис В.П. Науменка («Чумаки, або Україна з 1768 року» П.С. Морачевського – редакції) // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 2010. – Вип. 14. – С. 345–358.

знайомство з народними говірками в майбутньому допомагало йому добирати в перекладах загальноукраїнську лексику, флексії і синтаксичні структури, оминати вузьколокальні елементи. П.С. Морачевський уклав «Словарь малороссийского языка по полтавскому наречию» (завершений 1853; доля невідома), матеріал якого ліг в основу його майбутніх українських перекладів книг Святого Письма, над якими він почав працювати тільки після відставки 1859 р. Протягом 1860–1865 рр. П.С. Морачевський переклав Євангеліє (1860), Діяння святих апостолів (кінець 1861 – початок 1862), Послання святих апостолів (1864), Апокаліпсис (1864) та Псалтир (кінець 1864 – травень 1865).

Упокоївся П.С. Морачевський 17 (29) квітня 1879 р. в с. Шняківка Ніжинського повіту Ніжинської губернії (нині с. Шняківка Ніжинського р-ну Чернігівської обл.). Був похований на цвинтарі сільської церкви Введення у храм Пресвятої Богородиці, яка будувалася за його сприянням в 1863–1874 рр.⁹ Церкву та цвинтар зруйнували радянські атеїсти в 1938 р., тому точне місце вічного спокою видатної особистості залишається невідомим.

*Символічна могила
П.С. Морачевського*

Пам'ятковий хрест П.С. Морачевському поставлено 4 грудня 2006 р. на храмове свято на території колишньої церкви, яку в наш час починає відновлювати сільська громада за підтримки Української Православної Церкви Київського патріархату.

Переклади П.С. Морачевського книг Святого Письма до цього часу залишаються неопублікованими, не здійсне-

⁹ Котенко Т.І. Історичний нарис П.С. Морачевського про будівництво й освячення церкви в с. Шняківка і роль особистості автора у цій божій справі [с. Шняківка Чернігівської обл.] // Пам'ять століть. Планета. – К., 2012. – № 1–2 (95–96), січень–квітень. – С. 121–132.

но і їхнього комплексного наукового дослідження. Уривки з перекладів опублікували на початку ХХ ст. В.І. Срезневський та П.Г. Житецький¹⁰. Відтоді тексти з рукописів П.С. Морачевського не вводилися до монографічних і хрестоматійних видань і тому невідомі широкому загалові читачів.

П.С. Морачевський прагнув дати українцям Слово Боже рідною мовою. Він наголошував, що Біблію в перекладі своєю мовою має багато народів світу, а 12-мільйонний малоруський народ не має рідною мовою не тільки Біблії, але навіть Євангелія; біблійні тексти, писані церковнослов'янською мовою, мало зрозумілі простому люду, бо церковнослов'янська мова досить віддалена від малоруської, що й утруднює її сприйняття; крім того, тексти Святого Письма, перекладені малоруською мовою, принесли б велику користь у розповсюдженні освіти серед малоруського народу, особливо тепер, на початку 60-х років ХІХ ст., у період швидкого поширення освіти національною мовою, оскільки в початкових недільних та сільських школах слугували б посібниками для навчання тощо. А євангельське вчення зрозумілою рідною мовою сприяло б зміцненню віри та моралі серед народу¹¹.

Протягом тривалого часу П.С. Морачевський намагався опублікувати свої переклади, звертався за сприянням до знаних церковних діячів та провідних учених Імператорської Академії наук, від яких (безпосередньо академіків О.Х. Востокова, О.В. Микитенка та І.І. Срезневського) одержав підтримку і схвальні відгуки.

¹⁰ Охранная опись рукописного отделения Библиотеки Императорской Академии наук / сост. В.И. Срезневским (Доложено в заседании Общего собрания 5-го мая 1901 г.) // Известия Императорской Академии наук. – СПб., 1902. – Т. 16. – № 4, апрель. – С. 92–94; Охранная опись рукописного отделения Библиотеки Императорской Академии наук. – Т. 1 : Книги Священного писания. С приложением четырех таблиц снимков / [сост. В.И. Срезневским]. – СПб., 1905. – Приложения к 1-му отделу. – № 12–15. – С. 69–70; *Житецкий П.И.* О переводах Евангелия на малорусский язык. – СПб., 1906. – С. 57–60.

¹¹ *Науменко В. Ф.* Морачевский и его литературная деятельность // Киевская старина. – Т. 79. – К., 1902. – Декабрь. – С. 467–469 (Лист від 28 вересня 1860 р. до митрополита Петербурзького і Новгородського Ісидора). Див. також: *Котенко Т.І.* Що може бути святіше для серця народу за Слово Боже рідною мовою! (Листи П.С. Морачевського до І.І. Срезневського 1862, 1864, 1874 рр.) // Українська мова. – К., 2011. – № 4. – С. 54–62.

Академія наукофіційно зверталася до Святішого Синоду Російської Православної Церкви з проханням розглянути з точки зору теології Євангеліє в перекладі П.С. Морачевського та дозволити його опублікувати й отримала відмову через підготовку Валуєвського циркуляра¹². Як відомо, 18 липня 1863 р. з'явилося таємне розпорядження міністра внутрішніх справ П. Валуєва про заборону друку будь-яких релігійних чи навчальних книг українською мовою. Основною причиною появи Валуєвського циркуляра стало українське національно-культурне відродження, яке відбувалося наприкінці 50-х – на початку 60-х років XIX ст. і яке репрезентувалося передусім набуттям українською мовою поліфункційності, виходом її у високу літературу, науку, публіцистику і особливо – Церкву. В церковній сфері цей циркуляр став законом на підставі спеціального «Указа Синода духовним цензурним комітетам», що діяв до початку XX ст. Духовна цензура не повинна була допускати до друку жодного рукопису релігійного змісту українською мовою. Переклад Євангелія П.С. Морачевського також безпосередньо став однією з причин, що призвели до появи Валуєвського циркуляра¹³.

П.С. Морачевський, незважаючи на тогочасні несприятливі в Російській імперії політичні умови для розвитку української нації, утиски її етнічної, культурної та мовної самобутності і насамперед заборону свого перекладу Євангелія, продовжував працювати над перекладами інших книг Нового Завіту та Псалтиря. До свого перекладу Псалтиря він помістив своєрідну передмову-

¹² *Миллер А.* «Украинский вопрос» в политике властей и русском общественном мнении (вторая половина XIX века). – СПб., 2000. – С. 50.

¹³ *Стебницький П.* Очерк развития действующего цензурного режима в отношении малорусской письменности // Об отмене стесненной малорусского печатного слова / Императорская Академия наук. – СПб., 1905. – С. 34; *Стародуб А.* До питання про вплив дискусії щодо доцільності видання українського перекладу Святого Письма на генезу Валуєвського циркуляру 1863 року // Тези виступів учасників Всеукр. «круглого столу» «Сарбейські читання» (К., 30 січня 2003 р.). – К., 2003. – С. 63–65; *Стародуб А.* Євангеліє та циркуляр. Переклад Четвероевангелія Пилипа Морачевського як одна з причин появи Валуєвського циркуляру 1863 року // Високий Вал. – Чернігів, 4 вересня 2006. Режим доступу: <http://www.sian.ua.info/index>.

пояснення, написану російською мовою, – «Заметка» про те, як він працював з біблійними текстами: «В ограждение себя от упрека за отступления от славянского текста при переводе моем некоторых стихов псалмов Псалтири, я должен заметить, что многия места в славянском тексте так сбивчивы и темны, что доискаться в них смысла невозможно. И потому я в таких случаях, да и во всяком переводе моем из славянского, брал в помощь себе тексты Немецкий, Французский, Латинский и Русский, и, для удобнейшаго уразумения настоящего смысла, сличал на всех этих языках каждый стих, и в затруднениях славянских руководствовался более ясным и, по крайнему разумению моему, более подходящим текстом»¹⁴.

П.С. Морачевський після завершення праці над Псалтирем у травні 1865 р. передав усі свої переклади українською мовою книг Святого Письма на тимчасове зберігання до бібліотеки Імператорської Академії наук (нині – Бібліотека Російської академії наук – БАН), маючи надію, що вони колись будуть видані й послужать українській духовній і просвітницькій справі. Переклад Євангелія П.С. Морачевського був узятий за основу при виданні Євангелія українською мовою, яке готувалося на початку ХХ ст. за ініціативою української громади в Санкт-Петербурзі та за сприяння Імператорської Академії наук і українських церковних діячів. У Москві, в Синодальній друкарні, підготований переклад Чотирієвангелія українською мовою паралельно з церковнослов'янським текстом виходив протягом 1906–1911 рр. чотирма окремими книжками – за Євангеліями, проте без зазначення прізвища П.С. Морачевського. По суті, це було видання Євангелія в перекладі П.С. Морачевського та в редакції єп. Парфенія й комісії, яку склала Імператорська Академія наук. Українськомовне видання почало виходити з 1907 р. (1907–1911). Воно перевидавалося неодноразово, але також без згадки імені перекладача, в 1914, 1917, 1918, 1919, 1921 рр., зокрема в Україні

¹⁴ Псалтырь въ переводе на малорусский язык, труд Ф.С. Морачевского. Автограф. 1865 г., г. Нежин. – Библиотека Российской академии наук, Научно-исследовательский отдел рукописей, 1. 5. 53 – Осн. 1460. – Л. I об.

(Херсон, Київ, Львів та ін.). У Польщі 1936 р. Святий Синод Православної Церкви видав Євангеліє як на престольне. У 1939 та 1948 рр. воно вийшло в Канаді (Вінніпег), 1966 р. – в США (Баунд-Брук). У наш час – 2007 р., 2011 р. синодальне видання передруковано в Києві.

Передані П.С. Морачевським у 1865 р. книги перекладів Нового Завіту та Псалтиря для Бібліотеки Імператорської Академії наук до неї не надійшли. Відсутність рукописів Морачевського було виявлено при звірнанні в 1890-х роках основного зібрання рукописного відділення бібліотеки Академії, найімовірніше, в 1899 р. Пошук перекладів Морачевського був безпосередньо пов'язаний із намірами української інтелігенції видати Євангеліє українською мовою, проте тексту перекладу Євангелія в останній авторській редакції 1864 р. не було знайдено. В архіві Відділення російської мови і словесності Імператорської Академії наук були віднайдені Діяння святих апостолів і Псалтир, а в бібліотеці І.І. Срезневського – Апокаліпсис, які через 35 років нарешті передано до бібліотеки¹⁵. На заміну втраченого рукопису Євангелія бібліотека отримала, ймовірно, в 1901 р. чорновий рукопис Євангелія з додатковим зошитом пізніших виправлень перекладача до тексту, а також копію Євангелія, зроблену з рукопису, який належав журналові «Киевская старина»¹⁶, що їх у 1900 р. В.В. Морачевський, онук перекладача, надіслав Імператорській Академії наук як дар, але з умовою публікації. Рукописи П.С. Морачевського були опрацьовані й заінвентаризовані, інформацію про них оприлюднив В.І. Срезневський на засіданні Загальних зборів 5 травня 1901 р. в доповіді про складання «Охранной описи рукописного отделения Библиотеки Императорской Академии наук». У 1903 р. вченим уперше було подано опис автографа Псалтиря й опубліковано уривок тексту

¹⁵ Охранная опись рукописного отделения Библиотеки... – СПб., 1905. – С. 38, 40, 55.

¹⁶ Охранная опись рукописного отделения Библиотеки... – СПб., 1902. – С. 89–94.

з нього¹⁷. Археографічні описи оригіналів перекладів П.С. Морачевського увійшли в 1905 р. до окремого видання «Охранной описи рукописного отделения Библиотеки Императорской Академии наук»¹⁸, у додатку якої до Першого відділу вперше опубліковано зразки текстів усіх перекладів книг Святого Письма П.С. Морачевського; безпосередньо з Псалтиря – повністю тексти псалмів 1 та 103 (№ 15, с. 69–70). У 1910 р., за даними «Охранной описи рукописного отделения Библиотеки Императорской Академии наук», вийшло друком «Описание рукописного отделения библиотеки Императорской Академии наук. I. Рукописи. – Т. 1 (I. Книги священного писания и II. Книги богослужебные)». Описи рукописів П.С. Морачевського укладачі В.І. Срезневський і Ф.І. Покровський подали в стислішій формі, ніж в «Охранной описи...», і без публікації уривків текстів. Рукописи П.С. Морачевського нині зберігаються в бібліотеці відповідно до шифрів, зазначених в «Описании рукописного отделения...». На основі вищезгаданих видань та за нашими спостереженнями подаємо основні археографічні дані про автограф П.С. Морачевського.

«Псалтырь въ переводе на малорусский язык, труд Ф.С. Морачевского» (I. 5. 53 – Осн. 1460)¹⁹. Автограф. 1865 р., м. Ніжин. Рукопис у 1°, на 88 аркушах, за бібліотечною нумерацією (перекладач пронумерував 175 сторінок тексту). В оправі. Заголовок, арк. I за бібліотечною нумерацією: «Псалтырь на Малоросійскімъ язиці. Переложивъ П. Морачевскій. 1865». На арк. I зв. «Заметка» перекладача про його переклад, писана російською

¹⁷Срезневский В.И. Охранная опись рукописного отделения Библиотеки Императорской Академии наук. I. Книги Священного Писания (Продолжение) // Известия Императорской Академии наук. – СПб., 1903. – Т. 18. – № 3, март. – С. 15–16.

¹⁸ Охранная опись рукописного отделения Библиотеки... – СПб., 1905. – С. 19–22 (шифр: I. А. 29, Четвероевангелие...), 37–38 (I. Б. 20, Деяния...), 39–40 (I. В. 4, Апокалипсис...), 54–55 (I. Г. 15, Псалтырь...).

¹⁹ Охранная опись рукописного отделения Библиотеки... – СПб., 1905. – С. 54–55; Описание рукописного отделения библиотеки Императорской Академии наук. I. Рукописи. – Т. 1 (I. Книги священного писания и II. Книги богослужебные) /сост. В.И. Срезневский и Ф.И. Покровский. – СПб., 1910. – С. 68.

Псаломь 137.

Авгел и Захарій.

1. Славлю тебе, Господи, за усього серце, много; передь великими стѣнами твоими; бо ти по
2. зуби усі слова устъ моихъ. Покланяюсь передь храмомъ свѣтлимъ твоимъ, и слаблю ширь твою за широту твою, и за правду твою; бо ти слыши все, вознесъ ширь твою своими словами.
3. У той день, коли я призываю тебе, ты почуваш мене, и слыша побужо слышу ширь твою.
4. Души. Славятшуютъ тебе усі цари земнии, яко захуцятъ слова устъ твоихъ; и спѣватшуютъ даромъ господи;
5. бо слава господня велика. Бо великии Господь, и бохитъ мизькихъ, и великихъ.
6. распознае зданья. Коли я посреде мѣстности пѣзу, ты огнивши мѣня; на многотъ верованъ моихъ проведнешо руку твою, и правду твою спаси мене. Господь отдасть за мене. Господи, ширь твою повѣю; не покидай дѣлъ рукъ твоихъ.

Псаломь 136.

Захарій.

1. Господи! ты проймалиши мене мѣсто скрѣсь, и знаши. Ты знаши, коли я слышу, и коли встаю. Усі мисли мои ты распознаши напередь, вданья.

Псалтир у перекладі П.С. Морачевського.
Автограф 1865 р. БАН, 1. 5. 53 – Осн. 1460, с. 162.

мовою. В описах БАН зазначено, що в травні 1865 р. перекладач прислав Псалтир до Відділення російської мови і словесності Імператорської Академії наук для передачі до бібліотеки. Але в них не подано інформацію, що в книгу вклеєний аркуш із запискою, яка була зроблена, ймовірно, в кінці XIX – на початку XX ст., про те, що в А.Ю. Кримського є копія Псалтиря в перекладі П.С. Морачевського: «У А. Крымского есть рукопись (8°) под заглавием «Псалтир на малоруській мові. Переложив П. Морачевський 1865 року. г. Ніжин. М. К.» (по словам две буквы зачеркнуты). В копии рукописи отметка: «1866 року. с. Гаврилівка». Рукопись та – копія с рукописи Морачевского, а не автограф переводчика, что можно было бы заключить из поправок в тексте. По[лагаю], по всей вероятности, принадлежит лицу, отмеченому по заглавию листа инициалами «М. К.»; тому же лицу принадлежит заметка на 2 л. рукописи, объясняющая название Псалтыри (в рукописи Морачевского такой заметки нет). Характер поправок можно видеть из след. примеров: 1. 1. на раду нечестивихъ: испр. – людей поганих. – 2. 9. поразишь их скипетромъ залізнимъ и скрушишь ихъ: испр. – булавою залізною і розібьеш їх. – 5. 2. озивайся: испр. – одкликайся. 18. 12. Рабъ твій хранить: испр. – береже. 20. 12. Бо вони замишляли на тебе зло: испр. – на мали на тебе лиху думку. 76. 15. творишь чудеса: испр. – робиш дива великі. Поправок вообщем немало. Правописание не то, что у Морачевского, как это видно и по правописанию примеров»²⁰. Копія зберігається в ІР НБУВ, в архіві А.Ю. Кримського, ф. 36, № 646.

Тексти Псалтиря в перекладі П.С. Морачевського зберігаються в Інституті рукопису Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (далі – ІР НБУВ) у списках та копіях²¹.

В архіві С.І. Маслова, ф. 33, № 933, зберігається копія повного перекладу Псалтиря: *«Псалтирь на Малороссийськїмъ язичї.*

²⁰ Текст записки наведено за фотокопією з оригіналу.

²¹ Гнатенко Л.А. Переклади Пилипа Морачевського книг Нового Завіту та Псалтиря українською мовою середини XIX ст., збережені за оригіналами та списками у книгосховищах Росії та України / Л.А. Гнатенко, Т.І. Котенко // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 2007. – Вип. 12. – С. 154–177.

Псалтирь.

Псаломъ 1.

1. Блаженъ той чоловікъ, хто не ходитъ на радці нечестивихъ, и на дозорі зрешннихъ не становитця, и на лавці думоубивць не сидає; А ч законі Господнімъ уся воля єго, и въ законі єго навчаєтця день и нить. Вінъ, якъ древо, посажене при потокахъ водъ, що овоць свій дає у свій час, и листъ єго не опадає, и все, що тицькі вінъ робить, буде гараздъ.
2. Не такъ нечестивий, не такъ; але якъ та куврява пилу, що вітеръ зъ лиць землі підоймає. Такъ, не встоятъ нечестивий на суді, и зрешнники на раді праведнихъ. Бо знає Господь дозрогу праведнихъ, а дозрога нечестивихъ залише.

Псалтир у перекладі П.С. Морачевського.
Копія кінця XIX – початку XX ст.
ІР НБУВ, ф. 33, № 933, с. 1.

Переложивъ П. Морачевский. 1865», зроблена скорописом у кінці XIX – на початку XX ст. безпосередньо з тексту, писаного П.С. Морачевським. Це рукопис в 1^о, 360 x 225 мм (поле тексту: 310 x 155 мм), на IV, 204 сторінках цупкого жовтуватого паперу в лінійку (стор. I–IV – титульні, стор. II – чиста; пропущено нумерацію стор. 123, літерна стор. 128^а). Блок книги не зшитий, рукопис зберігається в картонній папці. Нумерація сторінок зроблена чорним чорнилом, титульні сторінки I–IV пізніше пронумеровані олівцем. Текст списку Псалтиря традиційний – повний цикл псалмів (150). Вихідні дані подано на титулі, який пронумерований як стор. III, на першому титулі написано тільки «Псалтирь». Зі звороту титульної стор. IV є «Заметка» перекладача про його переклад. Псалми, розміщені на стор. 1–204, пронумеровані арабськими цифрами. Псалми пронумеровані П.С. Морачевським за грецьким порядком²². На стор. 203–204 наявна додаткова стаття: «Давидь згадує свої літа молодії». На титулі, с. I, наявна бібліотечна замітка, зроблена олівцем: «1945–1962». У тексті багато виправлень, які були зроблені безпосередньо при копіюванні (неправильні написання витерто, а правильні написано поверх). Також за автографом було проведено редакторську правку тексту червоним чорнилом. Такі ж виправлення тим само кольором чорнила є й у тексті Апокаліпсиса²³.

Рукопис був придбаний С.І. Масловим у 1945 р. у вдови колишнього професора Київської духовної академії П.П. Кудрявцева (1868–1940) під час розпродажу його бібліотеки. До ІР НБУВ (колишній – відділ рукописів) манускрипт надійшов у складі рукописного зібрання бібліотеки вченого, яка передавалася згідно з його заповітом, проте, надходила періодично протягом 1962–1985 рр.²⁴

²² За єврейським порядком – нумерація інша. Коментарі щодо цього див.: Біблія або Книги Святого Письма Старого і Нового Заповіту: із мови давньоєврейської й грецької на українську дослівно перекладена. – Торонто (Repr. United Bible Societies 1962) (Псалтир, с. 665–779).

²³ ІР НБУВ, ф. 160, № 1721, напр., правки на с. 28.

²⁴ Про архів ученого див.: *Воронкова Т.І. Маслов Сергій Іванович // Особові архівні фонди Інституту рукопису. Путівник / уклад. О.С. Боляк, С.О. Булатова, Т.І. Воронкова та ін. ; відп. ред. О.С. Онищенко ; НАН України, НБУВ, Ін-т рукопису. – К., 2002. – С. 354–361.*

Для порівняння відповідності між автографом і зробленою з нього рукописною копією, подаємо текст 1-го псалма:

БАН, 1. 5. 53 – Осн. 1460, с. 1²⁵

ІР НБУВ, ф. 33, № 933, с. 1

1. Блаженъ той чоловікъ, хто не ходить на раду нечестивихъ, и на дорозі грішнихъ не становитця, и на лавці душогубцівъ не сідає;
2. А у законі господнѣму уся воля єго, и въ законі єго нав-частця день и нічъ.
3. Вінъ, якъ древо, посажене при потокахъ водъ, що овощъ свій дає у свій часъ, и листъ єго не опадає, и усе, що тільки вінъ робить, буде гараздъ.
4. Не такъ нечестивіи, не такъ; але якъ та курява пилу, що вітеръ зъ лица землі підймає.
5. Такъ, не встоять нечестивіи на суді, и грішники на раді праведнихъ.
6. Бо знає Господь дорогу праведнихъ, а дорога нечестивихъ загине.

1. Блаженъ той чоловікъ, хто не ходить на раду нечестивихъ, и на дорозі грішнихъ не становитця, и на лавці душогубцівъ не сідає;
2. А у законі Господнѣму уся воля єго, и въ законі єго нав-частця день и нічъ.
3. Вінъ, якъ древо, посажене при потокахъ водъ, що овощъ свій дає у свій часъ, и листъ єго не опадає, и усе, що тільки вінъ робить, буде гараздъ.
4. Не такъ нечестивіи, не такъ; але якъ та курява пилу, що вітеръ зъ лица землі підймає.
5. Такъ, не встоять нечестивіи на суді, и грішники на раді праведнихъ.
[6.] Бо знає Господь дорогу праведнихъ, а дорога нечестивихъ загине.

В архіві А.Ю. Кримського, ф. 36, під № 646 зберігається рукопис: *«Псалтир на малоруській мові. Переложив П. Морачевський. 1865 року. з. Ніжин»*. Це неповний список, який зробив М.Ф. Комаров²⁶ у 1866 р. в селі Гаврилівка. Рукопис у 8°, 178 x 110 мм (поле тексту: 140–150 x 90–95), на 67 аркушах цупкого жовтуватого паперу (арк. I, II – титульні, арк. 63–65 – чисті). В оправі, покритишки картонні мармурового забарвлення,

²⁵ Текст подається за публікацією В.І. Срезневського: Охранная опись рукописного отделения Библиотеки... – СПб., 1905. – С. 69, додаток 15.

²⁶ *Михайло Федорович Комаров* (1844–1913) – відомий бібліограф, етнограф, громадський діяч, нотар за фахом; автор багатьох бібліографічних статей та покажчиків («Библиографический указатель новой украинской литературы 1798–1883» (1883); він уклав «Русско-украинский словарь» у 4 томах (Львів, 1893–98). Див.: Енциклопедія українознавства. – Т. 3. – Львів, 1994. – С. 1088.

Псалтир.

Псалом 1.

1. Блажен той чоловік хто не ходить на раду ^{мудри поганих} нечестивих, і на дорозі грішних не стає витця, і на лавці душогубців не сідає; а у законі Господньому уся воля його, і в законі його навчатця день і ніч. Він, як древо, посажене при потоках вод, що овоц свій дає у свій час, і лист його не опадає, і усе, що тільки він робить, буде гаразд.
4. Не так ^{мі погани,} нечестиві, не так; але як та курява пілу, що вітер з муча
5. землі підоймає. Так не встануть ^{погани} нечестиві на суді і грішники на ра-

Псалтир у перекладі П.С. Морачевського.
Список М.Ф. Комарова 1866 р., з виправленнями А.Ю. Кримського.
ІР НБУВ, ф. 36, № 646, арк. 1.

від шкіряного корінця наявні тільки фрагменти біля покришок. На аркушах рукопису є дві нумерації: перша – 1866 р., зроблена через кожні чотири аркуші, на початку та в кінці рукопису – чорнилом, решта – олівцем; друга – 1969 р., проставлена послідовно простим олівцем. Списано текст скорописом, чорним чорнилом до арк. 40, з арк. 41 – темно-коричневим.

У рукописі на титулі зазначено вихідні дані, на арк. II подано визначення, що таке Псалтир, якого немає в автографові: «Псалтир. Книга псалмів Давидових (Асахвових і інших), Псалтирем зветця затім, що псалмі співались під гуслі, котрі псалтирём звалися», з поясненням у примітці – *Асахвових і інших*. «Заметки» перекладача, яка є в повному спискові, тут немає. Псалми розміщені на арк. 1–61 зв., пронумеровані римськими цифрами. Число Псалмів подано, як і в повному списку, за порядком грецьким. Не вписано тексти псалмів: 4, 6, 7, 9, 11, 14–16, 24–32, 34–38, 40, 43, 46, 47, 51–53, 55, 57–59, 63–68, 70, 72, 73, 80, 82, 84, 86–106, 108, 110, 111, 114, 115, 118, 121, 122, 124, 128, 137, 139, 141–147. У 41 псалмі наявні тільки перші шість віршів, а віршів 7–12 немає; у 126 псалмі немає останнього, п'ятого, вірша; у 135-му псалмі шостий вірш пропущено, сьомий вірш пронумеровано як шостий, восьмий вірш також пропущено, а дев'ятий пронумеровано як сьомий, через це далі нумерація віршів у цьому псалмі також порушена. На арк. 61 зв.–62 також уміщено, як і в автографі, додаткову статтю: «Давид згадує літа свої молоді».

Про те, що список зроблений М.Ф. Комаровим, у манускрипті немає точних вказівок. На титулі рукопису проставлено криптонім «М.К.», а в кінці зазначено рік і місце переписування: «1866 року. с. Гаврилівка» (арк. 62). Ім'я переписувача ми встановили за криптонімом, спираючись на роботу М.Ф. Комарова, присвячену перекладові П.С. Морачевського Святого Євангелія, в якій він повідомив, що читав власноруч писане П.С. Морачевським Євангеліє взимку 1866 р., коли він жив на канікулах на Харківщині, в селі Гаврилівці Озюмського повіту²⁷, а

²⁷ Комаров М. П. Морачевський та його переклад Св. Євангелія на українську мову. – О., 1913. – С. 22.

також за ідентифікацією почерку, яку ми провели за автографами його листів до визначних діячів української літератури другої половини XIX ст.²⁸ Згадуваний рукопис був подарований П.С. Морачевським своєму другу поміщикові Д.Ф. Запарі, напевно, в кінці 1864 – на початку 1865 р., коли він тільки розпочав роботу над перекладом псалмів українською мовою. М.Ф. Комарову рукопис Євангелія надала вдова Д.Ф. Запари. Ймовірно, в кінці Євангелія П.С. Морачевський вписав окремі псалми, бо якби в М.Ф. Комарова тоді був окремий рукопис Псалтиря або повний переклад псалмів разом з Євангелієм, то він би неодмінно зазначив це в своїй роботі про рукопис Євангелія в перекладі П.С. Морачевського. Переписані М.Ф. Комаровим псалми можуть бути, за нашим припущенням, більш раннім варіантом перекладу, ніж той, що його в травні 1865 р. П.С. Морачевський надіслав до Другого відділення Імператорської Академії наук. Про те, що текст неповного списку є переробкою Комарова, тут даних немає.

Після того, як рукопис потрапив до А.Ю. Кримського, криптонім попереднього власника «М.К.» було закреслено, і праворуч від нього хімічним олівцем новий власник засвідчив: «А. Кримського». В тексті рукопису наявні лексичні правки, які були зроблені А.Ю. Кримським темно-коричневим чорнилом, імовірно, в кінці XIX ст. Як уже зазначалося, в автограф перекладу Псалтиря П.С. Морачевського, що зберігається в Бібліотеці Російської академії наук (шифр: 1. 5. 53 – Осн. 1460) вклеєна записка, зроблена, вірогідно, в кінці XIX – на початку XX ст., про те, що в А.Ю. Кримського є копія Псалтиря в перекладі П.С. Морачевського, з наведенням археографічних, кодикологічних, лексичних та інших даних (див. опис автографа). Коли рукопис став власністю А.Ю. Кримського, не відомо. До Відділу рукописів він надійшов разом з іншими рукописними матеріалами архіву та бібліотеки вченого, найімовірніше, з надходженнями 1958 або 1961 рр.²⁹

²⁸ Листування М. Комарова 1884–1906 рр. – ІР НБУВ, ф. 3, № 37476–37528.

²⁹ У складі рукописів, переданих 7.02.1958 р. Інститутом археології АН УРСР, чи серед придбаних 12.04.1961 р. від сина вченого, М.А. Кримського. Рукописні матеріали бібліотеки А.Ю. Кримського надходили до ІР НБУВ періодично, спочатку їх дарував сам учений (напр., у 1923 р.), а з 50-х років

Між автографом і списком М.Ф. Комарова наявні суттєві відмінності: орфографічні, лексико-граматичні, синтаксичні, стилістичні, а також щодо структури тексту (У примітках до публікації подані всі встановлені нами відмінності між рукописом ІР НБУВ, ф. 33, № 933, автографом БАН, 1. 5. 53 – Осн. 1460, та списком М.Ф. Комарова). Далі проілюструємо їх на прикладі тексту 69-го псалма з рукопису ІР НБУВ ф. 33, № 933 та списку М.Ф. Комарова, ф. 36, № 646.

*ІР НБУВ, ф. 33, № 933,
с. 90*

2. Боже, не *гайся* на помочь міні!
Не *барись*, Господи, спасти мене!
3. Нехай постидятця і покриютця соромомъ, шукающі души моєі! Нехай вернутця назадъ и постидятця бажающі міні лиха!
4. Зъ *стидомъ* нехай вернутця назадъ кажущі міні: добре жъ, добре!
5. Нехай радуютця и веселятця у тобі усі, шукающі тебе, Боже, и люблящі *спасенне* твоє – великъ Господь! – *повікъ* нехай кажутъ.
6. А я бідний и убогий, Боже, поможи міні! ти заступникъ мій и спаситель мій, Господи, не *бався*!

*ІР НБУВ, ф. 36, № 646,
арк. 28–28 зв.*

2. Боже, не *барись* на поміч міні!
Не *гайся*, Господи, спасти мене!
3. Нехай постидятця і покриютця соромом, шукающі души моєі! Нехай вернутця назад і постидятця бажающі міні лиха!
4. З *соромом* нехай вернутця назад кажущі міні: добре ж, добре!
5. Нехай радуютця і веселятця у тобі усі, шукающі тебе, Боже, і люблящі *спасення* твоє, – велик Господь! – нехай *завжди* кажутъ.
6. А я бідний і убогий, Боже, поможи міні! Ти заступник мій і спаситель мій, Господи, не *барись*!

В ІР НБУВ зберігаються й дві копії перекладів псалмів П.С. Морачевського, зроблені, за нашими спостереженнями, з неповного списку М.Ф. Комарова.

XX ст. – частинами, заінвентаризовані в різних фондах: ф. 1, № 994, 4475, 22348–24798, 24799–26822, 48472–48490, та ф. 3, № 37733–37896, 42854–53572. Окремий фонд № 36 для архіву А.Ю. Кримського був відкритий тільки з 1968 р., до нього увійшли надходження з 1945 р. Фонд поповнювався до 2000 р. Про склад архівних матеріалів А.Ю. Кримського див.: *Клименко І.В.* Кримський Агартангел Юхимович // Особові архівні фонди Інституту рукопису... – С. 276–282.

У ф. 30, № 11 (Колекція рукописних книг ІР) під назвою «**Святе Євангеліє и Псалтырь**» уміщуються копії з Євангелія та неповного тексту Псалтиря, зроблені в 70-х рр. ХІХ ст. (до 1876 р.). Це кодекс в 4°, 205 x 130 мм, на 200 аркушах, пронумерованих двічі, простим олівцем: перший раз було пронумеровано тільки Євангеліє, з помилкою в нумерації (за якою євангельський текст розміщується на 145 аркушах), пізніше, при бібліотечній інвентарній обробці, – повністю вся книга. Рукопис складено з 23 зошитів, які пронумеровані на верхньому полі, праворуч над текстом. Книга в оправі, картонні покришки обтягнуті зеленим дерматинном, верхня покришка відірвана від книжного блоку. На верхній покришці посередині відтиснуто хрест і назву книги «Святе Євангеліє», на корінці – «Святе Євангеліє и Псалтырь». Копії текстів зроблено одним почерком, скорописом, темно-коричневим чорнилом, без вказівки імені переписувача, часу та місця копіювання. Після вихідних даних простим олівцем названо декілька основних правил передачі українських звуків за т. зв. «ярижкою» – правописом, який офіційно функціонував у російській Україні після Емського указу 1876 р. про обмеження вживання української мови аж до 1905 р., коли ці обмеження були скасовані: «и = ы, і = и, передь мякой і = і». Саме в цей період правила були вписані на титулі рукопису, який, зважаючи на ці дані, був писаний до 1876 р. т. зв. «кулішівкою»³⁰.

У книзі на с. 159–200 розміщується «**Псалтир на малоруській мові. Переложив П. Морачевський. 1865 року. з. Ніжин**». Поле тексту 185–170 x 111–95, рядків 31–33. Текст Псалтиря неповний, це – копія зі списку М.Ф. Комарова з ф. 36, № 646. Титул та аркуш, на якому подано визначення, що таке Псалтир, не пронумеровані. Псалми пронумеровано римськими цифрами, в їх нумерації є помилки: 17-й псалом пронумеровано як 14-й, а 75-й – як 80-й.

³⁰ Про особливості правописів – т. зв. «ярижки» та «кулішівки» див.: Кримський А.Ю. Нарис історії українського правопису до 1927 року // Історія українського правопису ХVІ–ХХ століття : хрестоматія / упоряд. В.В. Німчук, Н.В. Пуряєва. – К., 2004. – С. 403–404.

Книга належала В.П. Науменкові, нині архів та рукописне зібрання бібліотеки вченого зберігається у фондах ІР НБУВ³¹. Про те, що книга була в зібранні В.П. Науменка, свідчить власноруч укладений ученим картковий каталог зібраних ним рукописів і стародрукованих книг (ІР, ф. 208, № 2), в якому вона записана під шифром Отд. I, № 69, с. 88, із зазначенням, що рукопис не є оригіналом і що він вишукано переписаний і гарно оправлений. У кінці картки простим олівцем дописано: «От. Учен. Ком. Мин. Исповед.», імовірно, це – вказівка на те, звідки рукопис був отриманий ученим. Точний час надходження кодексу до ІР НБУВ не відомий, як і те, чи поступив він разом з іншими рукописами В.П. Науменка, чи окремо. Тільки в 1986–87 рр. він був заінвентаризований у ф. 30³², без зазначення його приналежності до зібрання В.П. Науменка, оскільки ніяких вихідних даних у книзі немає. При проведенні атрибуції книги звернутися до архівних матеріалів В.П. Науменка нас спонукало те, що вчений досліджував життя й діяльність П.С. Морачевського, збирав його твори, а також відомості про наявність у Бібліотеці Академії наук Росії копії Євангелія у перекладі П.С. Морачевського, зробленої з рукопису, що належав журналові «Киевская старина»³³, і яка надійшла до бібліотеки саме в той час, коли журнал видавав і редагував В.П. Науменко.

³¹ Матеріали вченого зберігаються у фондах 1, 2, 3 та 208, оскільки вони надходили до колишнього відділу рукописів частинами, починаючи з 1920 р. Архів В.П. Науменка у ф. 1 складають особові матеріали вченого та архів редакції журналу «Киевская старина» періоду його редакторства в ньому. Є й окремий ф. 208 – архів В.П. Науменка. Матеріали вченого наявні й у ф. 112 – архіві журналу «Киевская старина» та в інших фондах. Див.: *Клименко І.В.* Науменко Володимир Павлович // Особові архівні фонди Інституту рукопису... – С. 382–389.

³² До цього фонду спочатку включалися рукописні книги з утраченими шифрами, а також із відсутніми першими та останніми аркушами, що не дало можливості після переміщення фондів під час та після Другої світової війни повернути їх на свої місця; потім – кодекси незашифровані, які давно зберігалися в сховищі, але встановлення їх належності до певного архіву чи зібрання було неможливим; далі – рукописні книги, куплені чи подаровані ІР НБУВ.

³³ Описание рукописного отделения библиотеки Императорской Академии наук... – СПб., 1910. – С. 30 (шифр: 1. 3. 55 – Нов. 104*).

Для цієї книги спочатку було зроблено іншу копію з неповного списку Комарова, – «*Псалтир на малоруській мові. Переложив П. Морачевський. 1865 року. г. Ніжин*», тим же почерком, що і Євангеліє. Ця копія нині зберігається в архіві В.П. Науменка у ф. 1³⁴, № 638. Про це свідчать однаковий папір, характер оформлення текстового поля (також узятого в рамку), письмо та чорнило. Це рукопис в 4°, 215 x 135 мм, на 30 аркушах цупкого паперу (арк. 1, 2 – титульні, арк. 30 – чистий). Поле тексту 170 x 95–85, рядків 37–40. На аркушах рукопису є дві нумерації: перша – початку ХХ ст., зроблена темно-коричневим чорнилом, за нею в рукопису два титульних і 27 аркушів із текстом; друга – бібліотечна. Текст Псалтиря неповний, у ньому представлено ті ж псалми, що й у спискові Комарова з ф. 36, № 646 та в попередній копії ф. 30, № 11. Також є вихідні дані та визначення, що таке Псалтир. Псалми пронумеровано римськими цифрами з деякими помилками: 23-й псалом пронумеровано як 28-й, а 117-й – як 118-й. Авторські посторінкові примітки включені в текст або пропущені. Імовірно, через допущені помилки ця копія не була використана. З цього рукопису Г.В. Самойленко опублікував текст першого псалма³⁵.

Для порівняння зі списком М.Ф. Комарова далі подаємо текст 69-го псалма за цими двома копіями:

ІР НБУВ, ф. 30, № 11, арк. 179 зв. *ІР НБУВ, ф. 1, № 638, арк. 14*

2. Боже не барись на поміч міні!
Не гайся Господи спасти мене!

2. Боже! не барись на поміч міні!
Не гайся, Господи, спасти мене!

3. Нехай постидятця, покрийотця соромом, шукаюощі душі моєі!
Нехай вернутця назад і постидятця бажаюощі міні лиха!

3. Нехай постидятця, покрийотця соромом, шукаюощі душі моєі!
Нехай вернутця назад і постидятця, бажаюощі міні лиха!

³⁴ Це комплексний фонд під умовною назвою «Літературні матеріали». У ньому рукописна копія була заінвентаризована 20 березня 1925 р.

³⁵ *Самойленко Г.В.* Пилип Морачевський – поет, драматург, перекладач. – Ніжин, 1999. – С. 73–74, додаток 8; *Самойленко Г.В.* Пилип Семенович Морачевський (до 200-ліття від дня народження педагога і письменника). – Ніжин, 2006. – С. 84, додаток 8.

4. З соромом нехай вернутця назад кажуши міні: добре ж добре.

5. Нехай радуютьця і веселятьця у тобі усі, шукаюши тебе, Боже, і люблящи спасення твое – Велик Господь! – нехай завжди кажуть.

6. А я бідний і убогий, Боже поможи міні. Ти заступник мій і спаситель мій, Господи, не барись!

4. З соромом нехай вернутця назад кажуши міні: добре ж добре.

5. Нехай радуютьця і веселятьця у тобі усі, шукаюши тебе, Боже, і люблящи спасення твое – велик Господь – нехай завжди кажуть.

6. А я бідний і убогий, Боже, поможи міні! Ти заступник мій і спаситель мій, Господи, не барись!

У серії «Пам'ятки української мови» текст Псалтиря в перекладі новою українською літературною мовою П.С. Морачевського видається за рукописом Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (Інститут рукопису, ф. 33, № 933), звіреном зі ксерокопією з автографу, Бібліотеки Російської академії наук (Науково-дослідний відділ рукописів, 1. 5. 53–Осн. 1460). Зберігаються всі орфографічні, лексико-граматичні, синтаксичні та пунктуаційні особливості авторського тексту. Виправлення в автографі, які зробив перекладач, відзначаються зірочками й подаються в примітках після тексту відповідно до сторінок автографа і копії (в дужках). Механічні помилки в тексті копії, виправлені червоним чорнилом, не відзначаються. У примітках також подаються загальні й послідовні відмінності між рукописом ІР НБУВ, ф. 33, № 933, автографом БАН та списком М.Ф. Комарова ІР, ф. 36, № 646, окремі розбіжності позначені цифровими виносками.

Нині йде до завершення підготовка до друку тексту Нового Завіту в перекладі П.С. Морачевського.

Л.А. Гнатенко, В.В. Німчук

ПСАЛТИРЪ

II

ПСАЛТИРЬ
на
Малороссийськімъ язиці¹.

Переложивъ
П. Морачевский²

1865

III

Замѣтка.

Въ огражденіе себя отъ упрека за отступленія отъ славянскаго текста при переводѣ моемъ нѣкоторыхъ стиховъ псалмовъ Псалтири, я долженъ замѣтить, что многія мѣста въ славянскомъ текстѣ такъ сбивчивы и темны, что доискаться въ нихъ смысла невозможно. И потому я въ такихъ случаяхъ, да и во всякомъ переводѣ моемъ изъ Славянскаго, бралъ въ помощь себѣ тексты Нѣмецкій, Французскій, Латинскій и Русскій, и, для удобнѣйшаго уразумѣнія настоящаго смысла, сличалъ на всѣхъ этихъ языкахъ каждый стихъ, и въ затрудненіяхъ славянскихъ руководствовался болѣе яснымъ и, по крайнему разумѣнію моему, болѣе подходящимъ текстомъ. //

ПСАЛТИРЬ

Псаломь 1

1. Блаженъ той чоловікъ, хто не ходить на раду нечестивихъ, и на дорозі грішнихъ не становитця, и на лавці душогубцівъ не сідає;
2. А у законі господньому уся воля ёго, и въ законі ёго навчастця день и нічъ.
3. Вінъ, якъ древо, посажене при потокахъ водъ, що оwoць свій дає у свій часъ, и листъ ёго не опадає, и усе, що тільки вінъ робить, буде гараздъ.
4. Не такъ нечестивіи, не такъ, але якъ та курява пилу, що вітеръ зъ лица землі підоймає.
5. Такъ, не встоять нечестивіи на суді, и грішники на раді праведнихъ.
6. Бо знає Господь дорогу праведнихъ, а дорога нечестивихъ загине. //

1

Псаломь 2

1. Чого сполошились народи, и люде вдались у марне?
2. Явились цари³ земніи, и князі зібрались докупи на Господа и на помазанника ёго⁴.
3. Розіб'ємъ кайдани їхъ, и скинемъ ярмо їхъ⁵ геть зъ себе.
4. Живущий на небесахъ посмієтця зъ їхъ, и Господь наругаєтця⁶ надъ ними.
5. А деле⁷ й заговорить до нихъ⁸ гнівомъ своїмъ, и яросттю своєю засмутить їхъ:
6. “Я, мовъ, помазавъ царя мого на Сионі, на святій горі мой”.
7. Оповіщу жъ и я волю господню. Господь сказавъ міні: “Ти синъ мій, я породивъ тебе теперъ.

8. Преси у мене, и я дамъ тобі народи у наслідство твоє, и кінці землі у власть твою.
9. Ти поразишъ їхъ скипетромъ залізнимъ, и скрушишъ⁹ їхъ, якъ посудини череп'яниі”.
10. Такъ познайте жъ, цари, навчїтця усі, судящіи землю!
11. Служіть Господеві зъ страхомъ, и радуйтеся ёму зъ трепетомъ.
12. Та шануйте сина, щобъ не прогнівався Господь, и не загинули бъ ви на дорозі вашій: бо гнівъ ёго оть-оть запалає. Блаженні всі, сподївающіися¹⁰ на ёго¹¹.

Псаломъ 3

2 *Коли Давидъ утікавъ одъ сина свого Авессалома¹² //*

2. Господи, якъ багато ворогівъ у мене!
3. Багато встають на мене; Багато душі моїй кажуть: “нема спасення ёму у Бозі ёго!” –
4. Але ти, Господи, заступникъ мій еси и слава моя; ти підоймаєшъ мою голову.
5. Голосомъ моїмъ вопію до Господа, и вінъ чує мене зъ гори своєї святої. –¹³
6. Я лягаю, и сплю, и встаю: бо Господь пильнує надо мною.
7. Не боюсь и тьми людей, що нападають на мене навкруга¹⁴.
8. Встань, Господи; спаси мене, Боже мій! бо ти поражаєшъ¹⁵ щоки усіхъ ворогівъ моїхъ, и крушишъ зуби грішниківъ.
9. Одъ Господа спасенне¹⁶, и надъ народомъ твоїмъ благословенне¹⁷ твоє. –

Псаломъ 4

2. Коли я призиваю тебе, то чуй мене, Боже правди моєї; въ печалі утішъ мене. Помилуй мене, и молитву мою вислухай.
3. Сини чоловічеський! доки слава моя у нарузі у васъ буде? доки ви любитимете марне, и шукатимете марева? –
4. Знайте, що Господь хранить преподобного свого; Господь чує мене, коли я призиваю ёго.

5. Гнівайтесь, та не грішіть; що ви кажете у серцяхъ вашихъ, на ліжкахъ вашихъ розважайте. – //
6. Принесіть жертву правди, и майте надію на Господа.
7. Багато такихъ, що кажуть: хто покаже намъ добро? Оберни до насъ світло лица твого, Господи.
8. Ти давъ серцю мойму радість більшу, ніжъ яку мають вони у часъ урожайного овочу пшениці, вина и оливи.
9. Зъ миромъ лягаю собі и спочиваю: бо ти, Господи, и одному помагасъ міні жити безбоязненно.

3

Псаломъ 5

2. Слова мої нехай доходятъ до* ушей твоїхъ, Господи; озивайся до мене, коли я зову¹⁸ тебе.
3. Вислухай голосъ молитви моєї, царю мій и Боже мій: бо тобі, Господи, молюся.
4. Зранку чуешъ¹⁹ ти голосъ мій; зранку являюся я передъ тобою, и жду.
5. Бо ти Бігъ, котрий не любишь беззаконства.
6. Лукавому нема у тебе притулку; И беззаконники* не стануть передъ очима твоїми: ти не навидишь тихъ усіхъ, що не по правді роблять;
7. Губишь тихъ, що неправду кажуть; кровопийцею и зрадникомъ гидує Господь.
8. А я, по великій милості твоїй, вхожу у господа твою, и поклоняюся у твоїмъ святимъ храмі у страсі твоему²⁰.
9. Господи, веди мене по правді // твоїй; на зло ворогамъ моїмъ, зрівняй передо мною дорогу твою.
10. Бо нема правди у устахъ їхъ; серце їхъ порожне; гортань їхъ – домовина одкрита²¹; на язиці їхъ²² лукавство и зрада.
11. Не потурай же імъ, Боже! Нехай зруйнують поради їхъ; за великі неправди їхъ сокруши їхъ: бо дуже²³ вже оруднують супротивъ тебе, Господи.
12. И зраднують усі, сподівающиися²⁴ на тебе, и звеселятьца навіки, и ти житимешъ у нихъ, и хвалитимутьца тобою люблящи²⁵ имья твоє:

4

13. Бо ти благословляєш праведника, Господи, и, якъ щитомъ, закриваєшъ ёго твоімъ благоволеннемъ²⁶.

Псаломъ 6

2. Господи, не въ гніві твойму уличай мене, и не въ ярості твоій карай мене.
3. Помилуй мене, Господи: бо я знемігся. Исціли мене, Господи: бо кості мої потряслись,
4. И душа моя потрясена дуже; а ти, Господи, до якої пори?
5. Обернись, Господи, рагуй душу мою; спаси мене, ради милості твоєї.
6. Бо въ смерті нема нікого, хто бъ пам'ятавъ за тебе, и въ могилі хто тебе славить?
7. Я знемігся одъ смутку мого; що ночи ліжко моє обмиваю, слізами моїми постелю // мою обливаю.
8. Висхло око моє одъ печалі, и зостарівься я одъ тьми ворогівъ моїхъ.
9. Гетте одъ мене усі, не по правді роблящі: бо почувъ Господь голось плачу мого;
10. Почувъ Господь молитву мою, Господь жертву мою принявъ.
11. Нехай же постидятця и задрижать у страсі усі вороги мої; нехай вернутця, и покриютця соромомъ у одинъ мигъ ока.

Псаломъ 7

*Жалібна пісня Давида Господеві
за Хусія, изъ коліна* Веняминового*

2. Господи, Боже мій! на тебе сподіваюсь, спаси мене одъ усіхъ гонителів моїхъ, и збавъ мене:
3. Що бъ ворогъ не вирвавъ, якъ левъ, души моєї, коли нема кому визволяти, а ні ратовати.
4. Господи, Боже мій! коли я зробивъ що, коли є неправда у рукахъ моїхъ,
5. Коли я другу мойму оддавъ зломъ, або зашкодивъ тому, хто йшовъ супротивъ мене безвинно:

6. То нехай ворогъ пожене душу мою, и настигне, и втопче у землю живить мій, и славу мою засипле прахомъ. –
7. Встань, Господи, у гніві твоему; підоймись надъ лютостю супостатівъ моїхъ; прокинись на помочь міні, Господи, Боже мій, и яви судъ // твій, що ти заповідавъ міні.
8. И велика сила народу стане кругъ тебе: високо піднесись надъ ними.
9. Господь судить* людей. Суди мене, Господи, по правді моїй, и по неповинності моїй нехай міні буде.
10. Нехай скончнтця лютость нечестивихъ, а праведного підкріпи: бо ти відаєшь серця и утробы, Боже праведний.
11. Помочь моя одъ Бога, спасающаго праведнихъ серцемъ.
12. Бігъ судья правдивий, міцний²⁷ и довготерпівий, и готовий на гнівъ щодня.
13. Коли нечестивий не наvertsяця, то вінъ гострить мічъ свій, и лукъ свій натягує, и направляє ёго;
14. И кладе на ёго оружжя смерті, стріли свої робить палючими.
15. Отъ, нечестивий зачавъ у утробі неправду, ходивъ лукавствомъ** и породивъ зраду***.
16. Виривъ рівъ и викопавъ ёго, та й упавъ у яму, що самъ наготовивъ.
17. Зрада ёго на ёго жъ голову обернулась, и неправда ёго на ёго жъ тімье пала.
18. Славлю Господа за правду ёго, и співаю именню Господа Вишнёго.

6

Псаломъ 8

2. Єгова^x, Господи нашъ! якъ дивне // имья твоє по всій землі! Величество твоє піднявъ ти вишше²⁸ небесь;
3. Изъ усть дітей и ссущихъ добуваєшь собі хвалу²⁹, на зло супостатамъ твоїмъ, щобъ замовнути³⁰ мусивъ³¹ и ворогъ и зрадникъ.

7

^x Єгова – сущий, котрий бувъ, є и буде.

4. Коли дивлюсь на небеса, діло рукъ твоїхъ, на місяць и звїзди³², що ти основавъ:
5. То що таке здасться чоловікъ, що ти пам'ятаєшъ за³³ ёго, або синь чоловічеський, що ти ёго одвідуєшъ?
6. Мало чимъ умаливъ ти ёго одъ янголівъ, славою и красою вінчавъ ёго,
7. И постановивъ ёго владикою надъ ділами рукъ твоїхъ, усе покривъ³⁴ підъ ноги ёго:
8. Овець и волівъ усіхъ, и звірей дикихъ,
9. Птахівъ піднебеснихъ и рибъ морськихъ, що бездні морськиі³⁵ проходять.
10. Єгова, Господи нашъ, якъ дивне им'я твоє по всій землі!

Псаломъ 9

2. Славлю тебе, Господи, зъ усёго серця мого, проповідую усі чудеса твої.
3. Радуюсь и веселюсь у тобі; співаю именню твоему, Вишній.
4. Вороги мої зновъ стали були на мене, та окружились и зникли отъ лица твого.
5. Бо ти давъ міні судъ, и заступивсь за мою справу, та й сівъ на престолі, суддя праведний!
- 8 6. Ти гримнувъ на народъ, и погубивъ нечести- // вого, и им'я ёго знищивъ навіки и въ вікъ віку.
7. Мічей не стало у ворога въ кінець и города ёго ти зруйновавъ: згинула пам'ять ёго зъ шумомъ.
8. А Господь живе вовеки; наготовивъ престолъ свій на судъ.
9. И вінъ-то судитиме увесь світъ по правді, розсудить людей правосудно.
10. И ставсь Господь притулкомъ убогому и заступникомъ ёго у часъ напасті.
11. На тебе покладають надію знающі им'я твоє: бо ти не покидаєшъ шукающихъ тебе, Господи.
12. Співайте Господеві, живущому у Сионі; проповідуйте людямъ справи ёго:

13. Що за кровъ їхъ вінъ пам'ятає и карає, и слізъ убогихъ не забуває.
14. Помилуй мене, Господи, зглянься, якъ терплю я одъ ворогівъ моїхъ, ти, підоймающий мене одъ воріть смерті,
15. Що бь проповідувавъ я усі хвали твої на воротяхъ дочки Сионової, и радуваласьъ зъ спасення твого.
16. Попадали народи у яму, що сами жь вирили; у тій сітці, що сами жь нишкомъ поставили, зав'язла нога їхъ.
17. Познали Господа; вінъ вчинивъ судъ; ділами рукъ своїхъ уловленъ нечестивий. –
18. Повернутця у пекло грішники, усі народи, що забувають Бога:
19. Бо не довіку забудь буде бідний, и надія гонимихъ не загине довіку.
20. Встань, // Господи: нехай не чванитця силою чоловікь; нехай судятця народи передь лицемъ твоїмъ. 9
21. Наведи, Господи, на нихъ страхъ: нахай познають народи, що вони люде. –
- 22.³⁶Чого ти, Господи, стоїшь далеко, и криєся у часъ напасті?
23. Гордость нечестивого гніте убогого; бідні падають одъ зрадъ, що виробляють імь нечестивий.
24. Бо нечестивий хвалитця похотями души своєї, и потурає грабователю.
25. Безбожникъ у запалі* своему у нівець ставить Господа: “вінь, мовь, не добачає”. Нема передь нимъ Бога.
26. Дороги ёго кривий у всякий часъ; суди твої далекі одъ лица ёго, такъ вінъ усіма ворогами своїми орудує.
27. Бо каже у своему серці: “не пошатнусь; зь роду-віку не приключитця міні ніякого лиха!”.
28. Уста ёго повні осуди и кривди и зради; підъ язикомъ ёго мука и погибель.
29. Сидить вінъ притаївшись за дворомъ, и жде, що бь убити неповинного. Очи ёго пильнують бідного.
30. Сидить вінъ нишкомъ у засаді, якъ левъ у берлозі своїй; сидить и вижидає, щобъ схопити бідного; хапає бідного, запутуючи у свої тенета;

31. Духъ притаїть у собі, приляже – и бідниї падають у ёго яструбині кігті.
- 10 32. Бо каже у своїму серці: “Бігъ забувь, одвернувъ лице // своє, и не добачить ніколи”.
33. Встань, Господи, Боже мій! простягни руку твою, не забудь убогихъ твоїхъ до кінця!
34. Якъ се нечестивий у нівець ставить Бога, и каже у серці своїму: “не добачає”?
35. Ти бачишь: бо дивисся на зради и муки, що бь написати їхъ на рукахъ твоїхъ; ти притулокъ убогому, ти сироті заступникъ.
36. Скруши силу нечестивого и злого, да такъ, що бь шукати нечесття ёго, и не найти.
37. Господь царь вовіки и въ вікъ віку: згинуть невірні зь землі ёго.
38. Ти чуєшь, Господи, чого бажають смиренні: укріпи серце їхъ; наставь ухо твоє.
39. Дай судь сироті и убогому, що бь не гнели більшъ чоловіка на землі.

Псаломъ 10³⁷

1. На Господа кладу надію: що жь ви кажете душі моїй: витай по горахъ, якъ та пташка?
2. Бо отъ, нечестиві напьяли³⁸ лукъ и наготовили стріли, що бь стріляти у темноті праведнихъ серцемъ.
3. Коли основи зруйновані, то що вже робити праведнику?
- 11 4. Господь у храмі святому своїму;³⁹ Господь, на небі престоль ёго. Очи⁴⁰ ёго бачять, зіниці ёго розпознають⁴¹ синівъ // чоловічеськихъ.
5. Господь розпознає⁴² праведного, а нечестивого та люблящого неправду ненавидить душа ёго.
6. Дошемъ пролле вінъ на грішниківъ горяче уголле⁴³ и огонь и сірку; и буйний вітеръ є доля чаши їхъ.⁴⁴
7. Бо правосудень Господь, любить правду; лице ёго бачить праведника.

Псаломь 11

2. Спаси мене, Господи: бо не стає вже праведнихъ, бо мало вірнихъ проміжъ синами чоловічеськими.
3. Брехні плетуть дружка дружці; устами лукавими зъ лукавого серця вимовляють неправди.
4. Знищить Господь усякі уста лукаві і язикъ велеглагольний,
5. Що кажуть: “язикомъ нашимъ ми силні, уста наши при насъ: хто намъ вкажчикъ?”.
6. Ради мукъ угнітенихъ и слізъ біднихъ, встану теперъ, каже Господь: стану на спасенне їхъ, и дбатиму за нихъ.
7. Слова Господні – слова чистіі, срібло на огні очищене одъ землі, сімъ разъ перетоплене.
8. Ти, Господи, сохранишъ насъ и збережешъ насъ одъ роду сѣго вовіки.
9. Навкруга нечестивіі ходять: коли вони підоймаютця вгору, то соромъ синамъ чоловічеськимъ! //

12

Псаломь 12

2. Доки ти, Господи, забуватимешъ мене до кінця? доки одвертатимешъ лице своє⁴⁵ одъ мене?
3. Доки радитись міні зъ душею мою, и бідкуватись серцемъ моімъ що дня и що ночи⁴⁶?
4. Зглянься надо мною, почуй мене, Господи, Боже мій, освіти очи мої, що бь я не заснувь сномъ смертнимъ!
5. Що бь ворогъ мій не сказавъ: “я подужавъ ёго”.
6. Що бь супостати мої не втішились, коли я пошатнуся⁴⁷.
7. А я на милость твою сподіваюсь: звеселитця серце моє зъ спасення твого; співатиму Господеві, добродійствующому міні, и виспівуватиму именню Господа вишнѣго.

Псаломь 13

1. Сказавъ безумний у серці свойму: “нема Бога!”. Зледащили вони усі; гидкі діла їхъ: нема нікого, хто бь робивъ добро.

41

- 13
2. Господь глянувь зъ неба на синівъ чоловічеськихъ⁴⁸, що бь побачити; чи є ще хто-небудь хто бь знавь, або шукавь Бога.
 3. Усі одпали, усі зникчемніли⁴⁹: нема нікого, хто бь робивь добро, нема а ні єдиної души.
 4. Не вже жь⁵⁰ не схаменетця ніхто зъ живущихъ беззаконно и ідящихъ // людей моїхъ, якъ ідять хлібъ? Господа не призивають!
 5. Тамъ задрижать⁵¹ вони одъ страху, де ніякого⁵² страху не буде: бо Господь у роді праведнихъ.
 6. Ви глузуете⁵³ зъ справи убогого; але Господь ёго надія.
 7. Хто подасть зъ Сиону спасенне Израилёві⁵⁴?
 8. Коли верне Господь плінний народъ свій, тогді зрадуєтця Яківъ и звеселитця Израиль⁵⁵.

Псаломъ 14

1. Хто житиме у господі твоїй, Господи? або хто поселитця на горі святій твоїй?
2. Той, хто ходить безпорочно, та чинить правду, хто виповняє истину у серці своїму;
3. Той, хто не лукавить язикомъ своїмъ, та не робить ближньому своїму зла, и осуди на ближніхъ своїхъ не вимовляє;
4. Той, передь кимъ гидкий, хто одвернувся одъ Бога, а шановний, хто боїтця Господа; той, хто клянетця ближньому своїму и не одрікаєтця;
5. Той, хто срібла свого не дає на користь, и не бере дарівъ на неповинного. Хто робить такъ, не пошатнетця повікь.

Псаломъ 15

- 14
1. Храни мене, Господи: бо на тебе // кладу я надію.
 2. Я сказавъ Господеві: ти мій Господь; нема у мене добра, окромъ тебе.
 3. У святихъ, що на землі, уся утіха моя.
 4. Нехай инші розмножають идолівъ своїхъ, и поспішають до нихъ: я не принесу їмъ жертвъ кривавихъ, и не пом'яну именъ їхъ устами моїми.

5. Господь добро моє и наслідство чаши моєї; ти возносишь мою долю.
6. Межи мої займають найкращі місця, и доля моя красна міні.
7. Благословляю Господа, наводящого мене на розумь; навіть и нічню учить мене сѣму моє серце.
8. Завжди бачу я Господа передь собою: вінь зь правого мого боку, що бь я не пошатнувсь.
9. И затимь веселитця серце моє и радуєтця язикь мій, навіть плоть моя спочине на надії:
10. Бо ти не покинешь души моєї у пеклі, и не даси преподобному твому бачити тліну.
11. Ти покажешь міні дорогу живота вічнєго, и наповнишь мене радістю передь лицемь твоімь, и утіхою у правиці твоїй довіку.

Псаломь 16

Молитва Давидова

1. Почуй, Господи, правду мою, послухай голосу мого, одкрий уши на мо- // литву мою не зь лукавихь усть.
2. Одь лица твого судь мій нехай виходить; очи твої нехай бачять мою правоту.
3. Спитай серце моє, одвідай нічню, ростили мене, и не найдешь у міні неправди: одь мислей моїхь не одступають уста мої.
4. У ділахь чоловічеськихь, по слову усть твоїхь, я наглядаю сліди гнітущого*.
5. Укріпи ступені мої на слідахь твоїхь, що бь не вклонялись мої ноги.
6. Я зову тебе: бо ти почувешь мене, Боже. Нахили ухо твоє до мене, и вислухай слова мої.
7. Яви милость твою, Спасителю тихь, що на тебе** кладуть надію, одь тихь, що идуть супротивь правиці твоєї.
8. Храни мене, Господи, якь зіницю ока; тінню криль твоїхь укрий мене.
9. Одь лица нечестивихь, що нападають на мене, одь ворогівь души моєї, що обступають мене навкруга.

15

10. Вони зачинили серце своє; устами своїми вимовляють гординю.
11. Зъ усіхъ сторінъ гонять теперъ мене; очами своїми ростягли бѣ мене по землі;
12. И ради бѣ кинутись на мене, якъ левъ, готовий на поживу, и якъ левья, засівшее у пещері.
13. Встань, Господи, не допусти їхъ, и скруши їхъ; защитъ душу мою мічемъ твоімъ одъ нечестивого,
14. Рукою твоєю, Господи, одъ людей сіхъ, одъ людей сѣго світу, котрихъ доля – живіть тутешній, котрихъ ут- // робу наповнивь ти изъ скарбниці твоєї, такъ що й сини їхъ будуть сити, и недоїдки свої покинуть ще и своїмъ дітямъ.
15. А я у правді явлюсь передъ лицемъ твоімъ, и явившись, славою твоєю насичатимусь.

Псаломъ 17

*Пісня, котрою⁵⁶ Давидъ величавъ Господа
за спасенне своє одъ усіхъ ворогівъ своїхъ⁵⁷*

2. Люблю тебе, Господи, кріпосте моя!
3. Господь твердиня моя, и притулокъ мій, и збавитель⁵⁸ мій, Бігъ мій, помошникъ⁵⁹ мій, на кого кладу я всю мою надію, хранитель мій, и рігъ спасення мого, и⁶⁰ заступникъ мій.
4. Славлячи, призиваю Господа, и одъ ворогівъ моїхъ спасаюсь.
5. Недуги смертні налягли на мене, и потоки беззаконства налякали мене;
6. Болесті⁶¹ пекельні обступили мене, и тенета смерті розставились кругъ мене⁶².
7. И коли туга⁶³ крушила моє серце, я призвавъ Господа, и до Бога мого завопивъ: и вінъ почувъ изъ храму святого свого⁶⁴ голосъ мій, и стогни мої передъ нимъ до ушей ёго дойшли.
8. И потряслась, заколихалась⁶⁵ земля, и основа гіръ луснули и заколихались⁶⁶: бо прогнівався на нихъ Бігъ⁶⁷.
- 17 9. Піднявся⁶⁸ димъ одъ гніву // ёго, и огонь одъ⁶⁹ усть ёго запалавъ, уголле⁷⁰ гаряче одъ лица ёго посипалось.

10. И нахиливъ вінъ небеса, и зійшовъ: тьма підъ ногами ёго.
11. И сівъ на Херувимівъ, и полетівъ, полетівъ на криляхъ⁷¹ вітру.
12. Стелею ёму тьма, а кругъ ёго темні води та тучи⁷² хмурні.
13. Одъ блиску передъ нимъ проходили хмари зъ грядомъ и уголлємъ⁷³ огненнымъ.
14. И заgrimивъ зъ неба Господь, и Вишній подавъ свій голосъ.
15. Пустивъ стріли на супостатівъ – и розсіявъ їхъ; замигавъ⁷⁴ блискавками – и полякавъ їхъ.
16. И явились джерела водъ, и основи всёго світу відкрились⁷⁵ одъ грому голосу⁷⁶ твого, Господи, одъ дмуху духа гніву твого.
17. Тогді простягъ вінъ руку зъ вишини, и взявъ мене, и витягъ мене зъ бездні⁷⁷ водъ:
18. И спасъ мене одъ ворогівъ моїхъ силнихъ⁷⁸, и одъ ненавидящихъ мене, хочъ вони дужші⁷⁹ були одъ⁸⁰ мене.
19. Вони напали на мене у годину притуги моєї, и Господь заступникомъ моїмъ стався.
20. И вивівъ мене на просторъ*, и спасъ мене, бо я угодень ёму.
21. И оддавъ міні Господь по правді мойй, и по чистоті рукъ моїхъ оддавъ міні.
22. Бо я державсь дороги господнєї, и⁸¹ не беззаконствувавъ⁸² передъ Богомъ моїмъ:
23. Усі закони ёго передо мною, и заповіді ёго не одклоняютця одъ мене.
24. И бувъ я безпорочний // передъ нимъ, и одъ беззаконства мого стерігся⁸³.
25. И оддавъ міні Господь по правді мойй, и по чистоті рукъ моїхъ передъ очима ёго.
26. Зъ преподобнимъ и ти преподобний, и зъ чоловікомъ неповиннимъ неповинний,
27. И зъ щиримъ щирий, и зъ супостатомъ супостатъ.
28. Бо ти людей смиреннихъ спасаєшь⁸⁴, а очи гордихъ смиряєшь⁸⁵;
29. Бо ти світло мое світишь; Господь Бігъ мій освіщає міні тьму*;
30. Бо тобою** розбиваю я⁸⁶ військо враже, и Богомъ моїмъ перескакую стіну.

31. Дорога божа гладка; слово господне певне, вінъ заступникъ усімъ, хто на ёго сподіваєтця⁸⁷.
32. Бо хто Бігъ, окромъ⁸⁸ Єгови, и хто защитникъ, окромъ⁸⁹ Бога нашого?
33. Сей-то Бігъ підперізує мене силою, и кладе передо мною дорогу певну;
34. Дає міні ноги***, якъ у оленя, и на горахъ мене ставить;
35. Руки мої навчає**** на брань, и плечи⁹⁰ мої, якъ лукъ мідний, робить.
36. Ти даєшъ міні щить спасення твого; правиця⁹¹ твоя піддержує мене, и милость твоя великимъ мене чинить⁹².
37. Ти розширяєшъ⁹³ ступінь мій підо мною, и ноги мої не шатаютьця⁹⁴.
38. Я жену ворогівъ моїхъ, и наздогоняю⁹⁵ їхъ, и не вертаюсь, поки не знищу їхъ до кінця.
39. Крушу силу⁹⁶ їхъ, и імъ неволю⁹⁷ устояти, и вони підъ ноги мої падають.
- 19 40. Бо ти під- // перізуєшъ мене силою на брань, и усіхъ хто тільки⁹⁸ підоймаєтця на мене, кладешъ підъ мене.
41. Ти обертаєшъ⁹⁹ ворогівъ моїхъ тиломъ¹⁰⁰ до мене – и я нищу ненавидящихъ мене.
42. Пробі! Кричать вони – и нікому їхъ ратовати¹⁰¹; вопиють до Господа – и вінъ не чує їхъ.
43. Я розсипаю їхъ, якъ прахъ по вітру, и¹⁰² якъ грязь дорожною, топчу їхъ.
44. Ти спасаєшъ мене одъ смути народнєї, и становишъ мене головою надъ племенами, и народъ, котрого¹⁰³ я и не знавъ, служить міні.
45. По одному слуху¹⁰⁴ про мене, слухають мене; чужоплеменники¹⁰⁵ покірні міні;
46. Чужоплеменники¹⁰⁶ дрижать¹⁰⁷ и трепещуть у вертепахъ своїхъ.
47. Живъ Господь, и благословенъ защитникъ¹⁰⁸ мій! Нехай превознесетця Бігъ спасення мого!
48. Бігъ, що дає у руки мої кару одплати, и покоряє міні народи;

49. Що ратує мене одъ¹⁰⁹ ворогівъ моїхъ, и підоймає¹¹⁰ мене надъ підоймаючимися¹¹¹ на мене, одъ чоловіка неправедного визволяє мене.
50. И затимъ славлю тебе, Господи, передь усіма народами, и именню твоїму співаю:
51. За дивне спасенне цареве, и за милости¹¹² помазаннику твоїму Давидові и сімью¹¹³ ёго довіку. //

20

Псаломъ 18

2. Небеса проповідують¹¹⁴ славу божу, а діла рукъ ёго оповіщає земля.
3. День дню передає слово, и нічъ ночі одкриває мисль.
4. Нема языка, а ні річи¹¹⁵, що бъ не чути було їхъ голосу.
5. По всій землі розходитця голось їхъ, и до кінцівъ всёго світу слова їхъ. Сонцю постановивъ вінъ господу у нихъ:
6. И воно виходить¹¹⁶, якъ женихъ изъ чертогу свого, и якъ великанъ, радуєтця, проходячи дорогу¹¹⁷.
7. Одъ краю неба виходъ¹¹⁸ ёго, и ходъ ёго ажъ до краю неба: и ніхто не вкристця¹¹⁹ одъ теплоти ёго.
8. Законъ господній безпорочний, радує душу; свідецьтво господне певне, умудряє дітей;
9. Завіти господні правдиві, веселять серце; заповідь господня світла, освіщає очи;
10. Страхъ господній чистий, живе въ вікъ віку; суди господні истинні¹²⁰, праведні усі у купі.
11. Вони дорожші¹²¹ одъ злота и грудъ¹²² каміння дорогого, и солодші одъ меду и патоки чистої.
12. И рабъ твоїй хранить їхъ; и хто сохраниць їхъ, велика тому награда.
13. Хто знає усі гріхи свої? И одъ тайнихъ моїхъ очисти мене,
14. И одъ явнихъ чужихъ заштиць¹²³ раба твого: коли вони не владітимуть мною, тогді безпо рочень буду, и одъ вини великої очищуся,
15. И будуть слова усть // моїхъ и думи серця мого вгодні передь тобою, Господи¹²⁴, заступниче мій и збавителю мій.

21

Псаломъ 19

2. Нехай почує тебе Господь у день печалі¹²⁵, и защитить¹²⁶ тебе имья Бога Якового!
3. Нехай пошле вінъ тобі помічъ одъ святині своєї, и зъ Сиону заступить тебе!
4. Нехай згадає кожну жертву твою, и цілопалінне¹²⁷ твоє вгодне нехай буде!
5. Нехай дасть тобі Господь усе, чого¹²⁸ серце твоє хоче, и всі справи твої справить!
6. Ми радуватимемось зъ спасення твого, и у имья Господа Бога нашого веселитимемось. Нехай пошле тобі Господь усе, чого¹²⁹ ти просишь!
7. Теперъ познаю я, що Господь спасає помазанника свого, чусъ ёго зъ неба святого свого: кріпка¹³⁰ спасающая правиця ёго.
8. Інші колесницями, інші кіньми, а ми именнемъ Господа Бога нашого хвалимось.
9. Вони шатаютьця¹³¹ и падають, а ми стоїмо и не рушимось.
10. Господи, спаси царя, и почуй насъ тогді, якъ ми тебе призиваємъ.¹³²

Псаломъ 20

2. Господи, силою твоєю веселитця царь, и зъ спасення твого радуєтця дуже. //
3. Усе, чого тільки¹³³ серце ёго¹³⁴ бажало, ти давъ ёму, и молитовъ усть ёго не одвергъ¹³⁵.
4. Бо ти стрівъ ёго благословеннемъ благості твоєї, положивь на голові ёго вінець изъ каміння дорогого.
5. Живота просивъ вінъ у тебе, и ти давъ ёму довгі дні вовіки и вь вікъ віку.
6. Велика слава ёго у спасенні твоему: славу и красу положивь ти на ёго.
7. Бо ти давъ ёму благословенне вь вікъ віку и звеселивь ёго радістю лица твого.

8. Бо царь кладе надію на Господа, и милостію Вишнёго не пошатнетця¹³⁶.
9. Знайде рука твоя усіхъ ворогівъ твоїхъ; знайде правиця твоя усіхъ хто тебе ненавидить.
10. Ти постановишъ їхъ, якъ пічъ огненную, передь лицемъ твоім. Господь гнівомъ своїмъ скрушить¹³⁷ їхъ, и огонь пожре їхъ.
11. Ти викоренишъ плідь¹³⁸ їхъ на землі, и сімье¹³⁹ їхъ проміжъ синівъ чоловічеськихъ.
12. Бо вони замишляли на тебе зло, и чинили¹⁴⁰ справи, але виповнити їхъ не зділили.
13. Ти постановишъ¹⁴¹ їхъ мітою, и стрілами своїми¹⁴² цілитимешъ у їхъ лица.
14. Вознесись, Господи, силою твоєю, и ми співатимемъ и виспівуватимемъ славу твою. //

23

Псаломъ 21

2. Боже, Боже мій! послухай, нащо ти мене покинувъ? Я вопию до тебе, але далекі одъ спасення мого грішніи слова мої.
3. Боже мій! зову¹⁴³ тебе у день – и ти не чуєшь мене, у ночі – и нема міні впокою.
4. А ти у святині своїй живешъ, хвало Израилева!
5. На тебе покладали надію батьки наши¹⁴⁴, покладали¹⁴⁵ – и ти визволявъ їхъ;
6. До тебе вопіяли – и спасались; на тебе сподівались – и не постидились.
7. А я – червякъ, а не чоловікъ, осуда чоловічеськая, огида людськая.
8. Усі, бачущі мене, глумлятця надо мною¹⁴⁶, роззявляють¹⁴⁷ роти, и кивають головами:
9. На Господа, мовъ, кладе вінъ надію: нехай же ратусе ёго, нехай спасас, коли угодень ёму!
10. Такъ, ти виволікъ мене изъ утроби, ти покоївъ мене на лоні матери¹⁴⁸ моєї.
11. У тобі кохавсь я, якъ тільки народився на світъ; одъ утроби матери моєї ти Бігъ мій.

49

12. Не покидай же мене: бо лихо такъ близько, а заступника нема у мене.
13. Багато волівъ постали кругъ мене; здоровенні буйволи обступили¹⁴⁹ мене.
14. Одкрили на мене пасті свої, якъ левъ, готовий кинутись и ревущий.
- 24 15. И я розлився, якъ // вода; усі кості мої розсипались; серце моє, якъ віскъ, растопилось посередь утроби моєї;
16. Сила моя, якъ черепъ, висхла, и язикъ мій прилипъ до гортані моєї, и ти кладешъ мене у прахъ смерті.
17. Стовпились кругъ мене пси; ватаги злихъ обходять¹⁵⁰ мене; пробрили руки мої¹⁵¹ и ноги мої.
18. Я перелічивъ би усі кості мої; а вони глядять¹⁵², та роблять изъ мене якесь позорище.
19. Ділять ризи мої проміжъ собою, и за одежу мою кидають жеребий.
20. Але ти, Господи, не одступай одъ¹⁵³ мене! сило моя! не бався заступитись¹⁵⁴ за мене!
21. Ратуй одъ міча душу мою, и одъ лапъ песькихъ єдиную мою.
22. Спаси мене одъ пастей львовихъ, и одъ рогівъ буйволовихъ сохрани¹⁵⁵ мене.
23. И я проповідуватиму имя твоє браттямъ¹⁵⁶ моїмъ, посередь цілої громади виставлятиму тебе.
24. Славте Господа боящиїся ёго; шануй ёго усе¹⁵⁷ сімье Якове, бійся усе сімье Израїлєве!
25. Бо вінъ не зневаживъ и не одвергъ¹⁵⁸ молитви убогого, не одвернувъ одъ ёго лица свого, и почувъ ёго, коли той озвався до ёго.
26. Тобі хвала моя у громаді велелюдній; тобі принесу жертви мої передъ боящимися тебе.
- 25 27. Істимуть їхъ убогіи, и наситятця¹⁵⁹, и прославлять Господа шукающи¹⁶⁰ ёго. Серця їхъ живі будуть въ // вікъ віку.
28. Очнутця, и навернутця до Господа усі кінці землі, и поклонятця передъ лицемъ ёго усі племена невірнихъ.
29. Бо царство – є царство господне; вінъ владика надъ народами.

30. Істимуть, и поклонятця усі силниі землі¹⁶¹; припадуть передь нимь усі, лежаччі вь прасі, ті, що души¹⁶² своєї не вміють хранити¹⁶³ вь світі.
31. Сімьє наше служити ёму буде; рідь роду передаватиме вість про Господа.
- 32.¹⁶⁴ Прийдуть, и проповідуватимуть правду ёго людянь, котрі¹⁶⁵ народятця, що и якь сотворивь Господь.

Псаломь 22

1. Господь пасе мене – и ніщо не збуває у мене.
2. На лугахь зеленихь покоїть мене, на водахь тихихь кохає.
3. Душі мой дає утіху, и водить мене дорогами¹⁶⁶ правди, ради имення свого.
4. Коли я піду навіть и посередь тіні смертноі, не вбоюся зла: бо ти зо мною: кий твій и трость твоя, ті мене заспокоять.
5. Ти наставивь передо мною усякої¹⁶⁷ страви вь виду ворогівь моїхь, намастивь міні голову мастями пахучими, и чаша твоя, наповоюща мене, переповнена.
6. Такь, милость твоя проважає¹⁶⁸ мене у всі дні живота мого, и я // оставатимусь у господі* господній довго, довго.

26

Псаломь 23

У перший день тижня¹⁶⁹

1. Господня є земля, и все, що її наповняє, цілий світь, и все, що живе у ёму.
2. Вінь основавь ёго на моряхь, и на рікахь утвердивь ёго.
3. Хто изійде на гору господню, або хто стане на місці святімь ёго¹⁷⁰?
4. Той, у кого неповинні руки и чисте¹⁷¹ серце, хто не суєсловивь душею своєю, и не клявся даромь¹⁷² ближнёму свойму.
5. Вінь матиме благословенне одь Господа,¹⁷³ и милость одь Бога, Спаса свого.
6. Се рідь шукающихь Господа, шукающихь лица Бога Якового.

7. Підойміть головні ваші¹⁷⁴, ворота! розступітця, двері¹⁷⁵ вічні! входить Царь слави.
8. Хто-жь-то¹⁷⁶ вінь сей Царь слави?
9. Господь кріпкий и міцний, Господь силний у¹⁷⁷ брані. Підойміть же головні ваші, ворота! розступітця¹⁷⁸, двері вічні! входить Царь слави.¹⁷⁹
10. Хто жь вінь сей царь слави?¹⁸⁰ Господь Саваохть, той є Царь слави¹⁸¹. //

Псаломъ 24

1. До тебе, Господи, возношу душу мою.
2. Боже мій! на тебе кладу надію: дай же, що бь я не постидився довіку, и що бь вороги мої не насміялися зь мене.
3. И всі, слухающиі тебе, не постидятця; постидятця тільки ті, що вклоняютця одь тебе беззаконно.
4. Покажи міні, Господи, дороги твої, и навчи мене по слідамь твоїмь ходити.
5. Направь мене на правду твою, у навчи мене: бо ти Бігь спасення мого, и на тебе сподіваюсь я щодня.
6. Помьяни добродійства твої, Господи, и милості твої: бо вони одь віку.
7. Гріхівь молодості моєї и провинностей моїхь не поминай: по милості твоїй помьяни мене ти, ради благості твоєї, Господи.
8. Благий и праведний Господь, и затимь указує грішникамь дорогу,
9. Направляє смиреннихь на правду, и навчає їхь дорогамь своїмь.
10. Усі дороги господні – милость и правда хранящимь завіть ёго и свідецьтво ёго.
11. Ради имення твого, Господи, прости міні гріхь мій: бо дуже тяжкий.
12. Хто той чоловікь, що боїтця Господа? Вінь покаже ёму дорогу, яку ёму збрати треба.

13. Душа ёго у добрі спочине, и сімье ёго наслідуює землю.
14. Тайна Господь боящимся ёго, // и завітё ёго – що вінъ познанъ
буде іми. 28
15. Очи мої завжди до Господа, бо вінъ ноги мої изъ сітей
визволяє.
16. Зглянься на до мною, и помилуй мене: бо я одинъ собі и
убогий.
17. Печалі серця мого розмножились: слобони мене одъ нуждь
моїхъ.
18. Глянь на терпінне моє, на мою працю, и прости усі гріхи мої.
19. Поглянь на ворогівъ моїхъ, якъ їхъ богато, и якою зрадною
ненависттю вони нанавидять мене!
20. Сохрани душу мою, и спаси мене; не дай міні постидитися:
бо на тебе кладу я надію.
21. Неповинность и правота нехай зашитою міні будуть: бо на
тебе, Господи, сподіваюсь.
22. Спаси, Боже, Израїля одъ усіхъ напастей ёго.

Псаломъ 25

1. Суди мене, Господи: бо я у простоті серця мого хожу, и, на
Господа покладаючи надію, не пошатнусь.
2. Спитай мене, Господи, и звідай, ростопи утробу мою и сер-
це моє, –
3. И ти знайдешъ, що милость твоя передъ очима моїми, и я у
правді твоїй кохаюсь.
4. Не сижу зъ ватагою марнотравцівъ, и не братаюсь зъ нечес-
тивими;
5. Ненавижу зборища лукавихъ, и зъ безбожниками не хожу; // 29
6. У неповинності умиваю руки мої, и обхожу олтарь твій,
Господи,
7. Що бь дать почути голосъ хвали твоєї, и проповідувати усі
чудеса твої.
8. Господи, люблю святиню госпóди твоєї, и місце, де живе
слава твоя.

9. Не погуби души моєї зь нечестивими, и живота мого зь кровопийцями,
10. У чиїх руках усі неправди, и чия правиця повна здирства.
11. А я у простоті серця мого хожу: спаси мене, Господи, и помилуй.
- 12 Нога моя стоїть на дорозі правди. На зборищах народніх благословлю тебе, Господи.

Псаломъ 26

1. Господь світло моє и спасенне моє – кого мині боятись? Господь защитникъ живота мого – кого мині лякатись?
2. Коли нечестиві нападуть на мене, що бь тіло моє їсти, супостати и вороги мої – ізнеможуть и падуть.
3. Коли підниметця на мене військо враже – не побоїтце серце моє; коли встане на мене брань – на ёго положу я надію.
4. Одного прошу у Господа, и того тільки шукаю: що бь жити мині у господі Господа у всі дні живота мого, бачити красу господню, и одвідувати // храмъ святий ёго:
- 30 5. Тамъ вінъ вкривъ би мене у ски нї своїй у годину бідь моїхъ, сховавъ би мене підъ кришею сіні своєї, и вознісь би на каменную гору.
6. Тогді піднявъ би я голову мою надъ ворогами моїми, и надъ нападающими на мене навкруга, и принісь би у скині ёго жертву хвали и дяки; співавъ би и виспівувавъ Господеві.
7. Почуй, Господи, голось мій; до тебе вопию, помилуй мене, и вислухай.
8. Серце моє каже передь тобою твоє слово: “шукай Господа”, – и я шукаю лица твого, Господи.
9. Не закривай лица твого одъ мене, и не одвертайся у гніві одъ раба твого! будь мині помішникъ, не цурайся мене, и не покидай мене, Боже.
10. Спасителю мій! Батько мій и мати моя покинули мене: нехай же приме мене Господь.
11. Покажи мині, Господи, дорогу твою, и направъ на прямий слідъ, на зло ворогамъ моїмъ.

12. Не оддай мене на волю супостатів моїх: бо встали на мене свідкі неправедні, котрі такъ и дишуть злосттю.
13. Я вірую, що побачу благодать Господа на землі живихъ.
14. Сподівайся на Господа, рушай, нехай кріпитця серце твоє, и жди Господа. //

31

Псаломъ 27

1. До тебе, Господи, вопию, Боже мій: не мовчи жъ и ти мині, щобъ, коли ти мовчатимешъ, не статись мині такимъ, якъ ті, що у могилу сходять.
2. Почуй, Господи, голосъ молитви моєї, коли я молюсь тобі, коли простягаю руки мої до храму святого твого.
3. Не захопи мене зъ грішниками, и не погуби мене зъ чинящими неправду, зъ тими, що зъ ближними своїми говорять якъ приятелі, тогді якъ злостъ кипить у серцяхъ їхъ.
4. Оддай імъ, Господи, по діламъ їхъ, и по лукавству мислей їхъ; оддай по учинкамъ рукъ їхъ; оддячъ* імъ їхъ же оддякою:
5. Бо не зрозуміли вони діль Господа, діль рукъ ёго. Нехай же зруйнує вінъ їхъ, и не збудує!
6. Благословень Господь, бо почувъ голосъ молитви моєї.
7. Господь помозиць мій и заступникъ мій: на ёго сподівалось серце моє, и вінъ помігъ мині: и затимъ веселитця серце моє, и я славлю ёго піснею мою.
8. Господь кріпость народу свого, и щить спасення помазанника свого.
9. Спаси народъ твій, и благослови наслідство твоє. Паси їхъ, и вознось їхъ до віку. //

32

Псаломъ 28

Підъ конецъ свята Кучокъ

1. Принесіть Господеві, сини божі, принесіть Господеві славу и честь.
2. Принесіть Господеві славу імення ёго; поклонитця Господеві у святому дворі ёго.

55

3. Голосъ Господній надъ водами: Бігъ слави грімитъ; Господь надъ водами великими.
4. Голосъ Господній силний, голосъ Господній на весь світъ чуткий.
5. Голосъ Господній крушить кедри; крушить Господь кедри ливанські.
6. Якъ теля, скачуть вони одъ ёго; Ливанъ и Сирионъ, якъ молодий буйволъ.
7. Голосъ Господа креше искри палящїи.
8. Голосъ Господа потрясає пустиню; потрясає Господь пустиню Каддїйськую.
9. Голосъ Господа виводить на світъ оленївъ, и одкриває пуши. И въ храмі ёго усе говорить про ёго славу.
10. Господь витає надъ потопомъ, и витатиме Господь, якъ царь, навѣки.
11. Господь дає силу народу свойму; Господь благословить народъ свій миромъ.

Псаломъ 29

33

Пісня на поновленнє дому // Давидового

2. Славлю тебе, Господи, що ти піднявъ мене, и не давъ ворогамъ моїмъ потішатись зъ мене.
3. Господи, Боже мій! я озвавсь до тебе, и ти спасъ мене.
4. Господи, ти вивівъ изъ пекла душу мою, и ожививъ мене, щобъ я не зійшовъ у могилу.
5. Співайте Господеві, преподобніи ёго, и славте святе имья ёго!
6. Гнівъ ёго – одинъ мигъ ока, а благодать – цілий вікъ: увечерї приходить плачъ, а вранці радість.
7. И я у роскошахъ моїхъ сказавъ бувъ: не пошатнусь довіку!
8. По благоді твоїй, Господи, гора моя стояла твердо. Ти одвернувъ лице твоє – и я смутився.
9. До тебе, Господи, вопиявъ я тогді, и Бога мого благовъ:
10. “Яка, мовъ, користь зъ крови моєї, и зъ того, що я зйду у могилу? чи буде жъ прахъ славити тебе? чи буде правду твою проповідувати?”

56

11. Почуй, Господи, и помилуй мене! Господи, будь заступникомъ моїмъ!”.
12. И ти обернувъ плачъ мій на радість; знявъ зъ мене волосяницю мою, и підперезавъ мене радістю.
13. Такъ виспівуватиме жъ тебе слава моя, и не вмовкне. Господи, Боже мій! славитиму // тебе довіку.

34

Псаломъ 30

Підъ часъ смути народнїї

2. На тебе, Господи, кладу надію: не дай, що бъ я постидився навѣки. По правді твоїй, спаси мене.
3. Нахили ухо твоє до мене; не гайся, ратуй мене; будь міні Богомъ заступникомъ, и крѣпкою оградою мого спасення.
4. Бо крѣпость моя и пристанище моє – ти. Ради имення твого, наводь мене на розумъ и направляй.
5. Виведи мене изъ сітки, що наготовили міні нишкомъ: бо ти заступникъ мій, Господи.
6. У твої руки отдаю духъ мій: ти ратовавъ мене, Господи, Боже правди.
7. Я ненавижу тихъ, що шанують марнихъ идолівъ, кладу надію на одного Господа.
8. Буду радуватись и веселитись зъ милості твоєї, коли ти зглянешся на недолю мою, и жжалися надъ горемъ души моєї:
9. Не оддаси мене у руки ворога мого, и постановишь ноги мої на просторі.
10. Помилуй мене, Господи: бо туга крутить мене. Знудилось одъ печалі око моє, душа моя и серце.
11. Загинувъ у горі живіть мій, и // літа мої въ смутку. Ослабла одъ бідъ сила моя, и кості мої изнемоглись.
12. Черезъ стількихъ ворогівъ моїхъ я посмішищемъ стався у самихъ сусідъ моїхъ, и страшилищемъ для всіхъ, хто мене знає: бачущі мене геть утікають одъ мене.
13. Я забудь, якъ мертвий, нема мене у серцяхъ; якъ та посудина розбита.

35

14. Бо чую я ганьбу усюди, и страхъ навколо, коли вони умовляютьця на мене гуртомъ, та радятця, щобъ извести зъ світу мою душу.
15. Але я, на тебе, Господи, покладаючи надію, кажу: ти Бігъ мій.
16. У твоїхъ рукахъ доля моя: ратуй мене одъ рукъ ворогівъ моїхъ, и одъ усіхъ, що мене гонять.
17. Яви ясне лице твоє рабу твоему, спаси мене по милості твоїй.
18. Господи, не дай, що бь я постидився: бо тебе призиваю. Нехай постидятця нечестиві, и пійдуть у пекло.
19. Нехай заніміють уста лукаві, вимовляющі на праведника неправди зъ гординею и огидою.
20. О, якъ великі дари благості твоєї, Господи, що ти хранишь для боящихся тебе, и розсипаєшь у очахъ синівъ чоловічеськихъ на тихъ, що на тебе сподіваютьця!
- 36 21. Ти ховаєшь їхъ підъ заслоною лица твоего одъ буй- // ства людського, криєшь їхъ підъ кришею своєю одъ язика осудливого.
22. Благословень Господь за ті дивні милості свої, що изливъ на мене ніби у міцному стінами городі!
23. А я у запалі мойму казавъ: одвержень я одъ очей твоїхъ! Але ти почувъ голосъ молитви моєї, коли я озвався до тебе.
24. Любіть Господа усі преподобні ёго: бо правди шукає Господь, и тяжкою одплатою одплатить за гординю.
25. Рушайте, и нехай кріпитця серце ваше, усі, хто тільки покладає надію на Господа.

Псаломъ 31

1. Блаженні ті, кому прощені неправди їхъ, и чиї гріхи закриті!
2. Блажень той чоловікъ, кому Бігъ не помьяне гріха, у чимъ дусі нема лукавства!
3. Коли я мовчавъ, изнемоглись кості мої одъ щоденного стогну мого:
4. Бо день и нічъ гнела мене рука твоя; квітъ лица мого змарнівъ, якъ у засуху літню. —

5. Я одкривъ гріхъ мій передъ тобою, и вини моєї не потаївъ. Я сказавъ: исповідуюсь передъ Господомъ у всіхъ неправдахъ моїхъ: и ти знявь // зъ мене вину гріха мого. –
6. Затимъ нехай благає тебе усякий преподобний у слухний часъ свій, и хвилі водъ великихъ не досягнуть до ёго.
7. Ти притулокъ мій; ти хранишь мене одъ бідъ; ти з усіхъ сторінъ посилаєшь міні радість спасення. –
8. Я наведу, мовъ, тебе на розумъ, и направлю тебе на ту дорогу, якою тобі ити треба, и не спущу тебе зъ очей моїхъ.
9. Не будь якъ кінь, або муль нерозумний: уздечкою та удилами нудзати їхъ треба, коли не йдуть до тебе.
10. Багато бідъ чекає грішника; а того, хто на Бога сподіваетця, милость стрічає.
11. Радуйтеся у Господі и веселітця праведніи, и хвалітця усі правіи серцемъ.

37

Псаломъ 32

1. Радуйтеся, праведніи, у Господі: правимъ хвалитися подобає.
2. Славте Господа на гусяхъ, на псалтирі десятиструнному грайте ёму!
3. Співайте йому пісню нову, добре виспівуйте ёму зъ крикомъ радості!
4. Бо слово господне правдиве, и усяке діло ёго певне.
5. Любить Господь правду и судъ; благості ёго повна земля.
6. Словомъ // господнімъ небеса утвердились, и духомъ усть ёго усі сили їхъ.
7. Вінъ зібравъ води въ море, якъ у посуду яку, и положивъ бездні підъ ними.
8. Нехай же боітця Господа уся земля; нехай трепещуть передъ нимъ усі живущіи у світі.
9. Бо вінъ сказавъ – и сталося, вінъ звелівъ – и сотворилось.
10. Господь руйнує ради невірнихъ, нищить думки народівъ, и поради силнихъ у нівець обертає.
11. А господня рада навікъ остаєтця, и мислі серця ёго изъ роду у рідъ.

38

12. Блаженъ той народъ, кому Господь є Богомъ, и люде, котрихъ збравъ вінъ у наслідство собі!
13. Зъ неба глядить Господь, и бачить усіхъ синівъ чоловічеськихъ;
14. Зъ готового престолу свого глядить на усіхъ, живущихъ на землі.
15. Вінъ создавъ серця усіхъ їхъ, и за всіма ділами їхъ пильнує.
16. Не спасетя царь великимъ військомъ, и силний кріпкою силою своєю не спасетця.
17. Не здастця и кінъ на спасенне, и прудкимъ скокомъ своїмъ не поможе.
18. Отъ, очи господні надъ боящимися ёго, и милость ёго надъ покладаючими на ёго надію.
19. Вінъ душу їхъ спасе одъ смерті, и въ час голоду прокормить їхъ.
- 39 20. Душа наша на Господа спо- // діваєтця: вінъ помошникъ нашъ и заступникъ.
21. У ёму веселитця серце наше: бо на имья ёго святе ми покладемо надію.
22. Нехай же буде милость твоя надъ нами, Господи, якъ ми на тебе кладемо надію!

Псаломъ 33

Давидъ дякує Богові за те, що визволивъ ёго одъ Авимелеха, передъ котримъ вінъ прикинувся безумнимъ, и прогнанний імъ утікъ одъ ёго¹⁸²

2. Благословлю Господа на усякий часъ; завжди хвала ёго на устахъ моїхъ.
3. Господомъ хвалитця душа моя: нехай чують угнітенні, и радуютця.
4. Величайте Господа зо мною; славитимемъ имья ёго гуртомъ.
5. Я шукавъ Господа, и вінъ почувъ мене, и одъ усіхъ бідъ моїхъ визволивъ мене.
6. Приступіть до ёго, и освітіть ёго світломъ, и лица ваши не постидятьця.

7. Отъ, бідний завопивъ, и Господь почувъ ёго, и одъ усіхъ бідъ ёго спасъ ёго.
8. Янголі господні встають кругъ боящихся ёго, и обороняють їхъ.
9. Спитайте, и побачите, якъ благъ Господь: блаженъ той чоловікъ, // що на ёго сподіваєтця. 40
10. Бійтеся Господа усі святіи ёго: бо ніякої нужди не знають¹⁸³ ті, що ёго боятця.
11. Багаті заубожали¹⁸⁴, и терплять голодь, а у тихъ, що шукають Господа, ніяке добро не збуває.
12. Придіть¹⁸⁵, діти¹⁸⁶, послушайте мене: я навчу васъ страху господнѣму.
13. Хто зъ людей хоче жити, и любить дні бачити¹⁸⁷ благодатні?
14. Удержуй язикъ твій одъ зла, и уста твої, що бь не вимовляти лукавства.
15. Утікай одъ зла, и роби¹⁸⁸ добро, шу кай миру, и біжи за нимъ.
16. Очи Господні надъ праведними, и уши ёго на молитву їхъ;
17. А лице господне на тихъ, що лихо роблять, що бь и памьять їхъ¹⁸⁹ знищити на землі.
18. Вопиють праведні¹⁹⁰, и Господь чує їхъ, и одъ усякого горя спасає їхъ¹⁹¹.
19. Близько Господь одъ тихъ, що крушатця серцемъ, и смиреннихъ духомъ спасає.
20. Багато бідъ у праведників, але одъ усіхъ їхъ визволяє їхъ Господь.
21. Хранить¹⁹² Господь усі кістки їхъ, и ні єдина зъ нихъ не скрушитця.
22. Смерть грішниківъ люта, и ті, що зневажають праведного, блудять.
23. Спасає Господь души рабівъ своїхъ, и усі ті, що покладають на ёго надію¹⁹³, не заблудять. // 41

Псаломъ 34

1. Суди, Господи, судящихъ мене, и побори мене борющихъ.
2. Возьми оружже и щить, и стань на помочь мині.

3. Висунь мічъ, и заслони мене одъ гонителівъ моіхъ. Скажи душі моїй: я твоє спасенне.
4. Нехай постидятьца и покриютца соромомъ шукающи души моєі; нехай проженутца назадъ, и покриютца соромомъ замишляющи на мене лихо.
5. Нехай будуть вони, якъ прахъ передъ вітромъ, и янголь господній розвіє їхъ.
6. Нехай темна и слизька буде дорога їхъ, и янголь господній пожене їхъ.
7. Бо вони безъ вини моєі закрили для мене сіткою яму, безъ вини викопали рівъ душі моїй.
8. Нехай приде на того погибель лиха, якої вінъ и не сподіваєтца собі, и сітка, що вінъ закривъ, нехай самого ёго поймає, и нехай упаде вінъ у її на погибель собі.
9. А моя душа зрадуєтца у Господі, и за спасение ёго звеселитца.
10. Усі кості мої заговорять: Господи! Господи! Хто походить на тебе, котрий ратуєшь угнітенного одъ руки угнітателя ёго, бідного и убогого одъ ёго розорителя?
- 42 11. Встали на мене свідки неправедніи; чого я и не знаю, про- // те питають мене.
12. Платять міні зломъ за добро, сирітствомъ душі моїй.
13. А я, коли вони не дужали, одягався у волосяницю, и постомъ смирявъ мою душу, и молитва моя у лоно моє верталась.
14. Якъ другу, якъ брату свойму, такъ я годивъ імъ. Я сумовавъ такъ, якъ той, що по матці плаче та тужить.
15. Але коли я пошатнусь, то вони радуютца и збираютца, збираютца супротивъ мене, колють мене, не знаю, за що, шпигають, и не перестають.
16. Глузують зъ мене, глумлятца надо мною глумомъ, и скрего-чуть на мене зубами своїми.
17. Господи, довго жъ ти глядітимешъ на се? Визволь душу мою одъ лютості їхъ, єдиною мою одъ лапъ лъвинихъ.
18. И я славитиму тебе на зборищахъ велелюднихъ, проміжъ людьми силними вихвалитиму тебе.
19. Що бъ не тішились зъ мене супостати мої несправедливі, и не моргали очима ненавидящи мене безвинно.

20. Бо вони ніби про мирь говорять міні, а въ гніві замишляють зраду;
21. Та одкривши на мене уста свої, кажуть: “добре жь, добре! бачять очи наши!”
22. Бачишь и ти, Господи! не змовчи жь імь! Господи, не одходь одь мене.
23. Прокинься, // Господи! встань на судь мій, и заступись за мою справу. 43
24. Суди мене, Господи, по правді твоїй, Господи Боже мій, и нехай не тішатця вони зь мене.
25. Нехай не кажуть у серцяхь своїхь: добре жь, добре! се намь по душі! и не говорять: ми проглинули ёго!
26. Нехай постидятця и покриютця соромомь усі, радующиіся моїй погібелі; нехай покриютця стидомь и соромомь величающиіся надо мною.
27. Нехай радуютця и веселятця бажающі міні правди, и довіку кажуть: великъ Господь, бажающий мира рабу свойму!
28. И язикь мій проповідуватиме правду твою и хвалу тобі щодня.

Псаломь 35

2. Голось изь нутра мого серця каже за нечестивого, що нема страху божого передь ёго очима:
3. Бо вінь самь себе улещає, замість того, що бь бачити и зненавидіти неправди свої.
4. Слова усть ёго – кривда и зрада; не хоче очнутись, що бь робити добро.
5. На ліжку свойму замишляє неправди, на всякій дорозі недобрій становитця, и не гидує зломь.
6. До неба милость твоя, Господи, и истина твоя до хмарь;
7. Правда твоя, якь // ті гори божі; суди твої – бездня велика: и людей и скоть хранишь ти, Господи. 44
8. О, якь велика милость твоя, Боже! сини чоловічеські підь тінню криль твоїхь не знають страху;
9. Насищаютця ситосттю господи твоєї, и хвилями сластей твоїхь ти поїшь їхь.

10. Бо у тебе потік життя вічного; у світлі твому ми бачимо світло.
11. Пробав же милість твою знаючим тебе, і правду твою серцям правдивим.
12. Нехай не топче мене нога гордого, і рука нечестивого не гніте мене!
13. Нехай падають роблячи неправди, падають, та й не встануть уже більше.

Псаломь 36

1. Не гнівайся на лукавих, і не завидуй тим, що не по правді роблять:
2. Бо вони, як трава, скоро сохнуть, і як зілля зелені, скоро вянуть.
3. Покладай надію на Господа, і роби добро; живи на землі, і насичайся її багатством.
4. Утішайся Господом, і він дасть тобі усе, чого тільки серце твоє бажає.
5. Направляй до Господа дорогу твою, і на його сподівайся: і він усе тобі справить.
- 45 6. І виведе, як світло, правду твою, і правоту твою, як пів- // день.
7. Положись на Господа, і жди всього од його. Не гнівись на поспіваючого у дорозі своїй, на чоловіка, виповняючого свої справи.
8. Утиш гнів, і покинь ярость; не злись так, що б зло робити.
9. Бо ті, що зло роблять, знищені будуть; а ті, що ждуть од Господа, наслідують землю.
10. Ще трохи – і не стане грішника; шукатимеш місця його – і не знайдеш.
11. А смиренні наслідують землю, і всмак наситятця довгим миром.
12. Лихо замишляє грішний на праведного, і скрегоче на його зубами своїми;

13. А Господь смієтця зь ёго: бо бачить, що день ёго близько.
14. Мічъ вимають нечестивіи, и лукъ свій натягають, що бь погубити бідного и убогого, що бь поразити правихъ серцемь;
15. Але мічъ їхъ у їхъ серце увійде, и луки їхъ поломаютьця.
16. Краще малее праведниче, ніжъ великі багатства нечестивихъ:
17. Бо сила нечестивихъ скрушитця, а праведниківъ укріпляє Господь.
18. Знає Господь дороги непорочнихъ, и доля їхъ повікъ остаєтця.
19. Не постидятця вони підъ часъ напасті, и у дні голоду насичені будуть;
20. А нечестивіи загинуть, и вороги господні, якъ краса лугівъ, звянуть, и, якъ димъ, зникнуть.
21. Позичає нечестивий, и не оддає; а праведний дарує и дає.
22. Бо благословляєміи // імъ наслідують землю, а проклинаєміи імъ знишені будуть. 46
23. Господомъ сліди чоловіка направляютьця, и дорога ёго вгодна ёму дуже.
24. Коли вінъ и спіткнетця, то не впаде, бо Господь піддержує ёго за руку.
25. Я молодь бувъ и застарівся, а не бачивъ праведника покинутого, и дітей ёго, просящихъ хліба.
26. Що дня вінъ дарує та позичає, и симь ёго благословенне буде.
27. Уклоняйся одъ зла, и роби добро, и живи вь вікъ віку:
28. Бо Господь любить правду, и преподобнихъ своїхъ не покидає: повікъ сохранияютця вони; а беззаконніи повигонятця, и симь нечестивихъ загине.
29. Праведніи наслідують землю, и будуть жити на ій вь вікъ віку.
30. Уста праведного вимовляють мудрость, и языкъ ёго правду ріже.
31. Законъ Бога ёго у ёго серці, и ноги ёго не пошатнутця.
32. Виглядає грішний праведного, и шукає, що бь ёго погубити;
33. Але Господь не покине ёго у руки ёму, и не попустить осудити ёго, коли судитись будуть.
34. Жди Господа, и держись ёго дороги, и вінъ постановить тебе* владикою землі; и ти побачишь, якъ нищитимутця нечестивіи.

35. Бачивь я нечестивого, що підоймався и величався, якь кедри Ливанськіи.
36. Прохожу мимо – и оть, нема ёго; шукаю – и місця ёго не нахожу.
- 47 37. Храни чистоту и пильнуй правди: бо у чо- // ловіка мирного остаецця сімье;
38. А беззаконники зникнуть уздромь, и сімье нечестивихь знищитця.
39. Одь Господа спасенне праведнимь; вінь защитникь іхь у чась напасті.
40. И поможе імь Господь, и збавить іхь, и визволить іхь одь нечестивихь, и спасе іхь: бо на ёго вони кладуть надію.

Псаломь 37

2. Господи, не въ гніві твойму уличай мене, и не въ ярості твоїй карай мене.
3. Бо стріли твої встромилися въ мене, и рука твоя гніте мене.
4. Нема цілого місця у тілі мойму одь сили гніву твого; нема миру у костяхь моїхь одь сили гріхівь моїхь.
5. Бо неправди мої вкрили мою голову, и якь ярмо тяжке, давлять мене.
6. Смердять и гниють рани мої одь сили безумства мого.
7. Я згорбивсь и захлявь до кінця; цілий день хожу сумуючи:
8. Бо усе нутро моє повне поломья, и у всёму тілі мойму нема цілого місця.
9. Я изнемігся и ослабь до кінця, и одь стогну серця мого реву.
10. Господи, перед тобою усе, чого я бажаю, и смутокь серця мого не вкрився одь тебе.
11. Серце моє сумує; сила моя покинула мене, и світла очей моїхь, и того нема у мене.
- 48 12. Други мої и приятелі мої, бачучи моє // лихо, одступили, и ближніи мої далеко одь мене стали.
13. Шукающіи души моєї розставляють тенета, и бажающіи мінї зла тільки й говорять, що про погибель мою, та щодня замишляють зради.

14. А я, якъ глухий, не чую, и якъ німий, не одкриваю усть своїхъ;
15. И ставсь, якъ чоловікъ, що нічого не чує, и въ устахъ своїхъ ніякого оправдання не має.
16. Бо тебе жду я, Господи; ти кажи за мене, Господи, Боже мій!
17. Бо я сказавъ: нехай не тішатця зъ мене вороги мої, и не величаютьця передо мною, коли нога моя пошатнетця.
18. Бо я готовъ на рани, и туга моя всякий часъ передо мною.
19. Я самъ знаю вину мою, и за гріхъ мій покутуюсь.
20. А вороги мої живуть, и укріпились більше, ніжъ я, и розмножились ненавидящі мене безвинно.
21. Одаючи міні зломъ за добро піднялись на мене за те, що я шукаю добра.
22. Не покидай мене, Господи, Боже мій; не одходь одъ мене!
23. Не бався прити на помочъ міні, Господи, спасителю мій!

Псаломъ 38

2. Я сказавъ: стерегтимусь на дорогахъ моїхъ, що бь язикомъ моїмъ не грішити; стану здержувати уста мої, // поки нечестивий передо мною. 49
3. И я бувъ німий и безголосний, и мовчавъ навіть про добре; але нудьга взяла мене, и заворушилась;
4. Серце моє распалилось у міні, и въ мисляхъ моїхъ запалавъ огонь, и я заговоривъ язикомъ моїмъ:
5. Скажи міні, Господи, коли кінець мій, и який лікъ днямъ моїмъ, що бь я знавъ, яке я дрібло нікчемне?
6. Отъ, дні мої, якъ ті п'яді, а вікъ мій, якъ ніщо перед тобою. Такъ увесь суета кожний чоловікъ живущий! –
7. Такъ, слоняетця чоловікъ у світі, мовъ мара яка. Такъ, даромъ вінъ клопочетця, збирає скарби, и не знає – не відає, кому усе те достанетця.
8. И теперъ чого ждати міні, Господи? Уся надія моя – ти.
9. Одъ усіхъ неправдъ моїхъ очисть мене, не отдавай мене у наругу безумному.
10. Я онімівъ, и не одкрию усть моїхъ: бо ти поразивъ мене.

11. Одверни одъ мене язву твою: бо одъ сили руки твоєї я никну.
12. Коли ти уликами каратимешъ чоловіка за гріхи, то, якъ шашеллю, источитця душа його. Такъ, усякий чоловікъ – ніщо! –
13. Вислухай молитву мою, Господи, и стогни мої почуй, и слізь моїхъ не промовчи: бо странникъ я у тебе и пришелець, якъ и всі батьки мої.
- 50 14. Попусти міні, що бъ я одпочивъ тро- // хи, перше ніжъ одійду, и не буде вже міні більше.

Псаломъ 39

2. Ждавъ я, дожидався Господа, и вінъ почувъ мене, и молитву мою вислухавъ;
3. Та й вивівъ мене изъ рову шумлящого и изъ багна болотнѣго, и постановивъ ноги мої на каменю, и утвердивъ ступені мої;
4. И вложивъ у уста мої пісню нову, хвалу Богові нашому. Багато народу побачить¹⁹⁴ и побоїтця Господа, и на ёго поклада- тиме надію.
5. Блаженъ той чоловікъ, кому имья Господне є надія его, и хто не заглядуєтця¹⁹⁵ на суєту и пустоту марну!
6. Великі чудеса твої, що ти сотворивъ еси, Господи, Боже мій, и дивні справи твої за насъ! Нема рівного тобі! Тільки бъ¹⁹⁶ и говоривъ, здаєтця¹⁹⁷, и проповідувавъ, що про нихъ; але їхъ такъ багато, що й ліку імъ нема:
7. Жертвъ и дарівъ ти не хочешъ, а уши свої міні одкривъ; цілопаління и жертви за гріхъ не треба тобі.
8. И затимъ¹⁹⁸ я сказавъ: отъ иду; на папірі книжнѣму¹⁹⁹ написа- но про мене.
9. Хочу виповнити волю твою, Боже мій, и законъ твій на²⁰⁰ серці у мене.
- 51 10. Благовістоватиму правду на зборищахъ велелюднихъ, – // и отъ, не здержую устъ моїхъ, ти знаєшъ²⁰¹, Господи!
11. Правди твоєї не крию у серці²⁰² мойму, вірність твою и спа- сенне твоє проповідую, милості твоєї и благості твоєї не таю передъ громадою великою.

12. А ти, Господи, не зачиняй серця твого²⁰³ одь мене; милость твоя и благодать твоя нехай пильнують мене довіку.
13. Бо бідь кругъ мене безъ ліку; постигли мене неправди мої, що й бачити їх не змоготу міні, їх більше,²⁰⁴ ніжъ волосся на голові моїй, и серце моє мене покинуло.
14. Змилуйся, Господи, спаси мене! Господи! не бався на помочь міні²⁰⁵!
15. Нехай постидятця и покриютця соромомъ усі, шукающі погібелі душі моїй! Нехай обернутця назадъ и постидятця бажующі міні лиха!
16. Нехай світу не вбачать²⁰⁶ передь собою одь сорому свого кажущі міні: добре жь, добре!
17. Нехай радуютця и веселятця²⁰⁷ тобою усі, шукающі тебе, Господи, и нехай люблящі спасенне твоє – великъ Господь! – кажуть довіку.²⁰⁸
18. А я бідний и убогий: Господь піклуєтця за мене. Ти помошникъ²⁰⁹ мій и заступникъ мій, Боже мій, не бався²¹⁰!

Псаломъ 40

2. Блаженъ той, хто пам'ятає за бід- // ного и убогого: у годину напасті спасе ёго Господь. 52
3. Господь хранитиме ёго и живитиме ёго, и пошле ёму усяке добро на землі, и не оддасть ёго у руки ворогівъ ёго.
4. Господь поможе ёму на ліжку недуги ёго: усю постелю ёго самъ ти перестилаєшъ у часъ немоги ёго.
5. Я вопію: Господи, помилуй мене, исціли душу мою: бо согрішивъ я передь тобою.
6. Вороги мої зъ злосттю кажуть про мене: коли-то вінъ помре, и згине ім'я ёго?
7. И коли хто приходить одвідати мене, то не одь серця говорить, а шукає, чимъ би досадити міні, та вийшовши за порігъ, пересужує.
8. Шепчутця про мене міжъ собою вороги мої, и лихо замишляють на мене.

9. Слово нечестиве наложили на мене: коли змігъ, то вже не встане!
10. Наветь той чоловікъ, що въ мирі за мною, на кого я полагався, и хто ївъ хлібъ мій – и той піднявъ на мене п'яту́.
11. Такъ ти, Господи, помилуй мене, и підойми мене, и я оддячу імъ.
12. Тогді знатиму, що я угодень тобі, коли ворогъ мій не тішитиметця зъ мене.
13. А мене у цілості сохрани, и дай міні стояти передь лицемъ твоімъ довіку.
14. Благословень Господь Бігъ Израилівъ одъ віку и довіку. Аминь, аминь! //

53

Псаломъ 41

2. Якъ олень рветця до потоку води, такъ рветця душа моя до тебе, Боже²¹¹.
3. Бажає душа моя Бога, Бога живого: коли жъ те буде, що я приду²¹² и явлюсь передь лицемъ божимъ?
4. Слѣзи мої міні хлібъ и день и нічь: бо щодня кажуть міні: де Бігъ твій?
5. Душа моя виливаецця²¹³, коли згадаю, якъ ходивъ я посередь люду незлічимого, и входивъ у домъ божий, при крикахъ радості²¹⁴ и дяки празнующого народу.
6. Чого сумуєшь ти, душе моя? чого ти тужишь? Сподівайся на Бога: я буду ще славословити ёго, спасителя²¹⁵ мого и мого Бога.
- 7.²¹⁶ Господи, душа моя ниє у міні, якъ згадаю про тебе у землі Єрданській, на Єрмоні, на малій горі.
8. А тамъ голоса хвали твоєї гудуть, якъ би бездня до бездні озивалась, и всі водопади твої и хвилі твої лились черезъ мене.
9. У день показавъ Господь милость* свою, и въ ночі готова ёму пісня у мене, молитва Богу живота мого.
10. Скажу Господеві: заступниче мій, нащо ти забувъ мене? Нащо блукаю я сумний, коли ворогъ глумитця надо мною?

70

11. Якъ мічъ у кості міні, коли вороги мої, насміхаючись** зъ мене, кажуть міні щодня: де Бігъ твій?
12. Чого жъ сумуєшь ти, душе моя? чого ти тужишь? // Сподівайся на Бога: я буду ще славословити ёго, спасителя мого и мого Бога.

54

Псаломъ 42

1. Суди мене, Боже, та розсуди справу мою зъ народомъ недобримъ. Одъ чоловіка неправедного и лукавого сохрани²¹⁷ мене.
2. Бо ти Бігъ кріпості моєї: на що жъ ти одкинувся²¹⁸ одъ мене? На що блукаю я сумний, коли ворогъ глумитця надо мною?²¹⁹
3. Пошли світло твоє и правду твою: ті направлять мене, и зведуть мене на гору святую твою,²²⁰ и въ господу твою.
4. И я приступлю до олтаря божого, до Бога радості и утіхи моєї, и славитиму тебе на гусяхъ, Боже, Боже мій.²²¹
5. Чого жъ ти сумуєшь ти, душе моя? чого ти тужишь? Сподівайся на Бога: я буду ще славословити²²² ёго, спасителя мого и мого Бога.

Псаломъ 43

2. Боже! своїми ушима ми чули, и батьки наши розказали намъ ті справи, які ти справивъ у дні їхъ, у дні стародавнії.
3. Ти рукою твоею прогнавъ народи, а їхъ посадивъ; погубивъ племена, а їхъ розмноживъ. //
4. Бо не мічемъ своїмъ завоювали вони собі землю, и не їхъ сила спасала їхъ; а твоя правиця и твоя сила и світло лица твого: затимъ що були тобі вгодні.
5. Ти той же царь мій и Бігъ мій, що посилавъ спасенне Якову.
6. Зъ тобою ми розібъємо ворогівъ нашихъ, и зъ именнемъ твоімъ затопчемо супостатівъ нашихъ.

55

^x*Тростина* – те жъ піро для писання. У стародавні віки писали тростиною на таблицяхъ дерев'янихъ, або на пергаменті; а папіру и нашихъ пір не знали.

7. Бо не на лукъ мій кладу я надію, та и мічъ мій не спасе мене.
8. Але ти спасешъ насъ одъ ворогівъ нашихъ, и покриешъ соромомъ ненавидящихъ насъ.
9. Щодня будемо хвалитись Богомъ, и имья твоє славити довіку,
10. Що жъ теперъ одкинувся ти одъ насъ, и постидивъ насъ, и у військахъ нашихъ, Боже, не ходишъ?
11. Гонишъ насъ навтіки одъ ворогівъ нашихъ, и неприятелі наши граблять насъ.
12. Оддавъ насъ, якъ овець, що бъ насъ іли, и розсіявъ насъ проміжъ народами.
13. Продавъ народъ свій за безцінокъ, и не торговався за ёго.
14. Попустивъ насъ на сміхъ сусідамъ нашимъ, на соромъ и въ наругу кругъ насъ живущимъ.
15. Зробивъ насъ притчею у народівъ, и чужоплеменники кивають на насъ головами.
16. Щодня соромъ мій передо мною, и стидъ покриває лице моє,
17. Одъ голосу насмішника и осудника, и одъ очей ворога и гонителя.
- 56 18. Се усе пришло на насъ, и ми не забули // тебе, и одъ завіту твого не одклонились.
19. Серце наше не одступило назадъ, и сліди наши не вклонились одъ дороги твоєї,
20. Хочъ ти поражавъ насъ у землі драконівъ, и покривъ насъ тінню смертною.
21. Коли бъ ми забули имья Бога нашого, и простягли руки наши до Бога чужого,
22. То чи не покаравъ же бъ за те Бігъ? бо вінъ знає тайни серця.
23. Але ми гинемо за тебе щодня, и здаємось якъ вівці, що до зарізу.
24. Прокинись жъ, що ти спишъ, Господи? Встань, и не покинь насъ до кінця.
25. На що ти одвертаєшъ лице своє одъ насъ, и забуваєшъ недолю нашу и тугу нашу?
26. Душа наша пала на прахъ, тіло наше кинуте на землю.
27. Встань, Господи, поможи намъ, и спаси насъ, ради молоді твоєї!

Псаломь 44

*Пісня любови*²²³

2. Серце моє виливає слово любови: співаю про царя; язик мій буде тростиною доброписця^{x 224}.
3. Ти найкращий з усіх си- // нів чоловічеських; благодать ллетця з усть твоїх, затимь що Бігъ²²⁵ благословивь тебе навіки. 57
4. Підпережи стань твій мечемь, з честтю твоєю, силний, и з красотою твоею:
5. Пильнуй, и поспівай и царствуй ради истини, добра и правди: и правиця твоя покаже чудеса.
6. Гострі стріли твої, силний²²⁶: пронижуть наскрізь серця ворогівь царевихь; народи падуть передь тобою.
7. Престоль твій, Боже, вь вікь віку²²⁷; скипетрь царства твого – скипетрь правоти.
8. Ти любишь правду, и ненавидишь кривди: и за те помазавь тебе, Боже, Бігъ твій оливою радості, більше, ніжь ровесниківь твоїхь.
9. Одь ризь твоїхь дише смирною, алоємь и касиєю, коли ти изь пишнихь чертогівь своїхь виходишь у дивній красі сили своєї.
10. Дочки царські красять покої твої на почетній²²⁸ у тебе службі: Зь правого боку твого – невіста-царівна, вся вь золоті и дорогихь камінняхь.
11. Послухай, дочко, дивись, и нахили ухо твоє, та й забудь народь твій, и господу батька твого.
12. И полюбить царь красу твою дівочу: вінь господь твій, кланяйся ёму.
13. И дочка Тира зь дарами своїми, и богатійши зь народу поклонились тобі.
14. Дивно красна царівна собою, а²²⁹ вся такь и сяє злотою.
15. Розукрашенную,²³⁰ ведуть її до царя, и дівчата, її подруги, идуть слідомь за // нею. 58
16. Зь радістю и веселими піснями входять вони у чертогь царський.

17. Замість²³¹ батьків твоїх настануть сини твої; ти постановиш їх князями по всій землі.
18. Я зроблю незабутим²³² ім'я твоє із роду в рід, и затим²³³ славитимуть тебе народи во віки и в вік в віку.

Псаломъ 45

2. Бігъ намъ пристанище²³⁴ и сила, заступникъ у нужді дуже скорий.
3. И затимъ не побоїмось²³⁵ ми, хочъ би й земля затряслась підъ нами, и гори у серця морей рушились.
4. Нехай шумлять и клікочуть²³⁶ води їхъ, нехай одъ сили хвиль їхъ дрижать гори:
5. Потоки рікъ звеселять городъ божий, святу госпóду Вишнёго.
6. Бігъ посередь ёго, и вінъ не пошатнетця²³⁷: Бігъ помагає²³⁸ ёму одъ раннёго ранку.
7. Зашуміли народи, заворушились царства: Вишній подав свій голосъ – и ростопилась земля.
8. Господь Саваохть²³⁹ зъ нами, Бігъ Яковівъ заступникъ нашъ. –
9. Придіть, и глядіть²⁴⁰ на діла божі: які чудеса²⁴¹ сотворивъ вінъ на землі!
10. Знищивъ брані²⁴² ажъ до краю землі, скрушивъ лукъ, и переломивъ мічъ, а колесниці попаливъ огнемъ.
- 59 11. Утихомиртесь же и познайте, що я // Бігъ²⁴³. Я славенъ буду проміжъ²⁴⁴ народами, славенъ буду на землі.
12. Господь Саваохть зъ нами, Бігъ²⁴⁵ Яковівъ заступникъ нашъ.

Псаломъ 46

2. Плещіть у ладоши усі народи, кричіть Богові крикомъ радості.
3. Бо Господь всевишній страшенъ; вінъ великий царъ надъ усею землею.
4. Вінъ покоривъ намъ народи и племена підъ ноги наши.
5. Вінъ збравъ намъ наслідство наше, сю красу Якова, котрого вінъ уподобавъ собі. –

6. Сходить Бігъ при крикахъ радості, при гуці трубному.
7. Співайте Богові нашому, співайте, співайте цареві нашому, співайте!
8. Бо Бігъ є царь надъ усею землею, виспівуйте* ёму.
9. Бігъ царствує надъ народами, Бігъ сидить на святому своєму престолі.
10. Владики народівъ еднаютьця зъ народомъ Бога Авраамового: бо щити землі – щити божі, а вінъ дивно славенъ.

Псаломъ 47

2. Великъ Господь и дивно славенъ у городі Бога нашого, на святій горі ёго!
3. Найкраща зъ висотъ, утіха всеі // землі, гора Сионъ, а зъ 60 півночнёго краю її городъ царя великого.
4. Бігъ видочно захищає чертоги ёго.
5. Бо отъ, цари земніі зійшлися були, та й пройшли мимо.
6. Вони якъ побачили те, то й жахнулись, смутились, и кинулись навтіки.
7. Страхъ такъ захопивъ їхъ и мука, якъ рожающую.
8. Буйнимъ вітромъ розбивъ ти кораблі хварсийськіі.
9. Що чули ми, те и бачимо у городі Господа Саваохта, у городі Бога нашого. Бігъ утвердивъ ёго навікъ. –
10. Славимо, Боже, милость твою посередъ храму твого.
11. Якъ імья твоє, такъ и слава твоя до кінцівъ землі; повна правди правиця твоя.
12. Нехай веселитця гора Сионська, нехай радуютця дочки жидівськіі зъ судівъ твоіхъ, Господи.
13. Обійдїть кругъ Сиону, обступїть ёго, и перелічїть башти ёго;
14. Киньте око ваше на стїни ёго, и розглядїть чертоги ёго, що бь розказати и дітямъ дітей вашихъ.
15. Бо сей Бігъ – нашъ Бігъ вовіки и въ вікъ віку; вінъ вестиме насъ довіку.

Псаломъ 48

- 61
2. Послушайте сѣго усі народи; чуйте усі, живущіи въ свѣті,
 3. И у низькій долі рожденніи, и сини людей силнихъ, багатий и убогий укупі! //
 4. Уста моі вимовлять премудрость, и сердце моє навчить розуму.
 5. Схиляю ухо моє до притчи, и виливаю на псалтирі мою думу.
 6. Чого боятись міні у годину напасті, коли лютость ворогівъ моіхъ женетця по пятамъ²⁴⁶ моімъ?
 7. О ви, що на силу свою сподіваєтесь²⁴⁷, та великими багатствами своїми хвалитесь!
 8. Братъ не спасе брата, и самъ нічимъ не одкупитця у Бога.
 9. Дуже дорогий викупъ за душу, и не буде того ніколи,
 10. Що бь остався хто жити въ свѣті повікъ, и не побачивъ би могили.
 11. Для всіхъ очевидь²⁴⁸, що и премудріи умирають, и дурні и ледащи²⁴⁹ разомъ гинуть, и багатства свої покидають другимъ²⁵⁰.
 12. А імь здаецця²⁵¹, що будинки їхъ вічні, що владичество їхъ изъ роду въ рідь, и своє имья дають землямъ.
 13. Але не довго імь у такій честі бути, и забуватись: скоро²⁵² зрівняютьця зъ скотами несмишленними, и якъ вони згинуть²⁵³.
 14. Ся дорога збиває їхъ зъ глузду; а идущіи за ними ще й похваляють²⁵⁴ їхъ за те²⁵⁵. —
 15. Якъ ті вівці, ляжуть вони у пекло, и²⁵⁶ смерть поразить їхъ, и назавтра пійдуть²⁵⁷ по нихъ праведники; сила їхъ зничитця у пеклі, и слава їхъ мине.
 16. Але мою душу Бігъ визволить изъ руки пекла: бо вінъ примає²⁵⁸ мене. — //
 17. Не жахайся²⁵⁹, коли бачишь, що чоловікъ багатіє, що слава дому ёго росте-виростає:
 18. Бо коли вінъ помре, то нічого не візьме зъ собою, и слава ёго за нимъ не пійде²⁶⁰.
 19. Душа ёго на сімь свѣті тішитця нажитимъ²⁶¹ добромъ, и славлять ёго, що вінъ утопає въ²⁶² роскошахъ;
- 76

20. Але вінъ пійде до роду батьківъ своїхъ, де ніколи не бачать світу.
21. Такъ, коли чоловікъ у честі, та забувається, то зрівняється зъ скотами несмисленими²⁶³, и якъ вони згине!

Псаломъ 49

(Асахвовъ)²⁶⁴

1. Бігъ богівъ, Єгова говорить, и призиває землю одъ сходу сонця до заходу.
2. Зъ Сиону, вінця краси ёго, являється Бігъ.
3. Иде Господь нашъ, и не мовчки: передъ лицемъ ёго огонь палає, а кругъ ёго бушує буря.
4. Вінъ призиває небо звишку, и землю на судъ надъ народомъ своїмъ.
5. “Зберіть міні угодниківъ моїхъ, що догодили²⁶⁵ міні жертвами своїми.
6. (И небеса засвідчили правду ёго: бо суддя сей – Бігъ²⁶⁶). –
7. Слухай, народе мій, що я скажу то // бі; слухай, Израиллю, що я тобі оповіщу. Я Бігъ – твій Бігъ.
8. Не за жертви твої дорікати тобі мушу: цілопаління твої завжди передо мною.
9. Не треба міні волівъ изъ твоєї господи, а ні козлівъ изъ²⁶⁷ кошаръ твоїхъ:
10. Бо усі звіри у гаяхъ²⁶⁸ мої, и скотъ на горахъ тисячами.
11. Я знаю усіхъ птахівъ піднебеснихъ, и вся краса полей передо мною.
12. Коли бъ я захотівъ їсти, то певне не просивъ би у тебе: бо цілий світъ – мій, и все, що ёго наповняє.
13. Не вже жъ²⁶⁹ я їмъ м'ясо волове, або п'ю кровъ козлячу²⁷⁰?
14. Принеси въ жертву Богові хвалу, и передай молитви твої Вишньому.
15. Призови мене²⁷¹ у годину напасті твоєї, и я спасу тебе, и ти прославишь мене”.
16. А нечестивому Бігъ сказавъ: “Що ти проповідуєшь устами мої, и носишь завіть мій на устахъ твоїхъ?

63

17. А самъ ненавидишь науку мою, и слова мої геть одкинувъ позадь себе.
18. Якъ тільки забачишь злодія, то заразъ єднаєся²⁷² зъ нимъ, и зъ любочинцями маєшь спілку.
19. Устамъ твоїмъ давъ ти волю злорічити, и язикомъ твоїмъ сієшь лукавство.
20. Сидишь, та на брата твого вигадуєшь, на сина матери твоєї ропускаєшь²⁷³ брехні.
- 64 21. Ти робивъ се, а я мовчавъ, и ти подумавъ собі, що и // я такий же, якъ ти. Уличу тебе, и гріхи твої передъ очи твої виставлю.
22. Познайте жъ се, забувающї Бога; а то захоплю часомъ, и нікому вже буде ратовати²⁷⁴.
23. Той шанує мене, хто хвалу приносить у жертву, и тому тільки²⁷⁵, хто иде сею дорогою²⁷⁶, я покажу спасенне боже”.

Псаломъ 50

Покаянне²⁷⁷ Давида після того якъ пророкъ Нахванъ являвся ёму, коли вінъ познався зъ Варсавією, жінкою Уриевою, погубивши самого Урию

3. Помилуй мене, Боже, по великій милості твоїй, и, по багатству милосердия твого, загладь вину мою.
4. Обмий усёго мене одъ беззаконства мого, и одъ гріха мого²⁷⁸ очисти мене.
5. Бо беззаконство мое я знаю и гріхъ мій усякий часъ передо мною.
6. Передъ тобою, передъ єдинимъ тобою я согрѣшивъ, и зло передъ тобою вчинивъ; а ти правдивий єси у словахъ твоїхъ, и чистий²⁷⁹ на судї твоему.
7. Отъ, у беззаконствахъ я зачався, и у гріхахъ породила мене моя мати²⁸⁰.
- 65 8. А ти любишь истину, и все закрите²⁸¹ и потайне у мудрості твоїй // одкриваєшь міні²⁸².
9. Обкropи мене иссопомъ, и я чистий буду, обмий мене, и я білійший стану, якъ снігъ.
10. Дай міні слухомъ моїмъ почути²⁸³ радість и утіху, и задрижать одъ радості кості мої, тобою поражени²⁸⁴.

11. Одверни лице твоє одъ гріхівъ моїхъ, и загладь усі вини мої.
12. Серце чисте збудуй у міні, Боже, и духъ правий обнови у утробі моїй.
13. Не одвергни²⁸⁵ мене одъ лица твого²⁸⁶, и духу твого святого не одними²⁸⁷ одъ мене.
14. Верни міні радість спасення твого, и духомъ власті укріпи мене.
15. Я навчу беззаконнихъ дорогамъ твоїмъ, и нечестивіі обернутця одъ тебе.
16. Спаси мене одъ гріха крови, Боже, Боже²⁸⁸, Спасителю мій, и язикъ мій славословитиме правду твою.
17. Господи, одкрий уста мої, и язикъ мій вимовить хвалу твою.
18. Коли бъ захотівъ ти жертви, я принісь би її; але цілопаління наши не вгодні тобі.
19. Жертва Богу – духъ сокрушений; сердца сокрушеного и смиренного не одвергаєшь ти, Боже.
20. Покажи, по благій волі твоїй, милості твої надъ Сиономъ, и воздвигни стіни Єрусалимськіі.
- [21]. Тогді вгодні будуть тобі жертви правди, дари и цілопаління; тогді положать²⁸⁹ на олтарь твій волівъ. //

66

Псаломъ 51

*Коли Идумецъ Доікъ донісь Саулу,
що Давидъ бувъ у домі Авимелеха*

3. Що ти хвалився лютостю своєю, тиране, коли милость божа щодня надъ нами?
4. Зради вигадує язикъ твій, и, якъ гострою бритвою, ріже неправдою.
5. Ти любишь більше зло, ніжъ добро, більше брехати, ніжъ говорити правду.
6. Ти плетешъ усякі річи неподобніі язикомъ своїмъ лукавимъ.
7. И за те Бігъ погубить тебе навіки, вирве, вишвиргне тебе ізъ господи твоєі, и корень твій ізъ землі живихъ.
8. Побачять праведніі, и вжахнутця, и сміятимутця зъ ёго, и скажуть:

9. Отъ чоловікъ, що не Бога призивавъ за помошника свого, а на великі багатства свої покладавъ надію, и на пагубі своїй основавъ свою силу.
10. А я, якъ та олива рясная, у домі божому буду и на милость божу покладаю надію вовіки и въ вікъ віку.
11. Вічно славити тебе буду: бо ти усяке добро посилаєшь, и на имья твоє сподіватись: бо ти благъ до угодниківъ твоїхъ. //

Псаломъ 52

2. Сказавъ безумний у серці свойму: “нема Бога!” Зледащили вони усі; гидкі діла їхъ; нема нікого, хто бъ робивъ добро.
3. Бігъ глянувъ зъ неба на синівъ чоловічеськихъ, що бъ побачити, чи є ще хто-небудь, хто бъ знавъ, або шукавъ Бога.
4. Усі одпали, усі зникчменіли: нема нікого, хто бъ робивъ добро, нема а ні єдиної души.
5. Не вже жъ не схаменетця ніхто зъ живущихъ беззаконно и ідящихъ людей моїхъ, якъ той хлібъ?
6. Господа не призивають! Тамъ задрижать вони одъ страху, де ніякого страху не буде: бо Господь розвіє кістки супостатцькїи, и покриютьця вони соромомъ: бо Господь одвергъ їхъ.
7. Хто подасть зъ Сиону спасенне Израїлєві? Коли Бігъ верне плінний народъ свій, тогді зрадуєтця Яківъ, звеселитця Израїль.

Псаломъ 53

*Коли пришли Зихвеї, та сказали Саулові:
Давидъ кристїя у насъ*

3. Боже! именнемъ твоїмъ спаси мене, и силою твоею защитъ правоту мою.
- 68 4. Боже! почуй молитву мою, и вислу- // хай слова усть моїхъ.
5. Бо чужїи встали на мене, и силніи шукають души моєї, и не мають Бога передъ очима своїми. –
6. А отъ, Бігъ помошникъ міні, и Господь заступникъ души мой.
7. Вінъ оберне зло ворогівъ моїхъ на їхъ же голову, и знищить їхъ правдою своею.

8. Зъ щирого серця принесу тобі жертву, и прославлю имя твое, Господи: бо се тобі вгодно.
9. Бо ти спась мене одь усіхъ напастей моїхъ, и око мое безъ страху глядить на ворогівъ моїхъ.

Псаломъ 54

2. Почуй, Боже, молитву мою, и одь слізъ моїхъ не одвертайся.
3. Прихили ухо твое до мене, и вслухай мене: я плачу у горі мойму и ридаю,
4. Що ворогъ мій такъ галасує, и нечестивий такъ орудує: бо лихо готують вони міні, и въ гніві гонятця за мною.
5. Серце заколотилось у міні, и страхъ смертний напавъ на мене.
6. Страхъ и трепеть захопивъ міні духъ, и въ очахъ моїхъ потемніло.
7. И я сказавъ: о, хто дасть міні крилля²⁹⁰ голубини?
8. я полетівъ би²⁹¹, полетівъ; Та й²⁹² спустився-бъ у пустині,
9. Та тамъ би и спочивъ, укритись одь вихру, одь бури. —
10. Знищи їхъ, Господи, розділи язики // їхъ: бо гвалтъ и смути бачу я у городі. 69
11. И въ день и въ ночи²⁹³ ходять по стінахъ ёго, а посередь ёго наглость и злодійства.
12. Погибель у ёму, и зъ улицъ ёго не сходить здирство и зрада.
13. Нехай би ще ворогъ мій поносивъ мене, я перенісь би те; нехай би ненависникъ²⁹⁴ заклятий мій вставъ на мене,* я бь укритися одь ёго;
14. А то ти, той чоловікъ, що другий я бувъ для мене, другъ мій и ближній мій,
15. Зъ кимъ любивъ я хліб-сіль ділити укупі²⁹⁵, и у²⁹⁶ домъ божий ходити одностайне!
16. Нехай же смерть приде²⁹⁷ на нихъ, нехай живи пйдуть²⁹⁸ вони у пекло: бо беззаконство у господахъ їхъ и въ їхъ самихъ.
17. До Бога завоюю я, и Господь не покине мене.
18. И ввечері²⁹⁹ и вранці и опівдня³⁰⁰ молитиму и благатиму — и вінъ почує мій голось;

19. Захитить³⁰¹ душу мою одь супостатівъ, нападающихъ на мене; а їх у мене дуже багато³⁰².
20. Почує Бігъ³⁰³, и утихомирить їх живущий одь³⁰⁴ віку: бо сами вони не схаменутця, затимъ що не боятця Бога.
21. Накладають руки свої на живущихъ зъ ними въ мирі, и нарушають згоду свою зъ ними.
22. Уста їх м'якші³⁰⁵ одь масла; але въ серці їх буря; слова їх солодші одь меду, але то – стріли гострі.
- 70 23. Зложи на Господа печаль твою,³⁰⁶ и вінъ укріпить тебе: ні- // ко́ли не дасть вінъ праведнику своєму пошатнутись³⁰⁷.
24. Але їх, Боже, зведеш ти у рівъ погібелі; кровопийці и зрадники не доживуть и до половини днівъ своїхъ; а я на тебе, Господи, сподіваюсь.

Псаломъ 55

Про голубку безголосу на чужині.

Коли Хвилистимляне захопили Давида у Гехві

2. Помилуй мене, Боже: бо чоловікъ зъ світу звести мене хоче; щодня гонитця за мною, и шукає погібелі моєї.
3. Щодня вороги мої гнітуть мене: бо багато їх піднялось на мене зъ гординєю.
4. Коли я въ страсі, то на тебе покладаю всю надію мою.
5. Зъ Богомъ хвалюсь ёго словомъ; на Бога кладу надію, и не боюсь: що зробить міні плоть?
6. Щодня слова мої перевертають; усі мислі їх на погібель міні.
7. Збираютьця, тулятця, стережуть пять моїхъ: бо ждуть – не дождутця души моєї.
8. Усяке зло їх одверни одь мене, Боже, и гнівомъ твоїмъ порази народъ сей.
9. Усі дні мої, що я туляюсь по світу безъ притулку, у тебе перелічені; слізи мої у твоїй чаші хранятця, и записані у книзі твоїй. //
- 71 10. Вороги мої обертаютьця назадъ, якъ тільки я призиваю тебе, и отъ тогді я знаю, що ти Бігъ мій еси.

11. Зъ Богомъ хвалюсь ёго словомъ, зъ Господомъ словомъ ёго хвалюсь.
12. На Бога кладу надію, и не боюсь: що зробить міні чоловік?
13. Тобі, Боже, молитви мої; тобі одному дякую.
14. Бо ти спасъ душу мою одъ смерті, и ноги мої вже не спотикаютьця, що бь ходити міні передъ Богомъ у світлі живихъ.

Псаломъ 56

*Не погуби. Коли Давидъ утікъ
одъ Саула у пещеру³⁰⁸*

2. Помилуй мене, Боже, помилуй мене: бо на тебе кладе надію душа моя, и підъ тінъ криль твоїхъ я криюсь³⁰⁹, поки не минуть нападї.
3. Я вопию до Бога Вишнёго, до Бога, добродїйствующога міні³¹⁰:
4. И вінъ пошле зъ небесъ, и спасе мене, и покриє соромомъ того, хто шукає погибелї моєї: пошле Бїгъ милость свою и правду свою. –
5. Душа моя посередъ львівъ, самъ я лежу посередъ дишущихъ огнем. Зуби синївъ чоловічеськихъ – то пики³¹¹ та стрїли, языкъ їхъ – мїчъ гострий.
6. Підоймись³¹² на небеса, Боже, и по всїй землі слава твоя нехай буде!
7. Сїтку // ногамъ моїмъ поставили, и душу мою стисли; вкопали передо мною яму, та сами жь и попадали у її. –
8. Готово³¹³ серце моє, Боже, готово³¹⁴ серце моє співати тебе и славити.
9. Прокинься, славо моя! прокинься псалтирю мїй, и гуслі мої прокиньтесь, и я прокинусь рано.
10. И буду славити тебе міжъ народами, Господи, співати тебе³¹⁵ посередъ племенъ.
11. Бо до небесъ велика милость твоя, а правда твоя до хмаръ.
12. Підоймись на небеса, Боже, и по всїй землі слава твоя нехай буде!

72

Псаломъ 57

Не погуби

2. Чи то жь правда, що ви правду говорите, силнії, и по правді судите, ви, сини чоловіческіі?
3. Ні, ви тільки зради снуєте у серці, и кривди рукъ вашихъ на терезахъ вашихъ важите на землі.
4. Одъ самого зачатку свого одступили вони окаянніи, одъ утроби матернєї блудять и говорятъ неправду.
5. Ихъ ядъ, якъ ядъ змії, якъ гаспида глухого, що затикає уши свої,
6. Що бь не чути голосу знахаря, заклинателя, що має силу у чарахъ.
- 73 7. Боже, скруши зуби ихъ у устахъ ихъ, // розбий пасті львиніи, Господи!
8. Нахай розіллютця вони, якъ вода, и протічуть геть; и стріли, пущенніи іми изъ лука, що бь були якъ переломанніи.
9. Що бь вони, якъ віскъ ростопились и знищились, и якъ недоносокъ жінки, світу божого не вбачили!
10. Що бь перше ніжъ почують казани ихъ жарь одъ горящої підъ ними тернини, огонь гніву пожравъ ихъ живими!
11. И зрадуєтця праведникъ, якъ побачить ихъ кару, и обміє ноги свої у крові нечестивого.
12. И люде скажуть: такъ є – таки овощъ праведнику, є – таки Бігъ, суддя на землі!

Псаломъ 58

Не погуби. Коли Саулъ пославъ стерегти домъ Давида, що бь погубити єго

2. Спаси мене одъ ворогівъ моїхъ, Боже, и одъ встающихъ на мене защитъ мене.
3. Заступи мене одъ душогубцівъ, и одъ кровопийцівъ ратуй мене.
4. Отъ, змовляютьця вони на душу мою, нападають на мене силнії, не за вину мою, не за грїхъ мій, Господи;

5. Не за злиї вчинки мої збігаютьця и підоймаютьця на мене. Прокинься, Господи! рушай // назустріч міні и дивись.
6. Господи, Саваохте, Боже Израїлів! очнись, одвідай людей сіхъ, и не май ніякого милосердия ні до кого изъ сіхъ одступниківъ окаянныхъ. –
7. Нехай вернутця вони увечері, та й брешуть, якъ собаки голодніи кругъ города!
8. Отъ, вони злорічять язикомъ своїмъ, и мічъ у устахъ їхъ: бо хто, мовъ, чує?
9. Але ти, Господи, посмієся зъ їхъ, и покриєшь соромомъ усіхъ людей сіхъ.
10. Передъ їхъ силою, я до тебе підношу очи мої: бо ти заступникъ мій, Боже.
11. Бігъ, милующий мене, иде передо мною; Бігъ мій придає міні духу глядіти у очи ворогамъ моїмъ безъ страху.
12. Не побий їхъ, Боже, що бъ не забувъ сёго народъ мій; але розвій їхъ силою твоєю, и розкидай, Господи, заступниче мій,
13. За гріхъ устъ їхъ, за слово язика їхъ; нехай уловлятьця вони у гордині своїй за клятву и за неправду, що вини вимовляли.
14. Розвій їхъ и роскидай, що бъ не було їхъ більше. Нехай познають, що Бігъ властвує надъ Яковомъ и до кінцівъ землі. –
15. Нехай вернутця увечері, та й брешуть, якъ собаки голодніи кругъ города!
16. Нехай никають усюди, що бъ найти собі де кусокъ хліба, и не найшовши, скруглять зъ голоду!
17. А я ви- // співуватиму силу твою, и прославлятиму одъ ранку милость твою: бо ти бувъ заступникомъ міні и притулкомъ у годину напасті моєї.
18. Помощниче мій! тобі буду співати: бо ти Бігъ, хранитель мій, Бігъ, милующий мене.

Псаломъ 59

*Коли Давидъ воєвавъ зъ Сириєю
Месопотамською и зъ Сириєю
Цованською, и коли Иоавъ, воєвода ёго,
вертаючись, розбивъ дванадцять тисячъ
Идумейцівъ на долині соляній*

- 76
3. Боже! ти оцурався насъ и розсіявъ, прогнівався на насъ и помилувавъ – таки.
 4. Ти потрясь землю, и скрушивъ її: заправъ же її тріщини: бо вона розсілась.
 5. Ти давъ народу твому випити гірку чашу, и напоївъ насъ виномъ до безпам'ятства.
 6. Але піднявъ – таки корогву надъ боящимися тебе, що бь утікли вони одъ лука,
 7. Що бь спаслись угодники твої. Спаси жь мене правицею твоею, и почуй мене. –
 8. Бігъ сказавъ у святині своїй: “Я стану надъ ними, и розділю Сихемъ, // и долину Сокховъ розміряю.
 9. Мій Галаадъ и мій Манассія, и Охрімъ кріпость голови моєї, а Июда скипетръ мій;
 10. Моавъ умивалникъ мій; на Єдомъ оберну чобіть мій: вихваляй мою славу, земле Хвилістимська!”.
 11. Хто проведе мене у кріпкий городъ?
 12. Хто проведе мене до Єдому? Чи не ти жь, Боже, котрий оцурався насъ, и у військахъ нашихъ, Боже, не ходишь?
 13. Подай помочь намъ у нужді: бо чоловічеська підмога – ніщо.
 14. У Бозі наша сила, и вінъ – то ворогівъ нашихъ крушить.

Псаломъ 60

2. Почуй, Боже, голось мій, и вислухай мою молитву.
3. Зъ кінця землі вопию до тебе, якъ зание моє серце. Зведи мене на гору³¹⁶ твою, дуже для мене високу:
4. Бо ти притулокъ мій, ти стовпъ кріпості моєї одъ ворога.
5. И я житиму у господі твоїй довіку, и вкриюсь³¹⁷ підъ тінню криль твоїхъ.

6. Бо ти, Боже, чуєшь молитви мої, и благословляєшь, шанующихь имья твоє.
7. Помножь дні на дні цареві, и літа ёго изь роду у³¹⁸ рідь:
8. Що бь довіку бувь вінь передь Богомь, та що бь милость и правда пильновали ёго.
9. Тогді співатиму именню твоему довіку, и молитви мої тво- // 77
ритиму щодня.

Псаломь 61

2. Такь, у Бозі спочиває душа моя, одь ёго спасенне мое приходить!
3. Такь, вінь Бігь мій и Спась мій и притулокь мій: не пошатнусь³¹⁹ ні трохи. Доки жь вамь нападати усімь на одного?
4. Ви хотіли бь звалити ёго, якь стіну похиленную³²⁰, якь ограду розбитую.
5. Такь тільки и думають вони, якь би скинути ёго зь вишини; полюбили неправду; устами своїми благословляють, а серцемь клянуть. –
6. Але у Бозі спочиває душа моя: бо вінь моя надія.
7. Вінь Бігь мій, и Спась мій, и притулокь мій: не пошатнусь³²¹.
8. У Бозі спасенне мое и слава моя; у Бозі кріпость моя, и притулокь мій у Бозі.
9. На ёго покладайте надію³²² усі народи; передь нимь виливайте серця ваші: бо Бігь заступникь нашь. –
10. Такь, сини людей простіхь³²³ ніщо, сини людей силнихь – марево; а якь зважити їхь на терезахь, то усі вони укупі³²⁴ легше самого ніщо.
11. Не ждїть же собі нічого одь³²⁵ сёго ніщо и одь сёго марева; не будте суетні, и коли багатство тіче до вась, не приліпляйте серця.
12. Разь сказавь Бігь, а не разь я и самь чувь, що кріпость у Бозі.
13. У тобі жь и // милость, Господи: бо ти кожному оддаєшь по ёго діламь³²⁶. 78

Псаломъ 62

Коли Давидъ тулявся у пустині Жидівській.

2. Боже ти мій, Боже! до тебе рвусь я одъ самого ранку; тебе бажає душа моя, по тобі нудитця плоть моя у землі сухій, безлюдній, безводній.
3. О, якъ би я явивсь теперъ передь тобою у святилищі твоему, що бь бачити силу твою и славу твою!
4. Бо благодать твоя краще для мене одъ життя мого у світі: и уста мої славословили бь тебе.
5. О, якъ би я благословивъ тебе у світі, и у имя твое простягъ мої³²⁷ руки!
6. Якъ найситшими стравами, наситилась би душа моя, и язикомъ радості вихваляли бь тебе уста мої.
7. Коли згадаю тебе на ліжку мойму, то до самого ранку про тебе думаю.
8. Бо ти заступникъ мій, и підь тінню криль твоїхъ я покоюсь.
9. До тебе приліпилась душа моя; правиця твоя держить мене у світі.
10. А ті, що шукають погибелі душі мої³²⁸, пйдуть на самий спідь землі;
11. Загинуть підь мічами, и достанутця на долю лисицямъ³²⁹.
- 79 12. И звеселитця царь у Бозі, и хвалитиметця усякь, // хто тільки імь клянетця: бо уста кажущихъ неправду зачинятця.

Псаломъ 63

2. Почуй, Боже, голосъ мій, коли я молюсь тобі: одъ лютого ворога спаси мою душу.
3. Вкрий мене одъ зборища лукавихъ и одъ ватаги чинящихъ неправду,
4. Одъ* тихъ, що понагострували язики свої, якъ мічи, та якъ стрілами и сиплють словами ядовитими,
5. Що бь потайкомъ поразити неповинного. Зненацька поражають ёго, и не боятця.

6. Замишляють зради на зради; радятця, якъ би лучче вкрити сітку, и кажуть: хто насъ побачить?
7. Вигадують усякі лиха, и добуваютьця, куди тількі добутись можно, до самого нутра чоловіка, ажъ до дна серця.
8. Але Бігъ поразить їхъ несподіванно стрілами своїми, и рани їхъ будуть імъ погибеллю.
9. И кинутця вони нищити дружка дружку язиками своїми, и всі, бачущі їхъ, геть одъ нихъ порозбігаютьця.
10. И страхъ нападе на всіхъ людей, и розказуватимуть вони про чудо боже, и познають, що то ёго справа.
11. А праведникъ утішитця у Господі, и на ёго надію свою зложить, и хвалитимутця усі праві серцемъ. //

80

Псаломъ 64

2. Тобі, Боже, подобає хвала на Сионі; тобі приносятця жертви у Єрусалимі.
3. Ти чуєшь усяку молитву; до тебе приходить усяка плотъ.
4. Неправди наши гнітуть насъ; але ти очистишь насъ одъ беззаконства нашого.
5. Блажень той, кого ти збравъ и принявъ, що бъ вінъ живъ у дворі твоему! Ми наситимось усякимъ добромъ господи твоєі, святого храму твого.
6. Дивний у правді, почуй насъ, Боже, Спасе нашъ, надія усіхъ кінцівъ землі, и тихъ, що на морі далеко,
7. Ти, що утвердивъ гори силою своєю*, и підперізанъ кріпосттю,
8. Ти, що унимаєшь шумъ морей и шумъ хвиль їхъ и смути народівъ!
9. Передъ твоїми чудесами трепещуть живушии на кінцяхъ землі. Ти оживляєшь радісттю усе, що прокидаєтця уранці и ввечері.
10. Ти одвідуєшь землю, и наповаєшь її, и наповняєшь багатствами своїми: потіокъ божий повенъ води. Ти готуєшь усімъ хлібъ: бо така твоя благодать на землі.
11. Ти наповаєшь ниви її, рівняєшь борозни, розм'якчаєшь каплями дощевими, и благословляєшь рости.

89

12. Ти вінчаєшъ літо благосттю твоєю, и ниви твої гнутця підъ
урожаємъ.
- 81 13. Краютця пустині полей, и // могили підперізуютця радісттю.
14. Луга покриваютця стадами, и поля роскошуютъ пшеницею:
усе веселитця, усе співає.

Псаломъ 65

1. Гукай до Бога уся земля!
2. Співай славу именню ёго, славте ёго похвалами.
3. Скажіть Богові: якъ дивні діла твої! По великості сили твоєї,
схиляютця передъ тобою вороги твої.
4. Вся земля нехай кланяетця тобі, нехай співає тобі, нехай ви-
співує іменню твоему, Вишній. –
5. Придіть, и поглянте на діла божі, якъ дивенъ вінъ у справахъ
своіхъ надъ синами чоловічеськими!
6. Вінъ обернувъ море на сушу, черезъ річку перейшли ми но-
гами: и тамъ-то веселились ми зъ ёго ласки.
7. Вінъ силою своєю владика надъ усімъ довіку; очи ёго пильно
глядять на народи: непокірні, не смійте підойматись. –
8. Благословіть, народи, Бога нашого, и розносьте всюди голось
хвали ёго.
9. Вінъ держить у світі нашу душу, и не давъ пошатнутись
ногамъ нашимъ.
10. Ти спитувавъ насъ, Боже, ростоплювавъ насъ, якъ ростоп-
люють срібло;
11. Опутавъ насъ сіткою, положувъ тяжкі ноши на спину нашу,
- 82 12. И оддавъ // насъ підъ ярмо чоловіку. Ми пройшли скрізь огонь
и воду, и ти вивівъ насъ и заспокоївъ.
13. Увійду жъ у господу твою зъ жертвами, и виповню перед то-
бою мої обіти,
14. Які вимовили уста мої, и вирікъ язикъ мій у напасті моїй.
15. Принесу тобі у жертву зъ кадиломъ самихъ луччихъ овецъ,
принесу волівъ и козлівъ. –
16. Придіть, и слухайте усі, боящіися Бога: я розкажу вамъ, що
вчинивъ вінъ душі моїй.

17. Я вопиявъ до ёго устами моіми, и славивъ ёго язикомъ моімъ:
18. Коли бъ видна була у серці мойму яка неправда, не почувъ би мене Господь. –
19. Але Бігъ почувъ мене, и голосъ молитви моєї вислухавъ.
20. Благословень Бігъ, що не одвергъ молитви моєї, и милості своєї не однявъ одъ мене!

Псаломъ 66

2. Боже, будь милостивъ до насъ, и благословляй насъ, и освіщай насъ лицемъ твоімъ, и помилуй насъ! –
3. Що бъ відома була на землі дорога твоя, у всіхъ народахъ спасенне твоє.
4. Нехай славлять тебе народи, Боже, усі народи нехай тебе славлять.
5. Нехай радуютця и веселятця племена: бо ти судишъ народи пра- // восудно, и племенами на землі правишъ. –
6. Нехай же славлять тебе народи, Боже, усі народи нехай тебе славлять!
7. Земля дала оwoць свій. Благослови насъ, Боже, Боже нашъ!
8. Благослови насъ, Боже, и нехай трепещуть передъ тобою усі кінці землі!

83

Псаломъ 67

Бігъ у пустині на Синаї

2. Встане Бігъ – и розсиплютця вороги ёго, побіжать одъ лица ёго ненавидящий ёго.
3. Якъ димъ розвіаєтця по вітру, такъ вони розвіютця; якъ потопитця віскъ одъ лица огню, такъ згинуть грішники одъ лица божого;
4. А праведники звеселятця, зраднуютця вони перед Богомъ и трепетатимуть одъ щастя.
5. Співайте Богові, виспівуйте именню ёго, рівняйте дорогу идущому по пустині. Господь имья ёму; стрічайте ёго зъ радістю.

6. Батько сиріть и суддя удовиць – Бігъ у святей господі своїй.
7. Бігъ одинокимъ дає семью, юзниківъ виводить на волю, а непокірнихъ держить у неволі. –
8. Боже! коли* йшовъ ти попередъ народу свого, коли проходивъ пусти- // нею,
9. То земля дрижала, и небеса топились одъ лица Бога на Синаї, одъ лица Бога Израїлєвого.
10. Ти посилавъ благодатній дощъ на наслідство твоє, и коли воно изнемогалось, ти укріплявъ ёго.
11. Стадо твоє жило тамъ, и ти, Боже, по благоді своїй, самъ усе готовивъ бідному.
12. Господь дає слово; а проповідниківъ волі ёго дуже велика сила.
13. Цари зъ військами біжать, біжать; а сидящая дома, краса господи, ділить здобичъ.
14. Коли спочинете ви у країнахъ вашихъ, то будете якъ крилля голубки, що блищать срібломъ та злотомъ.
15. Коли Всемогущий розсіявъ царівъ на сій землі, вона сяла, якъ снігъ на Селмоні.
16. Гора Васанська – гора божа, гора великая, гора плодовитая.
17. Що ви такимъ завидючимъ окомъ глядите, гори великий? На сій горі Богу подобалося жити, и Господь поселитця на їй навѣки.
18. Колесниць у Бога тьма темъ и тисячи тисячъ. Господь посередъ їхъ, на святімъ Синаї.
19. Ти изійшовъ на висоту, привівъ пліннихъ, и принявъ дари, що бь розділити їхъ проміжъ людей, навіть проміжъ тихъ, що супротивляютьця, що бь ти живъ тутъ, Господи, Боже.
- 85 20. Благословень Господь на всякий день! Яке бь лихо // ні гнело насъ, Бігъ заразъ насъ спасає. -
21. Сей Бігъ – нашъ Бігъ Спаситель. У власті Господа Бога и ворота смерті.
22. Такъ, Бігъ скрушить голови ворогівъ своїхъ, у саме тімьє поразить нероскаяннихъ грішниківъ.
23. Господь сказавъ: одъ Васану верну, верну изъ бездні морської:

24. Що бь ти затопивь ногу твою у крові ворогівь, и пси твої облизували бь її язиками своїми.
25. Бачили, якь ишовь ти, Боже, якь ишовь ти у святині своїй, Боже мій, царю мій!
26. Попереду йшли піселники, за ними музики посередь дівчатъ зь тимпанами,
27. Благословіть Господа Бога на распуттяхъ велелюднихъ за рідь Израилівь.
28. Тамь наймолодший Веняминь – владика їхъ: князі Іюдині – порхвиرونосці їхъ; князі Завулонові, князі Нехвалимові...
29. Бігь твій заповідавь тобі силу. Укріпи жь насъ, Боже, сею силою: бо то твоя справа.
30. У храмі твоему, у Єрусалимі цари принесуть тобі дари.
31. Украти звірюокъ очеретніхъ, стада волівь и буйволівь людськихъ, що бь вони пали передь тобою зь грудями срібла свого: розвій народи, бажающі браней.
32. Придуть князі изь Єгипту; Єхвиопия простягне руки свої до Бога.
33. Царства земні, співайте Богові, виспівуйте Господеві, //
34. Сидящому на небесахъ небесъ віковічнихъ. Отъ, гримить вінь голосомь своїмь гучнимь.
35. Дайте славу Богові! Величество єго надь Израилемь, и сила єго на хмарахъ.
36. Дивень Бігь у святині своїй, Бігь Израилівь, той що дає силу и кріпость народу своему! Благословень Бігь!

86

Псаломь 68

2. Ратуй мене, Боже! бо води доходять уже ажь до души моєї.
3. Я грузну у багні глибокому, и ні на що міні упертись. Утопаю у біздні водь, и хвилі покривають мене.
4. Я изнемігся одь крику; засохла гортань моя; утомились мої очи, ждучи и зовучи мого Бога.
5. Ненавидящихъ мене безвинно більше якь волосся на голові моїй; укріпились вороги мої, гнітущі мене неправедно. Чого и не однимавь я, и те мушу оддати,

6. Боже! ти знаєш безумство моє, и вини мої не вкриті одь тебе.
7. Не дай постидитись у міні усімъ, кладущимъ надію на тебе, Господи, Саваохте, и покритись соромомъ у міні шукаючимъ тебе, Боже Израилівъ!
8. Бо за тебе терплю я наругу, и срамота покриває лице моє.
- 87 9. Чужимъ ставъ я братамъ моїмъ, и сторон- // німъ для синівъ матери моєї.
10. Я рвусь коло дому твого до останніхъ силъ моїхъ – и злоріччя злорічящихъ тебе падають на мене.
11. Плачу и пощусь – и тутъ сміютця зъ мене;
12. Одягаюсь у волосяницю – и становлюсь імъ притчею.
13. Сидящі коло воріть лають мене, и пьющі вино співають про мене.
14. А я тобі, Господи, молюся: часъ помилувати, Боже, по великій милості твоїй, почуй мене: бо помічъ твоя певна.
15. Витягни мене изъ багна; не дай міні потонути у ёму; спаси мене одь ненавидящихъ мене, и одь водъ глибокихъ.
16. Не дай, що бъ хвилі занесли мене, що бъ бездня мене проглинула, и що бъ закривъ горло своє надо мною колодязь!
17. Почуй мене, Господи: бо благодать твоя милосердна; по великій милості твоїй, зглянься на мене!
18. Не одвертай лица твого одь раба твого: бо я нужусь світомъ; не бався, почуй мене!
19. Прими душу мою, и спаси її; спаси мене на зло ворогамъ моїмъ!
20. Ти знаєшъ, у якій я нарузі и стиді и соромі; усі супостати мої передь тобою.
21. Туга скрушила душу мою, и я изнемігся: жду, чи не жжалитця хто надо мною, и не дождусь; шукаю, хто бъ утішивъ мене, и не нахожу нікого.
- 88 22. Замість страви подають міні жовчъ; // замість води поять мене укусомъ.
23. Нехай же страви їхъ будуть імъ тенетами и западнею, у одяку імъ!

24. Нехай у очахъ їхъ потемніє, що бѣ вони и свѣту божого не бачили! Розслабѣ їхъ, Господи, да такъ, що бѣ вони тряслись довіку!
25. Пролий на нихъ гнѣвъ твѣй, и огонь ярості твоєі що бѣ захопивъ їхъ.
26. Що бѣ двори їхъ запустили, и въ хатахъ їхъ не найшлось души живоі!
27. Бо того, кого ти поразивъ, вони гонять, и на рани моі прикладають новіі рани.
28. Приложи жѣ и ти імъ вини на вини, що бѣ не дійшли вони до правди твоєі:
29. Що бѣ вичеркнулись изъ книги живихъ, и зъ праведниками не написались.
30. Бідний я, и мучусь тяжко: прими мене, Боже, підъ твою заштиту.
31. И я славитиму имья Бога мого піснями, и величатиму ёго похвалами.
32. И се вгодно буде передъ Богомъ бѣльшъ, якъ вѣль зъ рогами и зъ копитами.
33. Побачять убогіі, и звеселятця, и ви, шукающі Бога, и ваше серце оживе.
34. Бо чує Господь убогихъ, и одѣ юзниківъ своїхъ не одвертаетця.
35. Хвалить же ёго, небеса и земля, моря, и все, що живе у нихъ!
36. Бо Господь спасе Сионь, и збудує города Юдині, и поселятця тамъ, и наслідують ёго.
37. И сімьє рабѣвъ ёго // утвердитця у ёму, и люблящі имья ёго у ёму житимуть. 89

Псаломъ 69

2. Боже, не гайся на помочъ³³⁰ мині! Не барись³³¹, Господи, спасти мене!
3. Нехай постидятця и покриютця соромомъ, шукающі души моєі! нехай вернутця назадъ и постидятця бажающі мині лиха!
4. Зъ стидомъ³³² нехай вернутця назадъ кажущі мині: добре жѣ, добре!

5. Нехай радуються и веселяться у тобі усі, шукающі тебе, Боже, и люблящі спасенне твоє – великь Господь! – повікь нехай* кажуть³³³.
6. А я бідний и убогий, Боже, поможи міні! ти заступникь мій и спаситель мій, Господи, не бався³³⁴!

Псаломъ 70

1. На тебе, Господи, кладу надію: не дай, що бь я постидився навіки.
2. По правді твоїй спаси мене, и поможи міні; прихили ухо твоє до мене, и спаси мене.
3. Будь міні Богомь заступникомь и кріпкою оградою мого спасення: бо кріпость моя и притулокь мій ти.
4. Боже мій! ратуй мене одь нечестивого, одь руки беззаконника и обідчика!
- 90 5. Бо ти надія моя, // Господи, Господь притулокь мій одь молодості моєї.
6. Тобою держусь я у світі одь самого зачатку мого; одь утроби матери моєї ти мій заступникь; тобі жь и пісні мої хвалебні на всякий чась.
7. Для иншихь я пугало якесь, а ти притулокь мій певний.
8. Нехай уста мої повні будуть хвали твоєї, що бь я співавь славу твою и величество твоє щодня.
9. Не одвернись одь мене у чась старості моєї, коли угасатиме сила моя, не покинь мене.
10. Бо вороги мої говорять про мене, и підстерегаючи душу мою, радятця проміжь собою,
11. Та й кажуть: “Бігь покинувь ёго: гоніть и ловіть ёго: бо нікому вже ратовати!”.
12. Боже мій! не одходь одь мене. Господи мій, не гайся на помочь міні!
13. Нехай постидятця и знищатця супостати души моєї; нехай покрийтця стидомь и соромомь бажающі міні лиха!
14. А я довіку на тебе поклататиму надію, и пильноватиму хвалити тебе* и вихвалити**.

15. Уста мої проповідуватимуть правду твою, усякий день добродійства твої, которимь и ліку не знаю.
16. Входитиму у силі Господа Бога, и твою тільки правду славитиму.
17. Боже мій! якъ ти учивъ мене одъ молодості моєї, и до сего часу такъ я проповідую чудеса твої. //
18. И въ старості, коли голова моя уся побіліє, не покинь мене, Боже мій, поки не оповіщу сили твоєї дітямъ дітей, и величства твого усьму роду настающому.
19. Правда твоя, Боже, дуже висока: єю ти дивні діла творишь. Хто зрівняєтця з тобою, Боже?
20. Скільки пославъ ти міні бідъ великихъ и лютихъ, та не давъ міні загинути, и изъ пропастей земнихъ виволокавъ мене!
21. Скільки разъ високо підймавъ мене, и переповнявъ серце моє утіхою, и изъ пропастей земнихъ знову виволокавъ мене!
22. И я славлю тебе въ людяхъ, Господи, на псалтирі співаю правду твою, Боже, на гусяхъ виспіваю тобі,
23. Святий Израилівъ! Радуютця уста мої, коли я співаю тобі, и душа моя, котру ти спасъ,
24. И язикъ мій щоденно проповідує правду твою: бо стидомъ и соромомъ покриті бажующі міні лиха.

91

Псаломъ 71

Про Соломона

1. Боже, дай судъ твій цареві, и правду твою сину царевому:
2. Що бь судивъ вінъ народъ твій по правді, и угнітєннихъ твоїхъ правосудно.
3. Нехай гори // принесуть людямъ миръ, и могили правду³³⁵.
4. Вінъ судитиме угнітєннихъ у народі, заступитця за синівъ убогого, и смирить угнітателя.
5. И боятимутця тебе, поки світить сонце, и глядить місяць зъ неба³³⁶ изъ роду въ рідъ.
6. Вінъ зійде якъ дощъ на отаву, якъ роса кроплящая^{*337} землю.
7. У дні єго засяє правда и всюди³³⁸ миръ, поки сятиме³³⁹ місяць.

92

8. Вінъ буде владикою одъ моря до моря, и одъ рікъ ажъ до кінцівъ світу.
9. Падуть передь нимъ живущі у пустині, и вороги ёго лизатимуть прахъ.
10. Цари Хварсийський³⁴⁰ и островляне принесуть ёму дари; цари Аравийський и Савський дадуть дані.
11. И поклонятця ёму усі цари земній, усі народи послужать³⁴¹ ёму.
12. Бо вінъ спасе бідного вопиющого и убогого безпомочного;
13. Буде милувати бідного и убогого, и спасе души убогихъ.
14. Вінъ защитить³⁴² души їхъ одъ зрадъ и одъ неправди, и кровъ їхъ дорогоа буде передь очима ёго.
15. И благоденствуватиме вінъ; и нанесуть ёму злота³⁴³ Аравийського; и молитимутця за ёго усякий часъ, и благословлятимуть ёго всякий день³⁴⁴.
16. И буде велика сила пшениці на землі, и на горахъ овощи колыхатимутця, якъ пуци Ливанський, и красоватимутця³⁴⁵ у городахъ, якъ трави на землі.
- 93 17. И // буде имья ёго благословенно вовіки; поки сонце на небі, сятиме³⁴⁶ имья ёго поти. И благословлятця у ёму усі племена земній, усі народи ублажати ёго будуть.
18. Благословень Господь Бігъ, Бігъ Израилівъ³⁴⁷, що творить чудеса єдиний!
19. И благословенно славне имья ёго вовіки и въ вікъ віку, и славою ёго наповнитця уся земля. Аминь, аминь!
20. Тутъ конецъ³⁴⁸ піснямъ Давида, сина Иессеевого.

Псаломъ 72

Асахвовъ

1. Такъ, благий – таки Бігъ Израилівъ для чистихъ серцемъ!
2. А я ... ледве не пошатнулись мої ноги, ледве не підсковзнулись ступені мої:
3. Бо серце у міні переверталось одъ гніву на безумнихъ, бачучи, якъ добре живетця въ світі імъ, нечестивимъ.
4. Не знають вони ніякого лиха до самої смерті, и тіло їхъ повніє.

5. Не працюють вони, як інші люде, и не терплять нужди разомъ зъ ними.
6. И затимъ гординя, якъ манисто, обвиває їхъ, и одежа нагло-сті їхъ покриває.
7. Одъ жиру очи у нихъ повикочувались; роблять, що тільки на серці імъ спа- // дає.
8. Усе для нихъ нівець; про все говорять зъ злосттю, и гово-рять звишку.
9. Уста свої ажъ до небесъ заносять, а язикъ їхъ по землі плен-таєтця.
10. За ними и другіи зъ народу божого туди жъ пнутця, и пють ізъ повної чаши.
11. Та й кажуть: якъ же то Бігъ усе знає? та чи й є ще такий ро-зумъ у Всевишнёго?
12. Отъ же вони и грішники, а якъ красно живуть у світі, и які багатства наживають!
13. Такъ*, чи не даромъ же отце я пильную за чистотою мого серця, и у неповинності умиваю мої руки?
14. Мучусь щодня, и нужусь щоранку?
15. Коли бъ я сказавъ: буду жъ и я говорити, якъ вони, то невір-ний ставъ би роду синівъ твоїхъ.
16. Отъ, и почавъ я мирковатись самъ зъ собою, якъ би міні се взнати; але то бувъ тяжкий трудъ для мене,
17. Поки ажъ не увійшовъ я у святилища божі, и не познавъ, який кінець людей сіхъ.
18. Такъ, на слизькій стежці постановивъ ти їхъ, и кидаєшъ їхъ у пропасті.
19. Якъ часто розоряютця вони до тла! Якъ несподіванно сами у нівець обертаютця и погибають страшно, у одинъ мигъ ока!
20. Якъ мара у вісні, такъ нікчемнимъ вчинишъ ти марево їхъ, коли розбудишъ їхъ, Господи.
21. Коли кипіло серце моє и // ворочалась одъ гніву утроба моя,
22. Я превеликий дурень мусивъ тогді бути, и не розумівъ, насто-ящий скотъ бувъ передъ тобою.
23. Але я завжди при тобі; ти держишъ мене за правую руку,

94

95

24. И направляєшь мене порадою своєю, а деле примєшь у славу.
25. Що мині на небі? и на землі чого ще хотіти зь тобою?
26. Изнемогаєтця серце моє и плоть моя; але ти, Боже, кріпость серця мого и доля моя, Господи, повікь.
27. Бо оть, одвертающиися одь тебе гинуть; ти нищишь усякого, хто цураєтця тебе.
28. А мині любо, що я приліпляюсь до Бога, на Господа покладаю надію, и буду проповідувати усі чудеса твої на воротахь дочки Сионової.

Псаломь 73

Наука Асахвова

1. Нащо ти, Боже, одвернувся одь насъ до кінця, и дише гнівь твій на овець череди твоєї?
2. Згадай про громаду твою, котру добувь ти собі спершку, и викупивь для себе у наслідственну власть, про гору Сионь, на котрій ти поселився.
3. Направь стопи твої на вікові руїни: усе зруйновавь ворогь у святилищі твоему!
- 96 4. Орудують // супостати твої посередь синагігь твоїхь; свої корогви ставлять замість корогвівь нашихь.
5. Тамь, у горі, зь піднятими сокірами, здаютця вони, якь би у пущі якій гілле густєє рубали:
6. Такь, усі виліпки, красивші іхь, обухами та бердишами розбивають.
7. И палять огнемь святиню твою, и сквернять на землі господу имення твого.
8. И кажуть у серці свойму: зруйнуймо іхь до останку! та й палять усі синагоги божі на землі.
9. Корогвівь нашихь ми уже не бачимо; ніякий пророкь не пророкує більше, ніякий учитель більше не учить.
10. Доки жь ворогь глумитись буде надь нами, Боже? Невже жь навіки супостатъ зневажатиме імья твоє?
11. Нащо удержуєшь ти руку твою и правицю твою, що бь порази изь самого лоня твого у прахь?

12. Але Бігъ – царь нашъ, котрий одъ віку спасенне справляє посередъ землі.
13. Ти силою твоєю розсікаєшъ море, и крушишъ голови водянихъ чудовищъ;
14. Ти розбиваєшъ голови левняхванівъ, и оддаєшъ їхъ народамъ єхвиопськимъ, що бь ілі;
15. Ти пробиваєшъ джерела и потоки; ти сушишъ ріки великіі;
16. Твій день и твоя нічъ; ти даєшъ світло сонцю и місяцю;
17. Ти проводишъ усі межі землі; літо и зиму // ти споряжаєшъ. 97
18. Згадай же до всього того, що ворогъ глумитця надъ Господомъ, що народъ божевільний зневажає імья твоє.
19. Не оддай звірямъ души горлиці твоєі; душъ убогихъ твоіхъ не забудь довіку.
20. Поглянь на завіть твої: усі и саміі темніі кутки землі повніі господами беззаконства.
21. Смиренихъ нехай не вертаєтця зъ соромомъ, бідний и убогий нехай хвалять імья твоє.
22. Встань, Боже! защить твою справу; згадай, якъ глумитця надъ тобою безумний щоденно!
23. Не забудь крику ворогівъ твоіхъ, и галась встающихъ на тебе нехай доходить до ушей твоїхъ повікъ.

Псаломъ 74

Не погуби. Псаломъ Асаховъ. Пісня³⁴⁹

2. Славимо тебе, Боже, славимо, и імья твоє призиваємо, и усі чудеса³⁵⁰ твої проповідуємо.
3. “Коли зберу часъ, тогді буду праведний судъ судити.
4. Дрижить земля, и все, що на їй живе; але я кріпко держу стовпи її”. –
5. Я казавъ суєславнимъ³⁵¹: не суєславтесь³⁵²; и беззаконнимъ: не підоймайте рогу.
6. Не підоймайте у гору рогу вашого; не говоріть тяжкосердно³⁵³.
7. Бо се не одъ // сходу³⁵⁴, а ні одъ заходу, а ні одъ гіръ пустині; 98
8. А одъ Бога, котрий є суддя: вінъ одного понижає³⁵⁵, а другого – повишає³⁵⁶.

9. Бо у руці Господа чаша. Суцілнимъ виномъ вінъ наливъ її повну, та й роздає ізъ неї: и грішники землі усі мусять пити; але ковгатимуть – дрощи.
10. А я буду проповідувати довіку, и співати Богові Яковому.
11. “Усі роги нечестивимъ позбиваю; а рігъ праведного підойметця”.

Псаломъ 75

Псаломъ Асахвовъ. Пісня³⁵⁷

2. Відомъ Бігъ у землі Жидівській, велике імья³⁵⁸ ёго у Израїля!
3. Господá ёго у Салимі, а живе вінъ на Сионі.
4. Тамъ скрушивъ вінъ кріпкіи луки, и щить, и мічъ, и брань. –
5. Ти сяєшь світлостю и дивуєшь величествомъ більше якъ гори віковічні³⁵⁹.
6. Кріпкіи серцемъ не стямились³⁶⁰, и послули сномъ своїмъ, и всі, славящіися силою, опустили руки.
7. Одъ погрози твоєї, Боже Яковівъ, дрімлють и колесниця и кінъ.
8. Ти страшний, и хто встоїть передъ тобою підъ часъ гніву твого?
9. Зъ небесь оповіщаєшь ти судъ, и земля дрижить одъ страху и мовчить,
- 99 10. Ко- // ли Бігъ встає на судъ, що бь спасати усіхъ угнітеннихъ на землі. –
11. Гнівъ чоловічеський обертаєтця на славу тобі, а лишкомъ гніву самъ ти підперізуєся.
12. Молітця и давайте обіти Господеві Богу³⁶¹ вашому усі, що кругъ ёго, и несіть дари Страшному,
13. Що усмиряє духъ владикъ, и страшень³⁶² для саміхъ³⁶³ царівъ земнихъ.

Псаломъ 76

Асахвовъ³⁶⁴

2. Голосомъ моїмъ до Господа вопию, голосомъ моїмъ до Бога – и вінъ чує мене.

3. У день нужди моєї шукаю Господа, и ніччю рука моя простягається³⁶⁵ до ёго, и не опускається³⁶⁶: бо душа моя втішитись не хоче.
4. Згадую про Бога – и тужу; думаю – и духъ у мині ниє. –
5. Ти однамаєш³⁶⁷ сонъ одъ очей моїхъ; я такъ измеігся³⁶⁸, що й слова промолвити³⁶⁹ не здоію.
6. Нагадую собі дні давніі, споминаю літа давноминувши³⁷⁰;
7. Споминаю пісні мої ніччю, и зъ серцемъ моімъ розмовляю, и духъ мій самъ себе питає:
8. “Невже жъ³⁷¹ отце навікі одвернувся Господь, и ніякої милості не покаже більше?
9. Невже жъ³⁷² на вікі изчерпалась³⁷³ благодсть // ёго, и слово ёго замовкло изъ роду вь рід? 100
10. Невже жъ Бігъ³⁷⁴ забувь милувати, и вь гніві зачинивъ своє серце?” –
11. И сказавъ я: тяжко мині, що правиця Всевишнёго³⁷⁵ такъ одмінилась!
12. Памьятаю³⁷⁶ я діла господні; памьятаю³⁷⁷ давні чудеса³⁷⁸ твої;
13. Вхожу у всі справи твої, и дивуюся вчинкамъ твоімъ великимъ³⁷⁹.
14. Боже! дорога твоя свята: який Бігъ такъ великий, якъ нашь Бігъ?
15. Ти Бігъ, котрий творишь чудеса, и показуєшь силу свою надъ народами.
16. Рукою твоею ти защитивъ³⁸⁰ народъ твій, синівъ Яковихъ и Єсиповихъ³⁸¹. –
17. Бачили тебе, Боже, води, бачили тебе води – и трепетали, и саміі бездні³⁸² дрижали одъ страху.
18. Изъ тучъ³⁸³ лились води зъ шумомъ; хмари подавали голось, и стрілі твої літали;
19. Грімъ гуркотівъ навкруга³⁸⁴, и блискавки освіщали світъ, и земля тряслась и дрижала.
20. Дорога твоя на морі, и стежки твої на водахъ великихъ: сліду твого ніхто не побачить.
21. Ти вівъ народъ твій, якъ тихъ овецъ, рукою Мойсіевою и Аароноюю.

Псаломъ 77

Наука Асахвова

- 101 1. Послухай, народе мій, науки моєї; // прихили ухо твоє и къ словамъ усть моїхъ.
2. Я одкриваю уста мої для притчи, и беру думи мої изъ віківъ давніх,
3. Про те, що чули ми, що оповідали намъ батьки наши.
4. Не вкрисмо*³⁸⁵ одъ дітей їхъ, и роду пізнёму оповістимо славу Господа, и силу ёго, и чудеса, які вінъ сотворивъ³⁸⁶.
5. Свідецьтво³⁸⁷ постановивъ вінъ у Якові, а законъ³⁸⁸ положивъ у Израїля, и заповідавъ ботькамъ нашимъ, що бъ вони передали ёго дітямъ своїмъ:
6. Що бъ знавъ и настоящий³⁸⁹ рідъ, діти, котрі народятця, та що бъ тожъ передавали ёго и своїмъ³⁹⁰ дітямъ:
7. Що бъ вони на Бога покладали свою надію³⁹¹, и не забували діль божихъ, и заповіді ёго хранили;
8. Та що бъ не були такі, якъ батьки їхъ, рідъ беззаконний и буйний, рідъ нетвердий серцемъ своїмъ, и духомъ своїмъ не вірний Богові.
9. Сини Охрїмові піднялись, та якъ ні метко³⁹² стріляли вони изъ луківъ, а обернулись назадъ у день брані.
10. Не сохранили³⁹³ вони завіту божого, и не схотіли* по закону ёго ходити;
11. И забули добродійства ёго, и чудеса, які вінъ показавъ імъ,
12. Які вінъ передъ батьками їхъ творивъ у землі Єгипетській, на полі Цоанському.
13. Вінъ розсікъ море, и провівъ їхъ, постановивши води стїною;
- 102 14. И вівъ їхъ у день підъ хмарою, // а цілу нічъ при світлі огню.
15. Пробивавъ³⁹⁴ скелі у пустині, и поївъ їхъ, якъ изъ бездні³⁹⁵ великої;
16. Точивъ воду изъ каменю, и розливавъ її річками.
17. Але вони не переставали грішити передъ нимъ, и гнівили Вишнёго у пустині.
18. И искушали Бога у серцяхъ своїхъ, просячи пиши³⁹⁶ по душі своїй.

19. И нарікали на Бога, и говорили³⁹⁷: “чи може жь Бігъ пригото-
вити пищу у пустині?
20. Отъ, вінъ ударивъ у скелю, и потікли води, и полились ріки;
та чи зможе жь вінъ хлібъ дати? чи зможе роздобути мя-
са³⁹⁸ людові свойму³⁹⁹?”.
21. Господь почувъ, и запалавъ: и огонь спавъ на Якова, и гнівъ
зійшовъ на Израиля.
22. Бо не вірували у Бога, и надії на спасенне ёго не покладали⁴⁰⁰.
23. Тогді вінъ повелівъ хмарамъ звишку, и очинивъ⁴⁰¹ двері⁴⁰²
небесь;
24. Та й сипнувъ імъ дощемъ манну на пищу⁴⁰³, и хлібъ небес-
ний давъ імъ.
25. Янгольський хлібъ івъ чоловікъ, и пици⁴⁰⁴ послано було імъ
досита.
26. А деле пустивъ по-підъ⁴⁰⁵ небо східній⁴⁰⁶ вітеръ, и силою сво-
єю навівъ вітеръ полуднёвий;
27. Та якъ пиломъ, обсипавъ їхъ мясомъ, и, якъ піскомъ мор-
ськимъ, птицями крилатими.
28. И пало усе те посередъ стану їхъ, и кругъ шатрівъ їхъ.
29. И іли вони, и наситились⁴⁰⁷ удоволь; чого тільки душа бажа-
ла, // усе вінъ імъ поставивъ⁴⁰⁸.
30. Але не збили ще й смаги на губахъ своїхъ, мясо було ще у
устахъ їхъ,
31. А вже гнівъ божий зійшовъ на нихъ, и побивъ значнійшихъ
изъ нихъ, и избраннихъ Израилёвихъ положивъ.
32. А все-таки⁴⁰⁹ вони⁴¹⁰ грішили, и чудесамъ⁴¹¹ ёго не вірували.
33. И дні їхъ проходили марно, и літа їхъ тратились у страсі.
34. Коли вінъ каравъ ихъ, тогді зновъ шукали вони ёго⁴¹², зновъ
оберталися до Бога, и призивали ёго одъ ранку.
35. И гадували тогді, що Бігъ помошникъ⁴¹³ їхъ, що Господь
Всевишній їхъ заступникъ⁴¹⁴.
36. И лачились до ёго устами своїми, и язикомъ своїмъ бреха-
ли ёму;
37. Але серце їхъ далеко було⁴¹⁵ одъ ёго, и завіту ёго не ймали
вони віри.

38. И вінъ зновъ милувавъ їхъ, и прощавъ їмъ грѣхи їхъ, и не губивъ їхъ, и скільки⁴¹⁶ разъ⁴¹⁷ одвертавъ гнівъ свій, и не розпалювавъ у собі усеї⁴¹⁸ ярості своєї!
39. Вінъ пам'ятавъ⁴¹⁹, що вони плоть, вітеръ, котрий⁴²⁰ проходить и вже не вертається⁴²¹.
40. Скільки разъ гнівили вони⁴²² его у пустині, допікали ёму у землі безлюдній!
41. Знову искушали Бога, и святого Израїлѣвого сердили.
42. И не пам'ятали⁴²³ руки ёго у той день, якъ вінъ спасъ їхъ одъ руки супостата їхъ,
43. Якъ сотворивъ у Єгипті знаки свої и чудеса свої на полі Цоанському.
- 104 44. Обернувъ у кровъ ріки їхъ и потоки // їхъ, що бъ їмъ не можна було пити.
45. Пославъ на нихъ⁴²⁴ песькихъ мухъ, и ті їли їхъ, и жабъ, и ті їхъ губили⁴²⁵.
46. Оддавъ овощи їхъ черв'якъ⁴²⁶, и труди їхъ сарані.
47. Виноградъ побивъ грядомъ, и полѣвіи смокви⁴²⁷ морозомъ.
48. Грядомъ погубивъ скотъ їхъ, а стада⁴²⁸ їхъ попаливъ блискавкою.
49. И пославъ на нихъ⁴²⁹ у гніві свойму злихъ янголівъ, що бъ їхъ плюндровали⁴³⁰, мучили⁴³¹ и губили.
50. И випроставъ стежку гніву свойму, и не боронивъ⁴³² душъ їхъ одъ смерти, и скотъ їхъ губивъ язвою смертоносною.
51. И поразивъ кожного перворожденного у Єгипті, и зачатокъ усякого труда їхъ у господахъ Хамовихъ⁴³³.
52. И повівъ, якъ овець, народъ свій, и вівъ їхъ, якъ стадо⁴³⁴, по пустині.
53. И самъ пильновавъ їхъ у дорозі, и не мали вони ніякого страху; а ворогівъ їхъ покрило море.
54. И привівъ їхъ до святої країни своєї, на сю гору, котру⁴³⁵ добула правиця ёго.
55. И прогнавъ одъ лица їхъ народи; и розділивъ проміжъ ними по жеребью⁴³⁶ землю їхъ, и въ шатрахъ їхъ поселивъ коліна Израїлѣві.

56. Але вони зновъ искушали та гнівили Бога Всевишнёго, и уставовъ⁴³⁷ ёго не хранили⁴³⁸.
57. Одвернулись и одреклись⁴³⁹ одъ Бога, якъ и батьки їх, одкинулись, якъ лукъ невірний.
58. Прогнівили ёго своїми висотами, и раздражили // истуканами своїми. 105
59. Бігъ почувъ, и запалавъ, и заgrimивъ гнівомъ на Израиля.
60. Одрікся одъ господи своєї Силомської, одъ скинії, де живъ вінъ проміжъ людей;
61. И отдавъ у плінь силу їх, и красу їх у руки ворогівъ.
62. И отдавъ мічу людей своїхъ, и⁴⁴⁰ на наслідство своє запалавъ гнівомъ.
63. Паробківъ їхъ пожиравъ огонь, а дівкамъ⁴⁴¹ їхъ весільнихъ пісень не співали;
64. Попи⁴⁴² їхъ падали одъ міча, и удовіці⁴⁴³ їхъ не оплакували.
65. И отъ, знову прокинувся якъ одъ сна Господь, и схопивсь, якъ силний, у котрого шуміло ще вино у голові;
66. Та й поразивъ супостатівъ своїхъ у тиль, и⁴⁴⁴ покривъ їхъ вічнимъ соромомъ.
67. И одвергъ шатерь Єсиповъ⁴⁴⁵, и коліна Охрімового не збравъ;
68. А збравъ коліно Іюдине, гору Сионъ, котра⁴⁴⁶ вгодна ёму була⁴⁴⁷.
69. И збудовавъ⁴⁴⁸ святилище своє високо, и утвердивъ ёго, якъ и землю, навікъ.
70. И збравъ Давида, раба свого, и взявъ ёго одъ кошаръ овечихъ.
71. Одъ доілиць привівъ ёго пасти Якова, раба свого, и Израиля, наслідство своє.
72. И вінъ пасъ їхъ зъ чистимъ⁴⁴⁹ серцемъ, и правивъ їми зъ усею⁴⁵⁰ пильністю свого розуму. // 106

Псаломъ 78

*Асахвовъ*⁴⁵¹

1. Боже! невірніи пришли⁴⁵² у наслідство твоє; осквернили⁴⁵³ храмъ твій святий, а зъ Єрусалиму зробили кучу каміння.
2. Трупи рабівъ твоїхъ оддали вони птицямъ небеснимъ клёвати; тіла угодниківъ твоїхъ звірямъ земнимъ гризти.

- 107
3. Пролили кровъ їхъ, якъ воду, кругъ Єрусалиму, и нікому було хоронити⁴⁵⁴.
 4. Ми стали посмішищемъ у сусідъ нашихъ, наругою и соромомъ у всіхъ, кругъ насъ живущихъ.
 5. Доки жъ, Господи, будешъ ти гніватись⁴⁵⁵ на насъ без устанку? доки ярость твоя палатиме огнемъ?
 6. Пролий гнівъ твій на народи, не знающі тебе, и на царства, имення твого не призивающі.
 7. Бо вони пожрали Якова, и господу ёго спустошили.
 8. Не поминай⁴⁵⁶ першихъ беззаконствъ нашихъ; а верни намъ хутчій⁴⁵⁷ милості твої, Господи: бо ми дуже бідні стали.
 9. Поможи намъ, Боже, Спасителю нашъ, ради слави имення твого, Господи; спаси насъ и очисти⁴⁵⁸ одъ гріхівъ нашихъ, ради імення⁴⁵⁹ твого.
 10. Нехай не кажуть невірні: де Бігъ їхъ?; и нехай познають вони передъ нашими же⁴⁶⁰ очима кару одплати // за пролитую кровъ рабівъ твоїхъ!
 11. Нехай стануть передъ лицемъ твоїмъ стогни юзниківъ закованихъ⁴⁶¹! Силою руки твоєї сохрани⁴⁶² їхъ, осужденнихъ на смерть.
 12. Оддай семерицею у лоно сусідамъ нашимъ за той глумъ, якимъ вони глумилися надъ тобою, Господи!
 13. А ми, народъ твій и вівці череди⁴⁶³ твоєї, довіку будемо славити⁴⁶⁴ тебе, Боже, та изъ роду у⁴⁶⁵ рідъ оповіцати хвалу твою.

Псаломъ 79

*Асахвовъ*⁴⁶⁶

2. Пастирю Израилівъ, слухай! ти, що водишъ, якъ овець, синівъ Єсиповихъ, и сидишъ на Херувимахъ, явись⁴⁶⁷!
3. Передъ Охрімомъ и Веняминомъ⁴⁶⁸ и Манасиєю розбуди свою силу, и приди⁴⁶⁹ спасти насъ.
4. Боже! обернись до насъ, и нехай засяє лице твоє, и ми спасемось.
5. Господи, Боже Саваохте⁴⁷⁰! доки ти гніватимесья супротивъ⁴⁷¹ молитовъ народу твого?

6. Ти кормиш⁴⁷² їх хлібомъ слізнимъ, и поїш⁴⁷³ їх слізами черезъ край.
7. Ти постановивъ насъ осудою сусідамъ нашимъ, и вороги наши сміютця зъ насъ проміжъ собою.
8. Боже Саваохте! обернись до насъ, и нехай засяє лице твоє, и ми спасемось. //
9. Изъ Єгипту переніє ти виноградную лозу, вигнавъ невірнихъ, и посадивъ її.
10. Ти очистивъ для неї місце, и вона пустила корінне, и заняла усю землю.
11. Гори покрились її тінню, и паростки її стали як⁴⁷⁴ кедрі божі.
12. Вона простягла віти⁴⁷⁵ свої до моря, и паростки свої до ріки.
13. На що ж⁴⁷⁶ зруйновавъ ти огорожу її, що б⁴⁷⁷ усі, проходящі по дорозі, обривали її?
14. Лісний кабанъ гризе її, и полівий звірь їсть її.
15. Боже Саваофте! обернись же, позирни зъ небес⁴⁷⁸, та глянь и одвідай⁴⁷⁹ виноградъ сей,
16. И піддержи те, що насадила правиця твоя, и що ти укріпивъ собі.
17. Спалень вінъ огнемъ, посічень, одъ погрому лица твого захлявъ.
18. Нехай буде рука твоя надъ народомъ правиці твоєї, и надъ людьми, котрих⁴⁸⁰ ти укріпивъ собі:
19. И ми не одступимо⁴⁸¹ одъ тебе; оживи⁴⁸² насъ: и ми имья твоє призивати будемъ.
20. Господи, Боже Саваохте! обернись до насъ, и нехай засяє лице твоє, и ми спасемось.

108

Псаломъ 80

Асахвовъ

2. Радуйтеся передъ Богомъ, помошникомъ нашимъ, співайте Богові Яковому! //
3. Беріть псаломъ и подайте тимпанъ, и гуслі дзвінкі* зъ псалтиромъ.

109

4. Трубіть у трубу у новомісяччє, у великорадосний день празника вашого.
5. Бо такий звичай у Израїля, такий законъ Бога Якового.
6. Вінъ постановивъ ёго на свідецтво Єсипові, коли виходили изъ землі Єгипетської, и почули язикъ, котрого не знали:
7. “Я знявъ зъ плічъ ёго ярмо, и руки ёго слобонивъ одъ тяжкихъ ношъ.
8. У нужді твоїй ти призвавъ мене, и я визволивъ тебе изъ неї, почувъ тебе зъ-посередъ бури, и на водахъ Мериви спитувавъ тебе. –
9. Слухай, народе мій, и я засвідчу тобі, Израїлю, коли бъ тільки ти мене послухавъ:
10. Що бъ не було у тебе Бога иншого, и не поклоняйся Богу чожому.
11. Я Єгова, Бігъ твій, що вивівъ тебе изъ землі Єгипетської. Одкрій уста твої, и я наповню їхъ.
12. Але народъ мій не слухавъ мого голосу, Израїль не схотівъ мене.
13. И я покинувъ їхъ на волю сердець їхъ: нехай роблять, що хочуть.
14. О, коли бъ народъ мій послухавъ бувъ мене, и Израїль ишовъ по дорозі моїй!
15. Заразъ би я угамовавъ ворогівъ їхъ, и наложивъ мою руку на їхъ супостатівъ.
16. Ненавидящі Господа покарялись би імъ, и часъ їхъ бувъ би повікъ.
17. И я кормивъ би їхъ найкращею пшеницею, и медомъ изъ каменню поївъ би їхъ”. //

110

Псаломъ 81

*Асахвовъ*⁴⁸¹

1. Бігъ ставъ у громаді богівъ, та посередъ богівъ и почавъ їхъ самихъ судити.
2. “Доки вамъ, каже, судити⁴⁸² неправедно, та на лица нечестивихъ глядіти⁴⁸³?

110

3. Розсудить бідного и сироту, гонимого и убогого оправдайте.
4. Заступайтесь за бідного и убогого, и одь руки нечестивихъ спасайте” –
5. Не познали, и не зрозуміли, у тьмі ходять: нехай же усі основи землі потрясутця!
6. Я сказавъ бувъ⁴⁸⁴: ви боги, и сини Вишнёго усі; але ні, и ви помрете, якъ чоловіки⁴⁸⁵, и якъ кожний зъ князівъ загинете.
7. Встань, Боже! суди землю: бо усі народи – твоє наслідство.

Псаломъ 82

Асахвовъ. Пісня

2. Боже! хто зрівняється зъ тобою? не мовчи жь, и не дай собі спочинку, Боже.
3. Бо отъ, вороги твої загули, и ненавидящі тебе підняли голову.
4. На людей твоїхъ замишляють зради, и радятця на збранныхъ твоїхъ.
5. Ходімъ – кажуть – знищимо їхъ зъ-про-// міжъ народівъ, що бь 111
и не поминалось більше имья Израїлєве!
6. Одностайне змовились усі, и згодились разомъ супротивъ тебе.
7. Села Єдомський и Измаїльтяне, Моавъ и Агаряне, –
8. Геваль и Аммонъ и Амалікь, и Хвилістимляне зъ живуцими у Турі;
9. И Ассуръ приставъ до нихъ, що бь зоступитись за синівъ Лотовихъ. –
10. Зроби жь імъ такъ, якъ Мадияму та Сисарі, якъ Иявину коло потоку Киссону,
11. Котрі знищені у Аендорі, и стались гноємъ земнимъ.
12. Положи князівъ їхъ, якъ Орива та Зива, и воєводъ їхъ, якъ Зевея та Салмона.
13. Бо вони кажуть: заберемъ собі села божі!
14. Мій Боже! зроби жь, що бь вони стали якъ пиль, якъ прахъ передъ вітромъ!
15. Якъ огонь палить пищу, якъ полемъє обхватує гори,

- 112
16. Такъ ти пожени їхъ бурею твоєю, и вихромъ твоімъ смути їхъ.
 17. Покрий лице їхъ безчесттемъ, що бь шукали вони имення твого, Господи!
 18. Нехай постидятця и покриютця соромомъ навѣки, нехай переполошатця и згинуть.
 19. И нехай познають, що ти, кому имья Господь, єдиний еси Всевишній на всій землі. //

Псаломъ 83

Коресвихъ синівъ

2. Якъ дивно-красні госпѣди твої Господи Саваохте!
 3. Бажає душа моя и рветця у двори твої; серце моє и плоть моя такъ и летѣли бь до Бога живого.
 4. И пташка находить⁴⁸⁶ собі кубелще⁴⁸⁷, и ластівка гнѣздечко, куди кладе писклять своїхъ, при олтаряхъ твоихъ, Господи Саваохте, Царю мій и Боже мій!
 5. Блаженні ті, що живуть у господѣ твоїй, и хвалять тебе довіку! –
 6. Блажень той чоловікъ, чия сила у тобі, и хто у серці свойму прокладає⁴⁸⁸ дорогу до тебе!
 7. У долині плачу, де тількі вони проходять, тамъ являютьця потоки, и благодатній⁴⁸⁹ дощикъ кропить⁴⁹⁰ благословеннемъ⁴⁹¹.
 8. Идутъ вони собі, одни⁴⁹² за другими, що бь явитися⁴⁹³ передъ Господомъ Богомъ на Сионі.
 9. Господи, Боже Саваохте! почуй молитву мою и вислухай, Боже Яковівъ! –
 10. Боже, заступниче нашъ! нахились и поглянь⁴⁹⁴ на лице помазанника⁴⁹⁵ твого!
 11. Бо одинъ день у дворохъ твоихъ лѣпше тисячи⁴⁹⁶ у світі; лучче⁴⁹⁷ хотѣвъ би я на порозі дому⁴⁹⁸ Бога⁴⁹⁹ мого тулитись, ніжъ у палатахъ грѣшниківъ жити. //
 12. Бо Господь Бѣгъ є и сонце и щить, Господь дає милость и честь, и не однимає⁵⁰⁰ благостини своєї одъ тихъ, що ходять непорочно.
 13. Господи, Боже Саваохте! блажень той чоловікъ, що на тебе покладає надію!
- 113

Псаломь 84

Коресвихъ синівъ

2. Змилувавсь ти, Господи, надъ землею твоєю, вернувъ плінь Яковівъ.
3. Простивъ неправди народу твого, и усі гріхи ёго покривъ. –
4. Задёржавъ усю силу гніву твого; и жарь ярості твоєї одвернувъ.
5. Поставъ же насъ такъ, якъ були ми, Боже, Спасителю нашъ, и перестанъ на насъ гніватись.
6. Не вже жъ тобі гніватись на насъ довіку, и гриміти громомъ твоімъ изъ роду у рідь?
7. Не вже жъ не обернесся, и не оживишь насъ, Боже, що бь народъ твій звеселився у тобі?
8. Яви намъ милость твою, Господи, и спасенне твое дай намъ.
9. Послухаю, що каже Господь Бігъ. Вінъ изрекає миръ на народъ свій, и на преподобнихъ своїхъ, и на обертающихъ сердца свої до ёго. –
10. Такъ, близько одъ боящихся его спасен- // не ёго, що бь поселити славу у землі нашій! 114
11. Милость и истина стрінутця, правда и миръ обнимутця.
12. Истина одъ землі засяє, и правда зійде зъ неба.
13. И Господь пошле благодать свою, и земля наша дасть свій овощъ.
14. Правда пійде передъ лицемъ ёго, и проложить собі дорогу.

Псаломь 85

Молитва Давидова

1. Прихили, Господи, ухо твое, и почуй мене: бо бідний я и убогий.
2. Сохрани⁵⁰¹ душу мою: бо я зъ поклонниківъ *⁵⁰² твоіхъ. Спаси раба твого, Боже мій, на тебе покладаюшого надію⁵⁰³.
3. Помилуй мене, Господи: до тебе вопию я цілий день.
4. Звесели душу раба твого: до тебе підношу я мою душу⁵⁰⁴.
5. Бо ти, Господи, благий и милостивий и премилосердний до усіхъ, хто тебе призиває⁵⁰⁵.

6. Почуй, Господи, голось мій, и молитву серця мого вислухай.
7. У день нужди моєї призиваю⁵⁰⁶ тебе, бо ти почуєшь мене.
8. Нема рівного тобі проміжъ богами, Господи, и по діламъ твоімъ нема тобі рівного.
9. Усі народи, що ти сотворивъ, прийдуть и поклонятця передь тобою, Господи, и прославлять имя твоє. //
10. Бо ти великий и творишь чудеса; ти Бігъ єдиний.
11. Покажи міні, Господи, дорогу твою, и я ходитиму по правді твоїй. Приліпи⁵⁰⁷ серце моє до одного, що бь міні имення твого боятися:
12. И я хвалитиму тебе, Господи, Боже мій, усімъ серцемъ моімъ, и славитиму имя твоє довіку.
13. Бо милость твоя велика надо мною: ти спась душу мою одь самого глибокого пекла.
14. Боже! беззаконники встали на мене, и ватага силнихъ шукає души моєї, и не мають вони тебе передь очима своїми.
15. Але ти, Господи, Боже мій, щедрый и милостивий єси, довготерпїливый и премилосердний, и справедливый,
16. Зглянься надо мною,⁵⁰⁸ и помилуй мене; Дай силу твою рабу твойму, и спаси сина раби⁵⁰⁹ твоєї.
17. Покажи на міні знакъ благоді твоєї: що бь бачили ненавидящі мене, та й покрились соромомъ: що ти, Господи, допомігъ міні,⁵¹⁰ и мене втішивъ.

Псаломъ 86

Кореевихъ синівъ. Пісня

- 116 2. Основи єго на горахъ святихъ: лю- // битъ Господь ворота Сионські більшь, ніжъ усі господи Якові.
3. Дивно-велике говорять про тебе, городе божий! –
4. “Зь-проміжъ знающихъ мене я нагадаю Єгипеть и Вавилонъ; та оть* и Хвилістимляне, и Тиръ зь Єхвиопією – якъ тамъ були”.
5. Мати Сионъ, говоритимуть люде: и той и той народився у єму, самъ Всевишній єго будує.
6. Господь на всіхъ язикахъ людськихъ напише: такий-то родився тамъ. –
7. И співающї и веселящїся, и все любе міні у тобі.

Псаломъ 87

*Пісня. Синівъ Кореевихъ.
Наука. Ємана, унука Зари*

2. Господи, Боже, Спасителю мій! и день и нічъ я вопию передь тобою.
3. Нехай дійде до тебе молитва моя; прихили ухо твоє до стогну мого.
4. Бо душа моя переповнена бідами, и живить мій до пекла ближитця.
5. Я похожъ уже на тихъ, що у могилу сходять, и ставъ, якъ чоловікъ безъ усякої сили,
6. Проміжъ мертвими кинутий, якъ ті убитіи, що лежать у труні, про котрихъ ти уже й не згадуєшъ, // и котрі одвергнуті одъ руки твоєї.
7. Ти положивъ мене у яму самую глибокую, у тьму, у бездню.
8. Гнівъ твій гніте мене тяжко, и всі хвилі твої навівъ ти на мене. –
9. Усіхъ, хто тільки знавъ мене, ти одогнавъ одъ мене, и зробивъ мене огидою для нихъ; я закованъ, и порушитись не можу.
10. Очи мої потускли одъ горя; по цілимъ днямъ призиваю тебе, и простягаю до тебе руки мої.
11. Не вже жъ надъ мертвими ти творишъ чудеса? Не вже жъ встануть мертвіи, и будуть тебе славити? –
12. Не вже жъ хто проповідуватиме милость твою у могилі, и истину твою у труні?
13. Не вже жъ у тьмі познають чудеса твої, и правду твою тамъ, де усе забуваетця?
14. Але я вопию до тебе, Господи, и зранку молитва моя стрічає тебе.
15. На що жъ ти, Господи, одвергаєшъ душу мою, и одвертаєшъ лице твоє одъ мене?
16. Я мучусь и погибаю у бідахъ одъ молодості моєї, перенешу страхи твої, и изнемогаю.
17. Гнівъ твій висить надо мною, страхъ твій нишить мене.
18. Щодня обходять мене, якъ вода, и тиснуть мене зъ усіхъ боківъ.
19. Ти одогнавъ одъ мене и друга и ближнёго, и ті, що знали мене, відкрились у тьмі. //

117

118

Псаломъ 88

Наука Єхвама, изъ племені Зари

2. Милості твої, Господи, співати буду довіку, изъ роду у рідь проповідуватиму правду твою устами моїми.
3. Бо я знаю, що милость твоя повікь, що на небесахъ готується правда твоя, коли ти сказавъ:
4. “Я постановивъ завітъ зъ збраннымъ моїмъ, клявся Давидові, рабу мойму:
5. Навікь пробавлю сімье твоє, и укріплю престоль твій изъ роду у рідь”. –
6. Небеса проповідують чудеса твої, Господи, а правду твою громада збранныхъ:
7. Бо хто на хмарахъ зрівняється зъ Господомъ? хто рівня Господеві зъ-проміжъ синівъ божихъ?
8. Бігъ славиться у громаді преподобнихъ, великий и страшний, більшъ за всіхъ, що кругъ ёго.
9. Господи, Боже Саваохте! хто зрівняється зъ тобою? Силенъ ти, Господи, и правда твоя кругъ тебе.
10. Ти владичествуєшъ надъ яростю моря: коли воно підіймає хвилі свої, ти ёго утихомируєшъ.
11. Ти смиривъ гордого, якъ пораненого; ти кріпкою силою твоєю розвіявъ ворогівъ твоїхъ.
- 119 12. Твої // небеса, и земля твоя; ти создавъ увесь світъ, и все, що ёго наповняє.
13. Ти сотворивъ и Північъ и Південь; Хваворъ и Єрмонъ именемъ твоїмъ тішатця.
14. Сила твоя міцна, кріпка рука твоя, висока твоя правиця.
15. Правда и судъ основа престолу твого; милость и истина идуть передъ лицемъ твоїмъ.
16. Блаженъ народъ, котрий знає кликъ трубний! У світлі лица твого ходять вони, Господи;
17. Щодня именнемъ твоїмъ радуютьця, и правдою твоею величаютьця.
18. Бо ти слава сили їхъ, и благоволеннемъ твоїмъ возноситця рігъ нашъ.

19. Бо одъ Господа защита наша, и одъ Святого Израилевого – царь нашъ.
20. Колись говоривъ ти у видінні синамъ твоїмъ, и отъ що сказавъ: “Я пославъ помочъ силному, и піднявъ збранного мого зь-проміжъ народу мого;
21. Найшовъ Давида, раба мого, и святою оливою моєю помазавъ ёго.
22. Рука моя заступатиметця за ёго, и сила моя укріплятиме ёго.
23. Нічого не вдіє зь нимъ ворогъ, и синь беззаконства не причинить ёму шкоди.
24. Скрушу передъ лицемъ ёго ворогівъ ёго, и ненавидящихъ ёго поражу.
25. И правда моя и милость моя зь нимъ будуть, и именнемъ моїмъ вознесетця рїгъ ёго. //
26. Простягну на море руку ёго, и на ріки правицю ёго.
27. Вінъ озиватиметця до мене: Батько ти мій, Бігъ мій, щить спасення мого;
28. А я вчиню ёго первакомъ надъ царями земними.
29. Повікъ сохраню ёму милость мою, и завітъ мій певний ёму буде.
30. И пробавлю сімье ёго довіку, и престоль ёго, якъ дні неба.
31. Коли сини ёго покинуть законъ мій, и по заповідямъ моїмъ ходити не будуть;
32. Коли уставовъ моїхъ не виповнятимуть, и завіти мої зневажають:
33. То поражу жезломъ непокірность їхъ, и ранами неправди їхъ;
34. Але милості моєї не одному одъ нихъ, и правди моєї не одміню;
35. И не занедбаю завіту мого, и одъ того, що вийшло изъ усть моїхъ, не одречуся.
36. Разъ поклявся я святосттю моєю – и не вже жъ збрешу Давидові?
37. Сімье ёго довіку буде, и престоль ёго, якъ сонце, передо мною;
38. Повікъ стоятиме вінъ, якъ місяць, свідокъ на небі певний”. –
39. А теперъ ти одвергъ ёго, и одвернувся одъ ёго, прогнівався на помазанника твого,

40. Занедбавъ завітъ зъ рабомъ твоімъ, кинувъ на землю вінець ёго;
41. Зруйновавъ усі огради ёго, твердині ёго обернувъ у руїни.
121 42. Рвуть ёго усі проходящі повзь ёго дорогою, // и ставъ вінъ посмішищемъ у сусідь своїхъ.
43. Ти піднявъ правицю ворогівъ ёго, и усіхъ супостатівъ ёго втішивъ.
44. Ти повернувъ назадъ гостриво міча ёго, и не укрѣпивъ ёго у брані.
45. Ти однявъ у ёго всю красу ёго, и зваливъ на землю престоль ёго;
46. Укоротивъ дні часу ёго, и покривъ ёго стидомъ. –
47. Доки жъ, Господи, одвертатимеся ти до кінця? доки, якъ огонь, палатиме гнівъ твій?
48. Згадай тільки, який мій вікъ, и на яку марність создавъ ти усіхъ синівъ чоловічеськихъ?
49. Де той чоловікъ, хто бъ живъ, та й не побачивъ смерті, и спасъ душу свою одъ рукъ пекла? –
50. Де жъ ті предковічні милості твої, Господи, котрими клявся ти Давидові у правді твоїй?
51. Поглянь, Господи, на наругу рабівъ твоїхъ, що я у лоні мойму ношу, одъ усіхъ народівъ,
52. Наругу, якою позорять вориги твої, Господи, якою позорять сліди помазанника твого!
53. Благословень Господь довіку. Аминь, аминь!

Псаломъ 89

Молитва Мойсія, чоловіка божого

- 122 2. Господи! ти бувъ притулкомъ на- // шимъ изъ роду у рідъ.
3. Перше, ніжъ гори появились и создана земля и весь світъ, изъ віку въ вікъ ти, Господи, бувъ.
4. Ти вертаешъ чоловіка у тлінъ, и кажешъ: вертайтесь, сини чоловічеськіи!
5. Бо тысяча літь передь очима твоїми, Господи, якъ день учорашній, що вже минувъ, якъ та доба ночная.

6. Ти, мовь бистриною води́, уносишъ іхъ, и вони, якъ та трава, що рано вяне: уранці зеленіє и цвіте, а ввечері хилитця, жовкне и схне.
7. Такъ ми никнемо одъ гніву твого, и одъ ярості твоєї крушимось.
8. Ти положивь неправди наши передъ собою, и потайні гріхи наши у світлі лица твого.
9. Усі дні наши у гніві твоему проходять, и літа наши, якъ луна, никнуть.
10. Ліку літь нашихъ усёго до семидесяти, а коли вмоготу, то до восьмидесяти роківъ, и самий квітъ іхъ – трудъ и нудьга, бо проходять бистро, и ми пролетаємо.
11. Хто знає усю силу гніву твого? и хто жахається передъ такою яросттю твоєю?
12. Навчи насъ пам'ятати про те, що ми вмерти мусимо, що бь ми серцемъ порозумніли.
13. Оберниць, Господи, до насъ – доки жь то буде? – и змилуйся надъ рабами твоїми.
14. Наповняй насъ зранку // благосттю твоєю, Господи, и ми радуватимемось и веселитимемось у всі дні наши. 124
15. Утішъ насъ за ті дні, у які ти поражавъ насъ, за ті літа, у якіми бідкувалися стількі.
16. Покажи рабамъ твоїмъ діла твої, и славу твою синамъ іхъ;
17. И будь милостивъ до насъ, Господи Боже нашъ, и діло рукъ нашихъ направъ, и діло рукъ нашихъ направъ.

Псаломъ 90

Хвалебная пісня Давидова

1. Хто живе підъ покровомъ Вишнёго, той підъ тінню Всемогущого спочиває;
2. Той говорить Господеві: ти мій заступникъ и притулокъ мій, Бігъ мій, на кого я кладу надію.
3. Бо вінъ спасе тебе одъ сітки ловця, и одъ зарази погибельної.
4. Пірьемъ своїмъ укриє тебе, и крильями своїми обгорне: правда ёго є щить и ограда.

5. Не побоїся ти страхів ночі, и стріли́, летящої у день,
6. Ні язви, ходящої у тьмі, ні зарази, гублящої у південь.
7. Коло тебе ляже тисяча, и тьма зь правого твого боку; а до тебе ніщо и не доторкнетця.
- 125 8. Ти тільки очима твоїми дивитимесся, та заплачу не- // честивимъ бачитимешъ,
9. Бо Господь надія твоя; ти Всевишнього притулкомъ своїмъ збравъ.
10. Не допуститця до тебе ніяке лихо, и мічъ не досягне до господи твоєї.
11. Бо янголямъ своїмъ заповідає про тебе, що бь хранили тебе на усіхъ дорогахъ твоїхъ.
12. На рукахъ понесуть тебе, що бь ти и ноги твоєі не вразивъ обь камень.
13. На гадину и на гаспида наступитимешъ, и топтатимешъ и льва и змія.
14. “За те, що вінъ любить мене – каже Господь – я спасу ёго, и вкрию ёго, бо вінъ познавъ имя моє.
15. Озоветця до мене – и я почую ёго, и вь горі ёго зь нимъ буду, и збавлю ёго, и прославлю;
16. И довгимъ вікомъ вдовольню ёго, и явлю ёму спасенне моє”.

Псаломъ 91

Пісня на день суботній

2. Любо міні славити тебе, Господи, и співати именню твоему, Вишній,
3. Проповідувати милость твою щоранку, и правду твою щоночи,
4. На псалтирі десятиструнному и на гусяхъ голоснихъ!
5. Бо духъ мій радуєтця на все созданне твоє, и ділами рукъ твоїхъ я не налюбуюсь. //
- 126 6. О, якъ великі діла твої, Господи! якъ дивно глибока твоя премудрость!
7. Чоловікь несмисленний не знає, и нерозумний не розуміє сёго.

8. Коли нечестиві зеленіють, якъ трава, и цвітуть не по правді роблящи, то то тільки на те, що бь зникнути навіки.
9. А ти, Господи, висота вічна.
10. Отъ, вороги твої, Господи, отъ, вороги твої гинуть, и розсипаютьця усі, не по правді роблящи;
11. А мій рїгъ, якъ рїгъ єдиногога, підймаєтця, и умащаєтця свіжею оливою.
12. И око моє бачить ворогівъ моїхъ, и встающихъ на мене беззаконниківъ ухо моє чує.
13. Праведникъ, якъ пальма, зеленіє, якъ кедръ ливанський, підймаєтця.
14. Посажени у господі господній, у дворахъ Бога нашого цвітуть;
15. И въ самій сивій старості приносятимуть овочъ, и будуть зелені и свіжі:
16. Що бь проповідувати, що праведень Господь Бігъ нашъ, и неправди нема у ёму.

Псаломъ 92

На день передсубітній, хвалебная пісня Давидова

1. Господь царствує, и облаченъ величествомъ; облаченъ Господь силою, и // підперізанъ єю; и затимъ світъ стоїть твердо, и не пошатнетця.
2. Престоль твій уготованъ споконвіку; одъ самої вічності ти єси.
3. Розливаютьця ріки, Господи, підймають ріки свій голось, підймають ріки хвилі свої.
4. Дивень шумъ водъ великихъ, дивні високиі хвилі морські; але Господь на висотахъ своїхъ ще дивнійший.
5. Слова твої певні; дому твоему, Господи, подобає святость повікъ.

127

Псаломъ 93

Давидовъ, на четвертий день тижня.

1. Боже суда и одплати, Господи Боже правосудний, покажи себе!

2. Підоймись, суддя землі, оддай одплату гордимь.
3. Доки нечестивимь, Господи, доки нечестивимь тішитися?
4. Доки проповідувати неправду, чванитися и величатися усимь, не по правді роблящимь?
5. Вони гнітуть народь твій, Господи, и наслідство твоє топчуть;
6. Удовицю и сироту гублять, и странника убивають;
7. Та й кажуть: “не побачить Господь, и не знатиме Бігъ Яковівь!”.
8. Схаменітця, божевільніши изъ людей! нерозумніи, коли ви по // розумнієте?
9. Той, хто создавъ ухо, чи вже жь самъ не чує? и хто спорядивъ око, чи вже жь самъ не бачить?
10. Навчающий народи и доводящий чоловіка до розуму не вже жь не уличить вась?
11. Господь знає мислі людські, якъ вони марні.
12. Блаженъ той чоловікъ, кого самъ ти, Господи, навчашь, и по закону твоему ведешь:
13. Що бь стало у ёго сили терпіти у дні напасті, поки нечестивому вириетця яма.
14. Бо не одвергне Господь народу свого, и наслідства свого не покине.
15. Бо правда повікъ* буде правдою, и її найдуть усі правіи серцемь.
16. Хто стане за мене супротивъ злихъ? хто заступитця за мене супротивъ не по правді роблящихъ?
17. Коли бь не Господь допомігъ міні, то скоро бь душа моя перейшла до пекла.
18. Якъ тільки скажу я: шатаєтця нога моя, – то милость твоя, Господи, заразъ приходить на помочь міні.
19. А коли горе яке крушить моє серце, то порада твоя подає душі моїй утіху.
20. Чи стане жь край тебе престолъ погібелі, и той, хто замишляє кривду супротивъ закону?
21. Встають вони на душу праведника, и кровъ не повинную виноватять.
22. Але Господь заступникъ міні, и Бігъ мій твердиня надії моєї.
- 128^a 23. Вінъ одплатить імь за // їхъ неправди, и по лукавству їхъ погубить їхъ; погубить їхъ Господь Бігъ нашъ.

Псаломь 94

Хвалебна пісня Давидова

1. Ходіть, заспіваймо Господеві, гукнімь Богу, заступнику нашому!
2. Станьмо передь лицемь ёго зь піснею хвалебною, та й гукнімь ёму псальмами.
3. Бо Єгова – Бігъ великий, и великий царь надъ усіма богами.
4. У ёго руці усі кінці землі, и висоти гіръ – ёго;
5. Его море, и вінъ сотворивъ ёго, и сушу ёго жъ руки спорядили.
6. Ходіть, поклонімось и припадімь передь Господомь, Создателемь нашимь!
7. Бо вінъ Бігъ нашъ, и ми народъ ёго руки, и вівці череди ёго. Теперъ, о коли бъ ви послухали ёго голосу!
8. “Не закаменіть серця вашого, якъ у Мериві, у дні искушення, вь пустині,
9. Де искушали мене батьки ваши, искушали мене, и бачили моє діло.
10. Сорокъ роківъ сердивсь я на народъ той, и сказавъ: се народъ, блукающий сердцемь, и шляхівъ моіхъ вони не знають.
11. И затимъ я поклявся у гніві мойму, що не увійдуть вони до мого покою”. //

129

Псаломь 95

Хвалебная пісня Давидова.

На созданне храму після пліну

1. Співайте Господеві пісню нову, співай Господеві уся земля!
2. Співайте Господеві, благословляйте имя ёго, благовіствуйте изъ дня у день спасенне ёго!
3. Проповідуйте народамъ славу ёго, усімъ племенамъ чудеса ёго.
4. Бо великъ Господь и прехваленъ, страшенъ більшъ за всіхъ богівъ.
5. Бо усі боги народівъ тільки идоли; а Єгова небеса создавъ.
6. Слава и величество передь лицемь ёго, сила и краса у святилищі ёго.
7. Принесіть Господеві, племена народівъ, принесіть Господеві славу и честь.

123

8. Принесіть Господеві славу имення ёго. Несіть жертви, и идіть у двори ёго.
9. Поклонітця Господеві у святому дворі ёго. Нехай дрижить передь лицемъ ёго уся земля.
10. Скажіть народамъ, що Господь царствує, и затимъ тверда земля, и не пошатнетця. Вінъ судитиме людей правосудно.
11. Нехай же веселятця небеса и радуєтця земля; нехай плеще море, и що ёго наповняє;
- 130 12. Нехай радуютця поля, и все, що є на нихъ; нехай радуют- // ця и всі древа у лісі разомъ зъ ними –
13. Перед лицемъ Господа, бо вінъ иде, отъ иде судити землю, и судитиме увесь світъ правосудно, и народи по правді своїй.

Псаломъ 96

Давидовъ

1. Господь царствує – радуйся, земле, веселітця, острова, скільки васъ є!
2. Хмара и тьма кругъ ёго, правда и судъ основа престолу ёго:
3. Огонь иде попередь ёго, и палить навкруга ворогівъ ёго.
4. Блискавки ёго освіщають увесь світъ; бачить земля, и дрижить.
5. Гори, якъ віскъ, топлятця одъ лица Єгови, одъ лица Господа усеї землі.
6. Небеса проповідують правду ёго, и всі люде бачать славу ёго.
7. Нехай постидятця усі, поклоняющіися истуканамъ, хвалящіися ідолами своїми. Поклонітця ёму, усі анголі ёго.
8. Чує и веселитця Сионъ, и радуютця дочки Іюдині судамъ твоімъ, Господи:
9. Бо ти Господь Вишній надъ усею землею, и високо піднявся надъ усіма богами.
10. Люблящі Господа, ненавидте зло: хранить Господь души преподобнихъ своїхъ, изъ руки нечестивихъ визволяє їхъ.
- 131 11. Світло сяє на праведника, // и на правихъ серцемъ утіха.
12. Радуйтеся праведніи у Господі, и славте памъять святині ёго.

Псаломъ 97

Давидовъ

1. Співайте Господеві пісню нову: бо вінъ чудеса сотворивъ. Спасенна правиця ёго, и сила ёго свята.
2. Показавъ Господь спасенне своє, передь очима народівъ одкривъ правду свою.
3. Згадавъ милость свою синамъ Якова, и вірность свою дому Израилёвому. Усі кінці землі бачили спасенне Бога нашого.
4. Гукай Господеві уся земля; співайте, веселітця и грайте!
5. Грайте Господеві на гусяхъ, на гусяхъ зъ піснями псаломськими.
6. У труби кованиі, и зъ гукомъ труби рогової трубіть передь царемъ Господомъ.
7. Плещи море, и все, що ёго наповняє; увесь світъ, и всі, живущіи у ёму!
8. Плещіть ріки, и радуйтеся гори разомъ зъ ними –
9. Передь лицемъ Господа: бо вінъ иде, отъ иде судити землю, и судитиме увесь світъ правосудно, и народи по правді. //

132

Псаломъ 98

Давидовъ

1. Господь царствує: нехай трепещуть народи; сидить на херувимахъ: нехай дрижить земля.
2. Господь на Сионі великъ, и високъ вінъ надъ усіма народами.
3. Нехай славлять имья твоє великє: бо страшне и свято воно.
4. Нехай славлять силу царя, люблящого праведний судъ. Ти утвердивъ сей судъ праведний; судъ и правду ти постановивъ у Якові.
5. Величайте Господа Бога нашого, и поклоняйтесь підніжку нігъ ёго: бо вінъ святий.
6. Мойсій и Ааронъ, священнослужителі ёго, и Самійло, одинъ изъ призивающихъ имья ёго, призивали Господа, и вінъ вислухувавъ їхъ;

125

- 133
7. У стовпі хмарному говоривъ до нихъ: бо вони хранили заповіді ёго и завіти ёго, що вінъ заповідавъ імъ.
 8. Господи, Боже нашъ, ти їхъ вислухувавъ, и бувъ милостивъ до нихъ, Боже, навіть караючи за діла їхъ.
 9. Величайте Господа Бога нашого, и поклоняйтеся на святій горі ёго: бо святъ Господь Бігъ нашъ. //

Псаломъ 99

Давидовъ, хвалебний

1. Гукай Господеві уся земля!
2. Служіть Господеві зъ радісттю, идіть передъ лице ёго зъ піснями веселими.
3. Познайте, що Єгова – Бігъ. Вінъ сотворивъ насъ, а не ми сами; ми тільки люде ёго, и вівці ёго череди.
4. Входите у ворота ёго зъ піснями хвалебними. Славте ёго, благословляйте имя ёго.
5. Бо блажь Господь, и милость ёго довіку, и правда ёго изъ роду у рідъ.

Псаломъ 100

Давидовъ

- 134
1. Милость и правду співаю; передъ тобою, Господи, виспівую.
 2. Дорога правди завжди въ моіхъ мисляхъ, коли бъ ти ні зайшовъ до мене; хожу у простоті мого серця посередъ дому мого.
 3. Нічого беззаконного и на очи моі не допускаю; законопреступниківъ ненавижу, и не зближаюсь зъ ними.
 4. Серце зопсугте далеке одъ мене; лихого чоловіка и знати я не хочу.
 5. Обговорюючого потайкомъ ближнёго свого геть проганяю одъ себе; гордо- // го окомъ и неситого серцемъ не терплю.
 6. Очи моі на вірнихъ землі, що бъ вони були зо мною. Хто ходить по дорозі правди, той служіть міні.
 7. Не живе у домі мойму зрадникъ, и угодникъ брехливий не стоїть передъ моіми очима.

8. Щоранку нишу я нечестивих на землі, що бь и духу злочинців у городі господньому не пахло.

Псаломъ 101

*Молитва угнітенного, коли вінъ, убитий горемъ,
виливає передъ Господомъ печаль свою*

2. Господи! почуй молитву мою, и стогни мої нехай дійдуть до тебе!
3. Не одвертай лица твого одъ мене, и въ той день, коли горе крушить мене, схили до мене ухо твоє, и коли я вопию до тебе, почуй мене хутко.
4. Бо зникли, якъ димъ, дні мої, и кості мої, якъ сухарь, висхли.
5. Підкошень я, якъ трава, и серце моє висхло, такъ – що я забувъ и хлібъ мій їсти.
6. Одъ плачу мого кістка моя прилипла до плоті моєї.
7. Я тепер, якъ той воронь у пустині, якъ сичь на руї- // нахъ.
8. Не сплю, и сiju, якъ птахъ самотній на стрісі.
9. Щодня терплю наругу одъ ворогівъ моїхъ, и проклєни одъ супостатівъ моїхъ лютихъ.
10. Я імь попелъ, якъ хлібъ, и питте моє перемішую зь слізами
11. Одъ гніву твого и одъ ярості твоєї: бо ти, піднявши мене високо, кинувъ низько.
12. Дні мої, якъ тінъ никнутця, и я висохъ, якъ трава.
13. А ти, Господи, повікъ живешъ, и пам'ять твоя изъ роду у рідъ.
14. Ти прокинешся, и змилуєся надъ Сиономъ: бо часъ помилувати єго, и уже наставъ.
15. Бо рабамъ твоїмъ* и камінне єго теперъ миле, и за самимъ прахомъ єго вони тужать.
16. Тоді народи жахатимутця передъ именнемъ господнімъ, и всі цари земніи передъ славою єго.
17. Бо Господь збудує Сионъ, и явитця у своїй славі;
18. Зглянетця на слєзи угнітєннихъ, и молитовъ їхъ не одвергне.
19. И напишуть про се настоящимъ родамъ, и народъ новосозданный восхвалить Господа:

20. Що схилився зъ висоти святої своєї, и глянувъ Господь зъ неба на землю,
21. Що бь почути стогни юзниківъ закованнихъ, и росковати синівъ, присужденнихъ на смерть:
- 136 22. Що бь проповідували у Сионі имя гóсподне, и хвалу ёго // у Єрусалимі,
23. Коли зберутця докупи народи и царства, що бь служити Господеві.
24. Утомивъ вінъ у дорозі сили мої, и дні мої укоротивъ.
25. Я сказавъ: Боже ти мій! не захопи мене у половині днівъ моїхъ. Твої жь літа изъ віку вь вікъ.
26. Зпочатку ти, Господи, основавъ землю, и небеса – діло рукъ твоїхъ.
27. Вони згинуть, а ти житимешь; и всі, якъ та риза, зветшають, и ти, якъ одежу, перемінишъ їхъ, и вони одмінатця.
28. Але ти той же будешь, якъ и бувъ, и літа твої не збувають.
29. Сини рабівъ твоїхъ поселятця, и сімье їхъ утвердитця передь тобою.

Псаломъ 102

Давидовъ

1. Благослови, душе моя, Господа, и, усе нутро мое, имье ёго святее!
2. Благослови, душе моя, Господа, и не забувай усіхъ добродійствъ ёго,
3. Того, хто прощає усі неправди твої, и исціляє усі немочи твої;
4. Хто спасає одь пліну живить твій, и вінчає тебе милосттю и благосттю;
- 137 5. Хто насищає тебе усякимъ добромъ, и молодость твою, якъ у ор- // ла, обновляє;
6. Хто Бігъ, дающий правду и судъ усімъ, шукающимъ суда и правди.
7. Вінъ показавъ дороги свої Мойсієві, и синамъ Израїлєвимъ діла свої.

8. Щедрий и благий Господь, довготерпеливий и премилостивий;
9. Не до кінця гнівається, и не довіку карає;
10. Не по гріхамъ нашимъ чинить зъ нами, и не по неправдамъ нашимъ оддає намъ.
11. Але якъ небо високо надъ землею, такъ велика милость ёго господня надъ боящимися ёго;
12. Якъ далеко східъ одъ заходу, такъ оддаляє вінъ одъ насъ неправди наши,
13. И якъ батько піклується надъ дітьми, такъ піклується Господь надъ боящимися ёго.
14. Бо вінъ знає, зъ чого ми создані, пам'ятає, що ми прахъ.
15. Чоловікъ на сімъ світі, якъ трава: якъ квіть на полі, такъ вінъ цвіте.
16. Подуне на ёго вітеръ – и нема вже ёго, и сліду ёго не остається на місці.
17. А милость господня изъ віку въ вікъ надъ боящимися ёго, и правда ёго надъ синами синівъ,
18. Котрі хранять завітъ ёго, и пам'ятають заповіді ёго, що бь їхъ виповняти.
19. Господь на небесахъ постановивъ престоль свій, и царство ёго владичествує надъ усімъ.
20. Благословіть Господа усі янголі ёго, міцні силою, виповняючі слово ёго, // слухаючись ёго голосу!
21. Благословіть Господа усі сили ёго, слуги ёго, чинящі ёго волю!
22. Благословіть Господа усі твари ёго на усякому місці владичества ёго! Благослови, душе моя, Господа!

138

Псаломъ 103

Давидовъ

1. Благослови, душе моя, Господа. Господи, Боже мій! ти дивно велик, ти облаченъ у величество и красу.
2. Ти одягся світломъ, якъ ризою, росп'явъ небо, якъ шатерь;
3. Водами покривъ покої твої; хмари положивъ колесницею собі, и носисся на крилляхъ вітру.

129

4. Ти творишъ янголівъ своїхъ духами, слугъ своїхъ огнемъ палаючимъ.
5. Ти утвердивъ землю на основахъ її: не пошатнетця вона въ вікъ віку.
6. Бездня, якъ риза, облаченне її; на горахъ стоять води.
7. Одъ страшного наказу твого вони біжать, одъ грому голосу твого утікають;
8. Підоймаютця на гори, и спускаютця у долини, на те місце, яке ти їмъ назначивъ.
9. Ти положивъ їмъ межу, котрої вони не переступають, и не вернутця назадъ, що бь покрити землю.
- 139 10. Ти провівъ потоки по доли- // нахъ, и проміжъ гірть тічуть води;
11. Поять усіхъ звірей полєвихъ, и дикий осли наповаютця їми.
12. Надъ їми птахи небесній витають, и голосъ їхъ у гущині вітокъ розлягаєтця.
13. Ти зъ висоти своєї поїшь гори; овочами ділъ твоїхъ насищаєтця земля.
14. Ти ростишь траву для звірей, и усяку зелень для чоловіка, що бь вивести хлібъ изъ землі.
15. Вино веселить серце чоловіка, олива красить лице ёго, а хлібъ чоловіка укріпляє.
16. Насищаютьця древа полєвіи и кедри ливанськіи, що ти насадивъ.
17. Тамъ птахи небесній вьють свої гнізда; кубло аїста вишше їхъ усіхъ.
18. Гори високий притулокъ оленямъ, скелі каменній сернамъ.
19. Ти сотворивъ місяць для показання часівъ; сонце знає свій західъ.
20. Ти наводишь тьму, и становитця нічь, пора, у яку звіри лісній ходять.
21. Льви ревуть за поживою, шукаючи пици собі у Бога.
22. Засяє сонце, и вони ховаютця, и въ берлогахъ своїхъ лягають.
23. Тогді виходить чоловікъ на діло своє, и працює до вечора.
24. Якъ багато ділъ у тебе, Господи! Усе сотворивъ ти премудро. Земля повна багатства твого.

25. Отъ, широке, безкрає море: тамъ гадамъ и ліку нема; а скількі животнихъ, малихъ и великихъ!
26. Тамъ кораблі плавають; тамъ // и левияхванъ, котрого ти создавъ, що бъ вінъ у нівець ёго ставивъ. 140
27. Усі одъ тебе ждуть, що бъ ти давъ їмъ пишу у свій часъ.
28. Даєшь їмъ – примають; odkриваєшь свою руку – усе наповняєтця благостню;
29. Одвернешъ лице своє – смущаютьця; однімешъ у нихъ духъ – никнуть, и у прахъ свій вертаютьця;
30. Пошлешъ духа твого – будуетця, и обновляє лице земля.
31. Нехай же буде Господу слава повікь! Нехай радуєтця Господь ділами своїми!
32. Вінъ погляне на землю – и та дрижати мусить; доткнетця до гіръ – и ті димлятця.
33. Співатиму Господеві у всі дні живота мого, виспівуватиму Богові мойму, поки живу.
34. Нехай вгодна ёму буде пісня моя; а я веселитимусь у Господі.
35. Нехай зникнуть грішники зъ лица землі, и нечестивіи, якъ би и не бувало їхъ. Благослови, душе моя, Господа!

Псаломъ 104

1. Славте Господа, проповідуйте имя ёго, оповіщайте въ народахъ діла ёго.
2. Співайте ёму, виспівуйте ёму, оповідайте усі чудеса ёго.
3. Хвалітця именемъ ёго святимъ: нехай радуєтця серце шукающихъ Господа.
4. Шукайте // Господа и сили ёго, шукайте лица ёго завжди. 141
5. Пам'ятайте чудеса ёго, що вінъ сотворивъ, чудеса ёго и суди усть ёго.
6. Сімьє Авраамове – раби ёго, сини Якова – збранни ёго.
7. Вінъ Господь Бігъ нашъ, суди ёго по всій землі.
8. Повікь пам'ятає вінъ завітъ свій, слово, що вінъ заповідавъ на тисячу родівъ,
9. Те, що завіщовавъ вінъ Авраамові, и чимъ клявся Исаакові.

10. Вінъ постановивъ те Якову у законъ, и Израилѣви у завѣтъ вічний,
11. Кажучи: тобі дамъ землю Ханаанськую у наслідственний вамъ удѣлъ.
12. Тогді було їхъ ще и лікомъ трохи, и вони були на ій недавні и пришелці.
13. И переходили вони одъ народу до народу, одъ одного царства до другого.
14. Нікому не дозволивъ вінъ ніякої кривди імъ зробити, и уличавъ за нихъ самихъ царівъ.
15. “Не доторкайтесь, мовъ, до помазанниківъ моіхъ, и пророкамъ моімъ не чиніть зла!”.
16. И призвавъ голодь на ту землю, усякий хлібъ на поляхъ знищивъ.
17. Пославъ попередъ їхъ чоловіка: Єсипъ проданъ у неволю.
18. Кайданами сковали ёго ноги, и залізо гнело ёго душу,
19. Поки не виповнилось слово ёго, слово господне прославило ёго.
20. Пославъ царь, и росковавъ ёго; владика народівъ, и слобонивъ ёго.
- 142 21. И постано- // вивъ ёго паномъ надъ домомъ своїмъ, и старшиною надъ усімъ добромъ своїмъ:
22. Що бъ вінъ пановавъ надъ панами ёго по своїй волі, и старшину ёго доводивъ до розуму.
23. Тогді увійшовъ Израиль у Єгипеть, и Яківъ переселився у землю Хамову.
24. И дуже розмноживъ Бігъ людей своїхъ, и піднявъ їхъ вишше ворогівъ їхъ.
25. И одмінивъ серця їхъ, що бъ вони зненавиділи народъ ёго, и неправдами своїми гнели рабівъ ёго.
26. И пославъ Мойсія, раба свого, и Аарона, збранного свого.
27. Вони показали проміжъ нихъ дивную силу чудесъ своїхъ и знаківъ своїхъ у землі Хамовій.
28. Пославъ тьму, и все померкло, и вони слову ёго не перечили.
29. Обернувъ води їхъ у кровъ, и поморивъ рибу їхъ.

30. Закипіла жабами земля їх и палати царські.
31. Сказавъ – и напали пеські мухи и комари на усю землю їх.
32. Замість дощу пославъ на нихъ грядъ, и огонь палящий на їх землю.
33. И побивъ виноградъ їх и смокви їх, и скрушивъ усяке древо у краяхъ їх.
34. Сказавъ – и полетіла сарана и гусень безъ ліку.
35. И ззіли усяку траву на землі їх, и ззіли усякий овочъ на поляхъ їх.
36. И поразивъ кожного перворожденного у землі їх, початокъ усякого труда їх.
37. И вивівъ їх зъ // срібломъ и злотомъ, и не було міжъ племенами їх нікого болящого.
38. Звеселився Єгипеть зъ виходу їх: бо страхъ їх напавъ на ёго.
39. Простягъ хмару по-надъ ними, що бь заслоняла їх у день, и пославъ огонь, що бь світивъ імь ніччю.
40. Просили, и вінъ пославъ імь перепелиць, и хлібомъ небеснимъ кормивъ їх.
41. Пробивъ камень, и потікла вода, и пішла річкою по землі безводній.
42. Бо пам'ятавъ вінъ слово своє святе до Авраама, раба свого.
43. И вивівъ народъ свій зъ радістю, и збраннихъ своїхъ зъ щиримъ серцемъ.
44. И давъ імь зёмлі народівъ и труди чужоплеменниківъ у наслідство імь:
45. Що бь вони хранили заповіді ёго, и законъ ёго виповняли. Аллилуйя!

143

Псаломъ 105

Аллилуйя

1. Славте Господа: бо вінъ благий, бо милость ёго повікъ.
2. Хто виявить величество сили господнєї? хто оповістить усю славу ёго?
3. Блаженні хранящі судъ и чинящі правду на усякий часъ!

4. Згадай про насъ, Господи, по милості твоїй и къ народу твоему; одвідай насъ спасен- // немъ твоїмъ:
5. Що бь намъ бачити блаженну долю збранныхъ твоїхъ, радуватись у радості народу твого, и хвалитись зь наслідствомъ твоїмъ.
6. Согрішили ми зь батьками нашими, беззаконствували, не по правді робили.
7. Батьки наши у Єгипті не познали чудесъ твоїхъ, не пам'ятали великихъ милостей твоїхъ, и нарікали на тебе, доходячи до Червоного моря.
8. Але вінъ спасъ їхъ ради имення свого, що бь показати силу свою.
9. И гримнувъ на Червоне море, и воно висхло, и вінъ провівъ їхъ по бездні, якъ по пустині.
10. И спасъ їхъ одъ руки ненавидящихъ, и защитивъ одъ руки ворогівъ.
11. Води покрили супостатівъ їхъ, и ні одного зь нихъ не осталося.
12. Тоді вони поняли віри словамъ єго, и заспівали єму хвалу.
13. Але скоро забули діла єго, и ждали єго поради,
14. И палаючи похіттю у пустині, стали искушати Бога у безводній.
15. Вінъ давъ їмъ, чого вони бажали; але пославъ язву на їхъ души.
16. Позавидували вь стану Мойсієві и Ааронові, освященному одъ Господа –
17. И розсілась земля, и проглинула Дахвана, и покрила зборище Авирона.
- 145 18. И запалавъ огонь посередь їхъ, и поломьє по- // палило нечестивихъ.
19. Зробили тельця підъ Хоривомъ, и поклонились истукану;
20. И променяли славу єго на образъ вола, що їсть траву;
21. И забули Бога, спасителя свого, сотворившого великі діла у Єгипті.
22. Дивни у землі Хамовій, страшні надъ моремъ Червонимъ:
23. И вінъ порішивъ бувъ знищити їхъ, и знищивъ би, коли бь Мойсій, збранный єго, не ставъ передъ нимъ, якъ у проломі якому, що бь одвернути гнівъ єго одъ їхъ погібелі.

24. А деле занедбали вони землю обітованную, не няли віри слову ёго,
25. Збунтовались у шатрахъ своїхъ, и слухати не хотіли голосу ёго господнёго.
26. И вінъ піднявъ руку свою на нихъ, що бѣ поразити їхъ у пустині,
27. Поразити племя їхъ у народівъ, и розсіяти їхъ по землямъ.
28. И приліпились вони до Ваалхвегора, и іли жертви, принесенніи бездушнимъ;
29. И прогнівили Бога ділами своїми, и пішла нищити їхъ язва.
30. И ставъ Хвинесь, и умилостививъ, и язва перестала губити.
31. И се вмінено ёму у праведность у роди родівъ повікъ.
32. И прогнівили Бога на водахъ Мериви, и Мойсій потерпіти за нихъ мусивъ:
33. Бо тутъ такъ допекли ёму, що вінъ погрішивъ устами своїми.
34. Не знищили // народівъ, якъ сказавъ імъ Господь,
35. А змішались зъ невірними, и переняли їхъ звичаі,
36. Стали служити їхъ идоламъ, и то було їхъ искушеннемъ.
37. Синівъ своїхъ и дочокъ своїхъ приносили у жертву бісамъ,
38. И проливали кровъ неповинную, кровъ синівъ своїхъ и дочокъ своїхъ, котрихъ приносили у жертву идоламъ ханаанськимъ: и осквернилась земля їхъ душогубствами.
39. И осквернили себе учинками своїми, и почали любочинсцьувати.
40. И запалавъ гнівомъ Господь на народъ свій, и обридло ёму наслідство ёго.
41. И вінъ видавъ їхъ у руки невірнихъ, и ненавидящіи їхъ почали орудовати іми.
42. И нєли їхъ вороги, и взяли їхъ у свої руки.
43. Скількі разъ вінъ визволявъ їхъ; але вони гнівили ёго своїми зрадами, и зновъ мусили гнутися підъ ярмомъ за неправди свої.
44. Але Господь зглянувсь - таки надъ їхъ горемъ, почувъ їхъ стогни,
45. И згадавъ завітъ свій зъ ними, и роскаявсь, по великій милості своїй,

46. И вливавъ жалость и къ нимъ у сердца усіхъ полонившихъ їхъ.
47. Спаси насъ, Господи Боже нашъ, и збери насъ до купи одъ невірнихъ, що бъ славити имя твоє святе, и хвалитися славою твоєю.
- 147 48. Благословень Гос- // подъ Бігъ Израилівъ одъ віку и до віку! И ввесь народъ нехай гукне: аминь! аллилуйя!

Псаломъ 106

Аллилуйя

1. Славте Господа: бо вінъ благий, бо милость ёго повікъ*.
2. Такъ нехай кажуть спасенні Господомъ, котрихъ визволивъ вінъ одъ руки ворога,
3. И зібравъ зъ усіхъ краївъ одъ сходу и одъ заходу, и одъ півночи и одъ моря.
4. Блукали вони по пустині безводній, и дороги до міста людного не находили.
5. Безъ хліба и безъ води бідкувались, душа їхъ у нихъ погібала.
6. И завопили вони до Господа у горі свойму, и вінъ спасъ їхъ одъ біди.
7. И навівъ на шляхъ прямиий, що йшовъ до людного міста. –
8. Славте Господа за милості ёго и за чудеса ёго надъ синами чоловічеськими!
9. Бо вінъ душу, терплящую нужду, наповає и насищає благодаттю своєю.
10. Сиділи вони у тьми и тіні смертній, окованні нуждою и залізомъ:
11. За те, що не слухались слова божого, и за раду Вишнёго не дбали.
12. И смирилось серце їхъ трудами, и вони изнемагались, и нікому було імъ помагати.

148 13. И завопили // вони до Господа у горі свойму, и вінъ спасъ їхъ одъ біди.

14. И вивівъ їхъ изъ тьми и тіні смертної, и кайдани їхъ розбивъ. –
15. Славте Господа за милості ёго и за чудеса ёго надъ синами чоловічеськими!

16. Бо вінъ скрушивъ ворота мідні, и засови залізні поламавъ.
17. Божевільні, вони терпіли за гріхи свої и за неправди свої;
18. Душа їхъ ніякої пици уже не примала, и вони стояли уже на воротахъ смерті.
19. И завопили вони до Господа у горі свойму, и вінъ спасъ їхъ одъ біди.
20. Пославъ слово своє, и исціливъ їхъ, и визволивъ їхъ одъ пліну. –
21. Славте Господа за милості ёго и за чудеса ёго надъ синами чоловічеськими!
22. И несіть ёму жертву хвали, и проповідуйте діла ёго зъ радістю!
23. Плавающі по морю на корабляхъ, торгующі на водахъ великихъ,
24. Ті бачили діла господні и чудеса ёго у глибині.
25. Скаже – и загуде вітеръ буйний, и встануть хвилі на морі:
26. И вони то підоймаютьця до небесъ, то спускаютьця до самихъ безднъ; душа їхъ виливаецця у страсі;
27. Крутятця, шатаютьця, якъ п'яний; увесь розумъ изъ голові утікъ.
28. И завопили вони до Господа у горі свойму, и вінъ визволивъ їхъ изъ біди.
29. Грим-// нувъ на бурю – и* стала тишина, и хвилі моря замовкли.
30. И ті радуютьця, що вони вмовкають, и вінъ приводить їхъ до любого імъ пристанища. –
31. Славте Господа за милості ёго и за чудеса ёго надъ синами чоловічеськими!
32. Хвалить ёго у громаді велелюдній, и на соборі старійшинъ вихваляйте ёго!
33. Вінъ обертає ріки на пустиню, и потоки водъ на сушу;
34. Урожайную землю на солончаки – за неправди живущихъ на ій.
35. А пустиню обертає на озера водъ, и землю сухую на потоки водній;
36. И поселяє тамъ угнітеннихъ нуждою, и вони будують города, де жити імъ можна безбідно;
37. И засівають поля, и засажують виноградники, и мають изъ нихъ щорочний овочъ.

- 150
38. Вінъ благословляє їхъ, и вони розмножуютьця, и стада їхъ не збувають.
 39. Перше були вони дуже невеличкі, и падали підъ ярмомъ нужди и горя;
 40. И на князівъ їхъ лилась срамота, и вони блукали по пустиняхъ непроходимихъ, де и сліду ніякого не було.
 41. И вінъ визволивъ біднихъ изъ нужди, и рідъ їхъ, якъ стадо, розмноживъ.
 42. Добриі бачять и радуютьця; а всяке сло зачиняє свої уста.
 43. Хто мудрий, та розважить се, той познає, якъ великі милості господні. //

Псаломъ 107

Пісня. Псаломъ Давидовъ⁵¹¹

2. Готово серце мое, Боже, готово серце мое! буду співати и виспівувати разомъ зъ славою моєю.
3. Прокинъся, славо моя! прокинъся, псалтирю и гуслі! и я прокинусь рано.
4. Буду славити тебе, Господи, проміжъ народами, буду співати тобі проміжъ племенами.
5. Бо вишше⁵¹² небесъ милость твоя, и истина твоя до хмаръ.
6. Вознесись на небеса, Боже, и по всій землі слава твоя нехай буде!
7. Що бь спаслись угодники твоі; сохрани правицею твоєю, и почуй мене.
8. Бігъ сказавъ у святилищі своему: “Стану надъ ними, розділю⁵¹³ Сихемъ, и долину Сокхомъ розміряю.
9. Мій Галаадъ, мій Манасія, Охрімъ кріпость голови моєі, Июда скипетръ мій;
10. Моавъ умивалникъ⁵¹⁴ мій; на Єдомъ оберну мій чобіть⁵¹⁵, на землю Хвилістимськую гукати буду”.
11. Хто поведе мене у кріпкий городъ? хто проведе мене до Єдому?
12. Чи не ти жь, Боже, котрий одвергъ насъ,⁵¹⁶ и у військахъ нашихъ, Боже,⁵¹⁷ не ходишь?

13. Подай намъ помочь⁵¹⁸ у нужді; а всяка підмога чоловічеська – ніщо.
14. Богомъ ми силні,⁵¹⁹ вінъ крушить // ворогівъ нашихъ.

151

Псаломъ 108

Давидовъ

1. Боже, хвало моя, не мовчи!
2. Бо уста нечестивого и уста зрадника відкрились на мене. Говорять зо мною язикомъ неправди.
3. Словами ненависті засипають мене; безъ вини моєї встають на мене.
4. За те, що я люблю їхъ, ворогами міні стались; а я – тільки молюся.
5. Оддають міні зломъ за добро, и ненависттю за любовъ мою.
6. Постанови надъ нимъ нечестивого, и сатана одъ правого боку ёго що бъ не одходивъ.
7. Коли вінъ судитись буде, то що бъ вийшовъ осужденнимъ; и молитва ёго що бъ гріхомъ ёму стала.
8. Що бъ вікъ ёго бувъ короткий, и власть ёго що бъ принявъ инший.
9. Діти ёго що бъ остались сиротами, и жінка его удовою.
10. Що бъ слонялись вони безъ притулку, и пішли по миру за милостинею, вигнанніи изъ господи своєї.
11. Що бъ позичатель ёго захопивъ усе, що тільки було у ёго, и усіма трудами ёго що бъ поживились чужіи.
12. Що бъ не найшлося нікого въ світі, хто бъ умилосердивсь надъ нимъ, и надъ // сиротами ёго змилувавсь.
13. Кодло ёго що бъ на погибель тільки було, и въ другімъ коліні що бъ згинуло имя ёго.
14. Що бъ неправда батька ёго не забувалась у Господа, и гріхъ матери ёго не зглажувавсь.
15. Що бъ повікъ були вони передъ Господомъ, и пам'ять їхъ що бъ знищивъ вінъ на землі:
16. За те, що вінъ самъ не знавъ милості, гнавъ чоловіка бідного и убогого, и сокрушенному серцемъ шукавъ погібелі.

152

17. Вінъ любивъ проклѣни – нехай же падуть вони на ёго голову; не хотівъ благословення – нехай же оступитця воно одъ ёго.
18. Що бь облачився вінъ у проклятте, якъ у ризу, и що бь пробилося воно, якъ вода, у саме нутро ёго, и якъ олива, у ёго кості.
19. Що бь було воно ёму, якъ одежа, у котру вінъ одягаецця, и якъ поясъ, котримъ щодня підперізуецця.
20. Оттака заплата у Господа ненавидящимъ мене, и призивающимъ лихо на мою душу!!!
21. А зо мною, Господи, сотвори по именню твойму: милость твоя велика – спаси мене!
22. Бо бідний я и убогий, и серце моє наскрізь у міні пробито.
23. Якъ тінъ никнущая, такъ я тиняюсь; гонять мене, якъ ту сарану.
- 153 24. Коліна мої трусятця одъ посту, и тіло моє стратило свою // повноту.
25. Я посмішищемъ для нихъ стався. Глядять на мене, та тільки головами своїми кивають.
26. Поможи міні, Господи Боже мій, спаси мене, по милості твоїй.
27. Нехай познають, що ся рука – твоя, и що ти, Господи, сотворивъ її.
28. Клянуть вони, а ти благословляй, встають на мене, и нехай постидятця, а рабъ твій що бь звеселився.
29. Нехай супостати мої облачатця у соромъ, и якъ одежою одягнутця стидомъ своїмъ.
30. И я славитиму Господа зъ усёго серця мого устами моїми, посередъ громади велелюдной вихвалитиму ёго.
31. Бо вінъ стоїть зъ правого боку у убогого, що бь спасти ёго одъ шукающихъ его души.

Псаломъ 109

Давидовъ

1. Сказавъ Господь Господеві мойму: сиди зъ правого одъ мене боку, поки не положу ворогівъ твоїхъ підніжкомъ нігъ твоїхъ.
2. Скипетръ сили пошле тобі Господь зъ Сиону: царствуй посередъ ворогівъ твоїхъ.

3. У день збору твого на брань⁵²⁰, народъ твій готовъ буде йти за тобою, якъ на свято велике. Квітть війська твого вродитця // у тебе, якъ роса изъ зори утрешні⁵²¹. 154
4. Клявся Господь, и не роскався: ти архирей навіки по уряду Мелхиседековому.
5. Господь зъ правого твого боку скрушить царівъ у день гніву свого;
6. Вчинить судъ надъ народами, багато положить, и скрушить голову на землі великій.
7. Изъ потоку на дорозі питиме, и затимъ⁵²² підниме⁵²³ голову.

Псаломъ 110

Аллилуйя

1. Славлю тебе, Господи, зъ усёго серця мого и на раді праведнихъ и у громаді.
2. Великі діла господні, вони любі для всіхъ, хто їхъ шукає.
3. Діло ёго – слава и краса, и правда ёго живе повікъ*.
4. Незабутими зробивъ вінъ чудеса свої: благъ и милостивъ Господь.
5. Дає пищу боящимся ёго: довіку пам'ятає завітъ свій.
6. Силу ділъ своїхъ вінъ показавъ народу свойму тимъ, що давъ імъ наслідство невірнихъ.
7. Діла рукъ ёго – правда и судъ; усі заповіді ёго певні,
8. Тверді вь вікъ віку; истина и правота – основа їхъ.
9. Спасенне пославъ вінъ народу свойму; навіки завіщовавъ завітъ свій; святе и страшне имья ёго.
10. Початокъ премудрості // є страхъ господній; и добрий розумъ мають ті, котрі їхъ виповняють. Хвала ёго живе вь вікъ віку. 155

Псаломъ 111

Аллилуйя. Аггея и Захарія

1. Блаженъ той чоловікъ, що боітця Господа, и заповідей ёго пільнує.
2. Силне буде сімье ёго на землі: рідъ праведниківъ благословень.

3. Щастє и багатство у господі ёго буде, и правда ёго житимє вь вікъ віку.
4. И у тьмі світить світло праведникамъ одь доброти їхъ, щєд-рості и справєдливості.
5. Добре тому чоловікові, хто милує и помагє! Слово ёго твер-де буде на суді.
6. Бо вінъ не пошатнетця довіку: памьять праведника вічня.
7. Ніякої слави недоброї вінъ не боітця: серце ёго певну надію має на Господа.
8. Укріпилось серце ёго, и вінъ не боітця, и сміло глядить воро-гамъ своїмъ у очи.
9. Вінъ розсипє, роздає убогимъ; правда ёго не забута буде до-віку, и рігъ ёго підниметця у славі.
10. Нечестивий бачить и злитця, скригоче зубами своїми, и ник-не: бо усе, чого бажає нечестивий, гине. //

156

Псаломъ 112

Аллилуйя

1. Хваліть, раби господні, хваліть имья господне!
2. Нехай благословенне⁵²⁴ буде имья господне одь сєго часу и до віку!
3. Одь сходу сонця до заходу нехай славитця имья господне.
4. Високий надь усіма народами Господь; вишше⁵²⁵ небєсь сла-ва ёго.
5. Хто, якъ Господь, Бігъ нашъ, що сидить на висоті,
6. И пильнує, що бь бачити усе и на небі и на землі?
7. Підоймає бідного изь праху, и убогого изь грязі підносить,
8. Та й садить ёго рядомъ съ силними⁵²⁶ и великими⁵²⁷ у своїму народі.
9. Одь неплідної⁵²⁸ населяє господа, и робить її матірью⁵²⁹, радующеюся дітьми. Аллилуйя!

Псаломъ 113

*Аллилуйя*⁵³⁰

1. Якъ вийшовъ Израиль изъ Єгипту, домъ Яковівъ изъ народу чужоплеменного,
2. Жидівська земля сталась* святилищемъ божимъ, Израиль владичествомъ ёго.
3. Море побачило, и побігло; Єрданъ обернувся назадъ.
4. Гори заскакали, якъ вівці, и могили, якъ // ті ягнята. 157
5. Що сталось зъ тобою, море, що ти побігло, и зъ тобою, Єрдане, що ти обернувся назадъ?
6. Гори, чога ви скачете, якъ вівці, и могили, якъ ті ягнята?
7. Передъ лицемъ Господа дрижи⁵³¹ земля, передъ лицемъ Бога Якового,
8. Що скелю обертає у криницю, и камень самий твердий у потокъ води.
- 9.⁵³² Не намъ, Господи, не намъ, а именню твоему дай славу, по милості твоїй и по правді твоїй.
10. Що бъ не казали невірнии: де Бігъ їхъ?
11. А нашъ Бігъ на небі и на землі, и робить усе, що тільки захоче.
12. Идолиневірнихъ—то срібло та злото, діло рукъ чоловічеськихъ.
13. Уста мають, та не говорять; очи мають, та не бачать;
14. Уши мають, та не чують; ніздрі мають, та не нюхають;
15. Руки мають, та не беруть; ноги мають, та не ходять; и ніякого голосу не дають гортанню своєю.
16. Похожі на нихъ и усі ті, що їхъ роблять, и на нихъ⁵³³ надію покладають.
17. Доме Израилівъ! на Господа покладай надію⁵³⁴: вінъ вамъ и помічъ и щить.
18. Доме Ааронівъ! на Господа покладай надію: вінъ вамъ и помочъ и щить.
19. Боящіся Господа! на Господа покладайте надію⁵³⁵: вінъ вамъ // и помочъ и щить. 158
20. Господь помьятає⁵³⁶ насъ, благословляє насъ, благословляє домъ Израилівъ, благословляє домъ Ааронівъ;

21. Благословляє боящихся Господа, малихъ и великихъ!
- 22.⁵³⁷ Благословляй васъ, Господи, що разъ більше и більше, и васъ и дітей вашихъ!
23. Благословенні ви Господомъ, що сотворивъ небо и землю.
24. Небо – небо господне, а землю оддавъ вінъ синамъ чоловічеськимъ.
25. Не мертві хвалитимуть тебе, Господи, а ні ті, що зійшли туди, де нічого не говорять;
26. Але ми, живіи, будемъ⁵³⁸ благословляти Господа одъ сѣго часу и до віку. Аллилуйя!

Псаломъ 114⁵³⁹

Аллилуйя

1. Любо міні, що почувъ Господь голосъ молитви моєї,
2. Що нахиливъ до мене ухо своє – и я у всі дні мої призиватиму ёго.
3. Болесті смерті налягли на мене, біди пекла постигли мене, туга и напастъ крушили мене;
4. Але я имья господне призвавъ: Господи, спаси мою душу!
5. Благъ и праведень Господь, и Бігъ нашъ милує.
- 159 6. Хранить Гос- // подъ простихъ серцемъ. Я терпівъ, и вінъ спасъ мене.
7. Вернись до свого спокою, душе моя: бо Господь добродійствує тобі.
8. Ти спасъ душу мою одъ смерті, очи мої одъ слізъ, ноги мої одъ спіткновення.
9. Я ходитиму передъ Господомъ на землі живихъ.

Псаломъ 115

Аллилуйя

1. Я вірувавъ, и затимъ казавъ: мучусь тяжко.
2. Я сказавъ у пилу серця мого: усякий чоловікъ – брехня.
3. Чимъ я оддячу Господеві за все те, що вінъ зробивъ для мене?
4. Возьму чашу спасення, и имья Господне призову.

5. Виповню обіти мої Господеві передь усімъ народомъ ёго.
6. Дорога́ передь очима господніми смерть преподобнихъ ёго.
7. О Господи, я рабъ твій, я рабъ твій, и синъ раби твоїе: ти розковавъ кайдани мої.
8. Принесу тобі жертву хвали, и имя́я господне призову.
9. Виповню обіти мої Господеві передь усімъ народомъ ёго,
10. У дворахъ дому господнёго, посередь тебе, Єрусалиме. Аллилуйя! //

160

Псаломъ 116

*Аллилуйя*⁵⁴⁰

1. Хвалить Господа усі народи, славете ёго усі племена:
2. Бо велика милость ёго надь нами, и правда господня живе вовіки. Аллилуйя!

Псаломъ 117

*Аллилуйя*⁵⁴¹

1. Славете Господа: бо вінъ благий, бо милость ёго повікъ*⁵⁴².
2. Нехай домъ Израїлівъ каже, що вінъ благий, що милость ёго повікъ**.
3. Нехай домъ Ааронівъ каже, що вінъ благий, що милость ёго повікъ***.
4. Нехай усі боящиіся Господа, кажуть, що вінъ благий, що милость ёго повікъ****.
5. У горі завопивъ я до Господа, и вінъ почувъ мене, и втішивъ.
6. Господь зо мною, и я не маю страху: що зробить міні чоловікъ?
7. Господь заступникъ мій, и я сміло гляжу⁵⁴³ ворогамъ моїмъ у очи⁵⁴⁴.
8. Лучче класти надію на Господа, ніжъ покладати надію на чоловіка;
9. Лучче ждати собі всёго одъ Господа, ніжъ ждати одъ владикъ земнихъ.

145

- 161 10. Усі народи зійшлись на мене⁵⁴⁵; але у ім'я господ- // не я по-
ложивь їхъ;
11. Обійшли, обступили мене навкруга⁵⁴⁶; але у ім'я господне я
положивь їхъ;
12. Напали на мене, якъ пчоли⁵⁴⁷ на медъ, и обхватили, якъ огонь
тернину; але у ім'я господне я положивь їхъ.
13. Мене такъ штурхонули, що я упасти мусивъ бувъ⁵⁴⁸; але Гос-
подь піддержавъ мене.
14. Господь сила моя и пісня моя, и спасителемъ моїмъ стався⁵⁴⁹.
15. Голосъ радості и спасення чутъ⁵⁵⁰ у господахъ праведниківъ:
16. “правиця господня дає силу! Правиця господня підоймас;
Правиця Господня дає силу!”
17. Не вмру я, а буду жити, и діла господні проповідувати.
18. Покаратъ покаравъ мене Господь, та смерті не оддавъ мене.
19. Очиняйте⁵⁵¹ жъ міні ворота правди: я увійду у нихъ, и про-
славлю Господа.
20. Отъ вони, ворота господні: праведники увіходять у нихъ.
21. Славлю тебе, що ти почувъ мене, и спасителемъ моїмъ стався.
22. Камень, що занедбали будователі, стався головою угла.
23. Одъ Господа се сталось, и дивно у очахъ вашихъ.
24. Се день, що сотворивъ Господь: будемо жъ радуватись и ве-
селитись теперь!
25. О Господи, спаси жъ! О Господи, не бався жъ⁵⁵²!
26. Благословенъ идуций⁵⁵³ у ім'я господне. Благославляємо
васъ изъ господи господнєї.
- 162 27. Господь – Бігъ // нашъ, и вінъ явивсь⁵⁵⁴ намъ: прив'яжуть жъ
жертву празничну до рогівъ олтарнихъ!
28. Ти Бігъ мій, и я славлю тебе; ти Бігъ мій, и я виспівую тобі:
бо ти почувъ мене, и спасителемъ моїмъ стався.
29. Славте жъ Господа: бо вінъ благий, бо милость ёго повікъ*.

Псаломъ 118

Аллилуйя

1. Блаженні ті, котрі не блудять у дорозі, и у законі господнєму
ходять!

2. Блаженні ті, котрі хранять завіти ёго, и всімъ серцемъ ёго шукають!
3. Котрі не чинять неправди, и по дорогамъ ёго ходять!
4. Ти заповідав, що бь заповіді твої хранили пильно.
5. О, коли бь дороги мої йшли такъ, що бь я сохранивъ усі уста-ви твої!
6. Тогді не стидь було бь міні на заповіді твої глядіти.
7. Я славивъ би тебе чистимъ серцемъ, навчившись законамъ правди твоєї.
8. Пильноватиму законвъ твоїхъ: не покинь мене до кінця.
9. Чимъ молодому чоловікові дорогу свою справити? Коли сло-ва твого пильноватиме.
10. Усімъ серцемъ моїмъ шукаю тебе: не дай міні одь заповідей твоїхъ вклонитись.
11. У серці мой- // му заховавъ я слова твої, що бь не грішити ми-ні передь тобою.
12. Благословень ти еси, Господи: навчи мене законамъ твоїмъ.
13. Язикомъ моїмъ проповідую я усі суди усть твоїхъ:
14. Дорозі завітівъ твоїхъ такъ радуюсь, якъ багатству усёго світу.
15. Заповіді твої розважаю, и дороги твої розпознаю.
16. Законами твоїми тішусь, и слова твого не забуваю.
17. Яви милость рабу твоему, що бь я живь и хранивъ твоє слово.
18. Одкрій міні очи, що бь я бачивъ чудеса твого закону.
19. Странникъ я на землі: не ховай одь мене заповідей твоїхъ.
20. Утомилась душа моя, бажаючи судівъ твоїхъ на всякий часъ.
21. Ти грозьбою гримасешъ на гордихъ: прокляті вклоняючіися одь заповідей твоїхъ!
22. Зними зь мене наругу и соромъ: бо я завітовъ твоїхъ пильную.
23. Сидять князі, и зговорюютьця на мене; а рабъ твій устами твої розважає.
24. Бо завіти твої – утіха моя, а устами твої – моя порада.
25. Душа моя пристала до праху: оживи мене по слову твоему.
26. Я оповіщаю дороги мої*, и ти чуєшъ мене: навчи мене ус-тавамъ твоїмъ.
27. Вкажи міні дорогу уставовъ твоїхъ, и я чудеса твої розва-жатиму.

28. Ние душа моя одъ горя: підойми мене по слову твоему.
- 164 29. Дорогу неправди одклони одъ мене, и зако- // номъ твоимъ
благослови мене.
30. Я збравъ дорогу правди и законъ твоихъ шукаю.
31. Приліпився я до завітовъ твоихъ: дай же, що бъ я не постидився.
32. Я бігъ би по дорозі заповідей твоихъ, коли бъ ти розширивъ
моє серце.
33. Покажи міні, Господи, дорогу уставовъ твоихъ, и я держа-
тимусь її довіку.
34. Дай міні розумъ, и я пильноватиму закону твоего, и хранитиму
ѣго усимъ серцемъ моимъ.
35. Наведи мене на слідъ заповідей твоихъ: бо їхъ бажає душа моя.
36. Прихили серце моє до завітовъ* твоихъ, а не до користи.
37. Одверни очи мої, що бъ не бачити міні суєти; оживляй мене
на дорозі твоїй.
38. Поставъ слово твое такъ, що бъ воно було страхомъ твоимъ
рабу твоему.
39. Зними наругу мою, котрої я боюсь: бо суди твої благі.
40. Отъ, я бажаю заповідей твоихъ: оживляй же мене правдою
твоею.
41. Нехай зійде на мене милость твоя, Господи, спасенне твое по
слову твоему.
42. И я дамъ одповідь наругателеві моему: бо на слово твое кладу
надію.
43. Не однимай ніколи одъ усть моїхъ слова правди: бо суди твої
моя надія.
44. И я хранитиму законъ твій завжди, до віку и въ вікъ віку,
45. И ступатиму широко: бо заповіді твої знайшовъ.
- 165 46. Говоритиму про завіти твої // передъ царями, и не постижуся.
47. И тішитимусь заповідями твоїми, котрі люблю щиро;
48. И руки мої простягатиму до заповідей твоихъ, котрі люблю,
и уста твої розважатиму.
49. Згадай слова твої до раба твоего, котрихъ ти повелівъ міні
чекати.
50. У напасті моїй утіхою міні те, що слово твое оживляє мене.

51. Горді вилгузовують зь мене черезь край; але я одь закону твого не вклоняюсь.
52. Згадую суди твої, Господи, віковічні, и втішаюсь.
53. Жаль бере мене на нечастивихь, що вони законь твій покидають.
54. Устави твої пісня моя у странній господі моїй.
55. У ночі нагадую собі имья твоє, Господи, и законь твій храню.
56. Оть що тільки туть моє, що бь пильновати завітовь* твоїхь.
57. Доля моя – ти, Господи; я сказавь, и буду хранити законь твій.
58. Благаю тебе зь усєго серця мого: помилуй мене, по слову твоему.
59. Розпознаю дороги твої, и до завітовь твоїхь навертаю мої ноги.
60. Поспішаюсь, и не бавлюсь пильновати заповідей твоїхь.
61. Сітки нечастивихь обплели мене; але я закону твого не забуваю.
62. Опівночи встаю славити тебе за суди правди твоєї.
63. Спільникь я усімь боящимся тебе, и хранящимь // твої заповіді.
64. Благості твоєї, Господи, повна земля: навчи мене устамь твоїмь.
65. Добро зробивь ти рабу твоему, Господи, по слову твоему.
66. Добру та уму-розуму навчи мене: бо я завітамь твоїмь вірую.
67. До того, якь горе пригнело мене, я грішивь; а теперь слово твоє храню.
68. Благий еси ти, Господи, и благосттю твоею навчи мене устамь твоїмь.
69. Горді плетуть на мене усякі неправди; а я усімь серцемь моїмь заповідей твоїхь держусь.
70. Серце їхь, якь сирь у маслі, розжиріло; а моя уся утіха у законі твоему.
71. Любо міні, що я терплю: що бь устамь твоїмь навчатися.
72. Законь усть твоїхь краще міні, ніжь тисячи злота и срібла.
73. Руки твої сотворили мене и создали мене: умудри мене, и я заповідямь твоїмь навчуся.
74. Боящіися тебе побачать мене, и зрадуютця, що я на слова твої кладу надію.

75. Знаю, Господи, що суди твої праведні, и по правді ти покарав мене.
76. Нехай же благость твоя утіхою міні буде, по слову твому рабу твому.
77. Нехай зійде на мене милость твоя, и я оживу: бо законъ твій моя утіха.
- 167 78. Нехай покритюця соромомъ горді, що мене безвинного гнітуть; а я за- // повіді твої розважатиму.
79. Нехай обернутця до мене боящійся тебе и знающі твої завіти.
80. Нехай серце моє безпорочне буде у уставахъ твоїхъ, що бь міні не постидитися.
81. Тає душа моя, бажаючи спасення твого; я жду твого слова.
82. Очи мої никнуть, виглядаючи слова твого. Я кажу: коли жь ти втішишь мене?
83. Бо я ставь, якъ той міхъ, що у диму; а уставовъ твоїхъ не забувь.
84. Чи довго ще ждати рабу твому? Коли розсудишь ти мене зь гонителями моїми?
85. Горді вирили міні яму, супротивъ закону твого, Господи.
86. Усі заповіді твої – правда; а мене неправедно гонять: поможи жь міні.
87. Ледве що не погубили мене на землі; але я заповідей твоїхъ не покидаю.
88. По милості твоїй оживи мене, и я сохраню завіти усть твоїхъ.
89. Повікъ, Господи, слово твоє живе на небесахъ;
90. Изъ роду у рідь правда твоя: ти постановивъ землю, и вона стоїть.
91. И все живе щоденно, по слову твому: бо все служить тобі.
92. Коли бь не законъ твій бувъ утіхою мою, я загинувъ би у моїй напасті.
93. Повікъ* не забуду уставовъ твоїхъ: бо іми ти оживляєшь мене.
- 168 94. Твій я – спаси мене: бо я уставовъ твоїхъ шукаю.
95. Нечестиві поги- // белі моєі хочуть; а я завіти твої розважаю.
96. Усякої повноти я бачивъ кінець; а твоя заповідь безкрая.
97. Якъ люблю я законъ твій, Господи! увесь день про ёго думаю.

98. Заповіддю твоєю ти умудривь мене більше одь ворогівь моїхь: бо вона повікь моя.
99. Я ученійший ставь одь учителівь моїхь: бо завіти твої – моя наука;
100. Розумніший одь старихь людей: бо заповіді твої храню.
101. Одь усякої лихої дороги я бережу ноги мої, що бь слова твої хранити.
102. Одь судівь твоїхь не вклоняюсь: бо ти навчивь мене.
103. Якь солодкі язика мойму слова твої! солодші одь меду устамь моїмь.
104. Одь заповідей твоїхь я порозумнівь, и затимь усяку дорогу неправди ненавижу.
105. Слово твоє світильникь ногамь моїмь, и світло слідамь моїмь.
106. Я клявся хранити суди правди твоєї, и виповню.
107. Терплю тяжко: Господи, оживи мене, по слову твоему.
108. Вольную усть моїхь жертву прими, Господи, зь благоволенемь, и судамь твоїмь навчи мене.
109. Душа моя у руці моїй завжди: але я закону твого не забуваю.
110. Нечестивий поставили міні сітку; але я одь заповідей твоїхь не одклонився.
111. Я наслідувавь завіти твої невікь: бо вони радість мойму серцю.
112. Я склонивь серце моє, що бь // завжди виповняти устами твої довіку. 169
113. Законознажниківь ненавижу, а законь твій люблю.
114. Ти помошникь мій и зашитникь: на слова твої кладу надію.
115. Гетте одь мене беззаконний! и я буду заповіді Бога мого хранити.
116. Укріпи мене по слову твоему, и я оживу, и не покрій мене соромомь зь надією моєю.
117. Утверди мене, и я спасуся, и уставовь твоїхь пильноватиму завжди.
118. Ти топчешь ногами усіхь, одь уставовь твоїхь одступающихь: бо наука їхь – брехня.
119. Ти у нівець обертаєшь усіхь нечестивихь на землі: и затимь я завіти твої люблю.
120. Я пригвоздивь до страху твого плоть мою, и судівь твоїхь боюся.

121. Чиню судъ и правду: не оддай мене супостатамъ моімъ.
122. Заступись за раба твого на добро ёму, що бь горді не глумились надо мною.
123. Очи мої тускнуть, чекаючи спасення твого, и слова правди твоєї:
124. Вчини рабу твоему по милості твоїй, и навчи мене уставамъ твоімъ.
125. Я рабъ твій: дай міні розумъ, и я завіти твої познаю.
126. Чась, Господи, рушати: законъ твій зруйнованъ.
127. И затимъ я люблю заповіді твої більше одъ злота и каміння дорогого.
128. И затимъ усі заповіді твої для мене певні, а всякої хвалши-вой // дороги я ненавижу.
129. Дивні завіти твої! и затимъ хранить їхъ душа моя.
130. Одкровенне словъ твоїхъ освіщає и доводить до розуму простихъ серцемъ.
131. Одкриваю уста мої, и втягую у себе духъ: бо заповідей твоїхъ бажаю.
132. Зглянься надо мною, и помилуй мене, якъ милуєшь ти люблящихъ имя твое.
133. Ступні мої направь по слову твоему, и що бь ніяке беззаконство не мало надо мною власті.
134. Избавь мене одъ неправди людської, и я заповіді твої хранитиму.
135. Світломъ лица твого освіти твого раба, и уставамъ твоімъ навчи мене.
136. Очи мої виливають потоки слізъ, затимъ – що закону твого не хранять.
137. Праведень ти, Господи, и суди твої справедливі.
138. Ти показавъ правду у завітахъ твоїхъ и истину певну.
139. Ростаяла пильность моя: бо вороги мої забули твої слова.
140. Слово твое дуже чисте, и рабъ твій любить ёго.
141. Малий я и нікчемний, а уставовъ* твоїхъ не забуваю.
142. Правда твоя – правда повікъ, и законъ твій истина.
143. Горе и нужда спіткали мене: заповіді твої моя утіха.

144. Правда у завітах твоїх вічна; дай міні розумь, и я живу.
145. Вопию зь усёго серця мого; почуй // мене, Господи, и я уста-
ви твої сохраню. 171
146. Вопию до тебе: спаси мене, и я завіти твої сохраню.
147. Ні світь, ні зоря, а я ужь вопию: жду твого слова.
148. Очи мої попережають ранокь, що бь слово твоє розважати.
149. Почуй голось мій, Господи, по милості твоїй; по суду твое-
му оживи мене.
150. Підступають люблящі неправду; одь закону твого вони
одступили.
151. Близько ти, Господи, и всі дороги твої правда.
152. Давно знаю я завіти твої, що ти постановивь їх навикь.
153. Поглянь на лихо моє, и визволь мене: бо я закону твого не
забуваю.
154. Розсуди справу мою, и защить мене; по слову твоему оживи
мене.
155. Далеко одь нечестивихь спасенне: бо вони уставовь твоїхь
не хранять.
156. Велика благодь твоя, Господи; по праведному суду твоему
оживи мене.
157. Багато ворогівь и гонителівь у мене; але я одь завітовь твоїхь
не вклоняюсь.
158. Бачу одступниківь, и одвертаюсь: бо вони слова твого не
хранять.
159. Поглянь, якь люблю я заповіді твої, Господи: по милості
твоей оживи мене.
160. Основа слова твого правда, и всякий судь правди твоеї повікь.
161. Князі гонять мене безвинно; але серце моє тільки слова твого
боїтця.
162. Я радуюсь слову // твоему, якь той, хто скарбь великий 172
найшовь.
163. Ненавижу неправди и гидую єю; а законь твій люблю.
164. По сімь разь на день славлю тебе за суди правди твоеї.
165. Великий мирь у люблящихь законь твій, и искушення імь
нема.

- 173
166. Жду спасення твого, Господи, и заповіді твої виповняю.
 167. Душа моя хранить твої завіти, и я люблю їх щиро.
 168. Храню заповіді твої и завіти твої: бо всі дороги мої передь тобою, Господи.
 169. Нехай стануть слези мої передь лицемъ твоїмъ, Господи: по слову твоему умудри мене.
 170. Нехай стане молитва моя передь лицемъ твоїмъ, Господи: по слову твоему спаси мене.
 171. Уста мої заспівають тобі хвалу, коли ти навчишь мене уставамъ твоїмъ.
 172. Языкъ мій оповістить слово твоє: бо всі заповіді твої – правда.
 173. Нехай рука твоя на помочь міні приде: бо я заповіді твої полюбивъ.
 174. Бажаю спасення твого, Господи: законъ твій – утіха моя.
 175. Нехай живе душа моя, и славить тебе, и суди твої нехай помагають міні.
 176. Заблудивъ я, якъ овечка пропашая: найди раба твого: бо я заповідей твоїхъ не забудь. //

Псаломъ 119

Пісня

1. До Господа завопивъ я у моїмъ лютімъ горі, и вінъ почувъ мене.
2. Господи, спаси душу мою одъ устъ неправеднихъ, одъ языка лукавого.
3. Що дасть тобі, и що принесе тобі лукавий языкъ?
4. Вінъ, якъ гострі стріли сильного⁵⁵⁵, якъ уголлє мужовелникове⁵⁵⁶.
5. Горе міні, що я блукаю⁵⁵⁷ у Мосоха, и підъ шатрами Кидарськими тиняюся⁵⁵⁸!
6. Довго жила душа моя зъ⁵⁵⁹ тими, що не люблять миру.
7. Самъ я мирний; але якъ тільки почну говорити, то у нихъ война.

Псаломъ 120

Пісня

1. Підоймаю очи мої на гори, звідкіля помочь міні приходить:
2. Помочь міні одь Господа, сотворившого небо и землю.
3. Не дасть вінъ пошатнутись⁵⁶⁰ нозі твоїй, и той, що стереже тебе, не дрімле.
4. Отъ, не спить и не дрімле той, що стереже Израїля!
5. Господь криє⁵⁶¹ тебе підъ тінню своєю // зъ правого свого⁵⁶² боку. 174
6. У день сонце не разитиме тебе, а ні місяць у ночі.
7. Господь сохраниць⁵⁶³ тебе одь усякого зла; сохраниць⁵⁶⁴ душу твою Господь.
8. Господь сохраниць⁵⁶⁵ приходь твій и виходь твій одь сѣго часу и повікъ.

Псаломъ 121

Пісня входу Давидова

1. Якъ зрадивъ я, коли сказали міні: до господи господнѣї пійдемъ!
2. И отъ, ноги наши стоять на воротяхъ твоїхъ, Єрусалиме!
3. Єрусалимъ збудованъ, якъ такий городъ, куди усї сходятьца докупи.
4. Туди приходять племена, племена посподні, по звичаю Израїльскому, славити имья господне.
5. Бо тамъ стоять престоли суда, престоли дому Давидового.
6. Просіть же миру Єрусалиму, и благодать зійде на тихъ, що тебе люблять.
7. Нехай буде миръ кругъ стінъ твоїхъ!
8. Ради братівъ моїхъ, ради моїхъ другівъ, кажу я: миръ тобі!
9. Ради господи Господа Бога нашого, прошу тобі у Бога усякого добра. //

175

Псаломъ 122

Пісня

1. До тебе підймаю очи мої живуший на небесахъ.
2. Отъ, якъ очи рабівъ глядять на руки панівъ своїхъ, якъ очи рабинь на руки своїхъ паній, такъ очи наши на Господа нашого, поки вінъ не помилує насъ.
3. Помилуй насъ, Господи, помилуй насъ: бо досить натерпілись уже ми глуму.
4. Досить натерпілась душа наша наруги одъ чваннихъ, и глуму одъ гордихъ.

Псаломъ 123

Пісня Давидова⁵⁶⁶

1. Коли бъ не було зъ нами Господа – нехай скаже Израиль –
2. Коли бъ не було зъ нами Господа, якъ піднялись на насъ люде:
3. То живихъ проглинули бъ були вони насъ⁵⁶⁷, распалившись на насъ гнівомъ;
4. Води потопили бъ насъ, ріка покрила бъ нашу душу;
5. Покрили бъ душу нашу⁵⁶⁸ води бурний.
6. Благословенъ Господь, що не оддавъ насъ на растерзанне⁵⁶⁹ у їхъ зуби!
- 176 7. Душа наша, // якъ пташка, спасалась одъ сітки ловлящихъ: сітка прорвалась⁵⁷⁰, и ми спаслись.
8. Помочъ наша у имья Господа, сотворившого⁵⁷¹ небо и землю.

Псаломъ 124

Пісня

1. Ті, що на Бога покладають надію, якъ гора Сионъ, не пошатнутця, а житимуть повікъ.
2. Кругъ Єрусалиму гори, и Господь кругъ народу свого одъ сѣго часу и довіку.
3. Бо не попустить Господь, що бъ скипетръ гріха висівъ надъ долею праведнихъ, що бъ праведні не простягли рукъ своїхъ до беззаконства.

4. Пошли, Господи, усяке добро добримъ и простимъ серцями.
5. А тихъ, що на кривій дороги збиваютьця, пожене Господь разомъ зъ чинящими беззаконство. Миръ Израилѣви!

Псаломъ 125

*Пісня*⁵⁷²

1. Коли вертавъ Господь плінь Сионський, то намъ здавалось, що то було у ві сні.
2. Тогді уста наши пов- // ні були радості, и язикъ нашъ утіхи. Тогді говорили проміжъ народами: велике діло творить надъ нами Господь!
3. Такъ, велике діло творить надъ нами Господь! и ми радувались зъ того.
4. Верни, Господи, плінь нашъ, якъ потоки на південь!
5. Сіявши зъ слізами пожнуть зъ радістю. Туди йшли, и плакали, несучи сімье своє, а звідтіля пйдуть зъ радістю, забравши свої снопи.

177

Псаломъ 126

Пісня Соломонова

1. Коли не Господь буде будинокъ, даромъ⁵⁷³ працюють будователі; коли не Господь стереже городъ, даромъ⁵⁷⁴ пильнує сторожа.
2. Даромъ⁵⁷⁵ встаете⁵⁷⁶ ви рано, ляжете⁵⁷⁷ пізно, істе хлібъ у трудахъ: тільки Бігъ угоднику свойму дає спочинокъ.
3. Отъ діти – даръ божий, а овощи для тіла – то награда.
4. Що стріли у рукахъ сильного⁵⁷⁸, то сини у батька старого.
- 5.⁵⁷⁹ Блаженъ той, хто наповнивъ іми туло своє: не покриютьця вони стидомъ, коли заговорять зъ ворогами на воротяхъ! //

178

Псаломъ 127

*Пісня*⁵⁸⁰

1. Блаженъ той, хто боітця Господа, и по дорогамъ⁵⁸¹ ёго ходить:
2. Труди рукъ твоіхъ будешъ ти істи. Блаженъ еси и добре⁵⁸² тобі буде.

157

3. Жінка твоя, якь виноградина плодови́тая, у господа́ твої́й буде; діти твої́, якь паростки оли́вниї, навкруга⁵⁸³ столу твого.
4. Оть якь благослови́тця чоловік, котрий⁵⁸⁴ бої́тця Господа!
5. Благослови́ть тебе Господь зь Сиону, и ти бачитимешь благодатні дні Єрусалиму у всі дні живота⁵⁸⁵ твого,
6. И тішитимешь⁵⁸⁶ дітьми дітей твоїх. Мирь Израїлєві!

Псаломь 128

Пісня

1. Часто гнели мене одь молодості моєї – нехай скаже Израїль –
2. Часто гнели мене одь молодості моєї, та не подужали.
3. На спині мої́й орали плугатори, и довгі́и борозни свої́ проводи́ли;
4. Та Господь правосудний розбивь окуви нечастивихь.
- 179 5. О, нахай покрию́тця соромомь и // будуть одбиті́ усі, ненавидящі́и Сионь!
6. Нехай стануть, якь трава на кришахь, що сохне перше, ніжь вирвана буде,
7. Котрою жнець не наповнить руки своєї́, и жмені́ своєї́ вяжу́щий снопи.
8. И проходящі́и мимо не кажуть нехай: “Благословенне господне на вась! благословляемо вась у имя́ господне!”.

Псаломь 129

*Пісня*⁵⁸⁷

1. Изь самого споду серця вопию до тебе, Господи.
2. Господи, почуй мій голось. Нехай доходить до ушей твоїх голось молитви моєї.
3. Коли ти на беззаконства гляді́тимешь, Господи, то хто жь, Господи, устоїть?
4. Але у тебе готово прощенне боящимся тебе⁵⁸⁸.
5. Ради имения твого жду тебе, Господи; где тебе душа моя; на слово твоє кладу я надію⁵⁸⁹.
6. Одь раннєї доби до ночи⁵⁹⁰, одь раннєї доби нехай где Израїль Господа.

7. Бо у Господа милость, и все спасенне у ёго.
8. И вінъ – то спасе Израиля одъ усїхъ напастей⁵⁹¹ ёго. //

180

Псаломъ 130

*Пісня Давидова*⁵⁹²

1. Господи! не надувається⁵⁹³ серце моє, и не возносяться⁵⁹⁴ очи мої, и не захожу я у велике, а ні у те, що вишше⁵⁹⁵ одъ мене.
2. Я тихий и щирый душею моєю, якъ та дитина, що коло матери⁵⁹⁶; якъ дитина, душа моя у міні.
3. На Господа покладай, Израилю, надію одъ сёго часу и повікъ.⁵⁹⁷

Псаломъ 131

*Пісня*⁵⁹⁸

1. Згадай, Господи, Давида, и всю щирость⁵⁹⁹ ёго,
2. Якъ вінъ клявся Господеві, и дававъ обіти Богові Яковому:
3. “Не увійду до покою дому мого, не зійду на постелю ліжка мого;
4. Не дамъ заснути очамъ моїмъ, а ні вікамъ моїмъ задрімати, а ні тілу мойму спочити,
5. Поки не найду місця Господеві, господі Богу Яковому!”.
6. Отъ, почуви ми, що вінъ на Єхвраті*⁶⁰⁰, и нашли ёго на поляхъ пуши⁶⁰¹.
7. Увійдемъ у господу ёго, поклонимось⁶⁰² підніжку нігъ ёго.
8. Стань, Господи, у по- // кій⁶⁰³ твій, и ти, и ковчегъ святині твоєї.
9. Святителі твої нехай облачатця⁶⁰⁴ правдою, и угодники твої нехай радуютьця⁶⁰⁵.
10. Ради Давида, раба твого, не одвертай лица одъ помазанника твого.
11. Клявся Господь Давидові у правді, и не одступитця одъ неї: одъ плоду утроби твоєї сажатиму на престолі твойму.
12. И коли сини твої хранитимуть⁶⁰⁶ завітъ мій и одкровення мої, що я їмъ одкрою, то и їх⁶⁰⁷ сини повікъ сидітимуть на престолі твойму.
13. Бо Господь збравъ Сионъ, и благая воля ёго нарекла ёго господою своєю.

181

14. Се місце впокою мого навіки; тутъ поселюся я: бо вінъ угодень мині.
15. Усякимъ добромъ благословляючи, благословлю ёго; убогихъ ёго насищу хлібомъ.
16. Святителівъ ёго облачу у спасенне, и преподобніи ёго радістю радуватимутця.
17. Тамъ вирощу рігъ Давидові, и засвічу світильникъ помазанникові мойму.
18. Ворогівъ ёго покрию соромомъ, и засяє на ёму вінець ёго.

Псаломъ 132

*Пісня Давидова*⁶⁰⁸

- 182
1. Нема тобі въ світі нічого ліпшо- // го и нічого кращого, якъ коли браття⁶⁰⁹ живуть укупі!
 2. Се, якъ та олива дорога, що стікає зъ голови на бороду, бороду Ааронову, и капає на краї одежи*⁶¹⁰ ёго;
 3. Якъ роса Єрмонська, що сходить на гори Сионські. Бо тамъ завіщовавъ⁶¹¹ Господь благословенне** и живить⁶¹² довіку.

Псаломъ 133

*Пісня*⁶¹³

1. Благословіть теперъ Господа усі раби господні, стоящі у храмі ёго, у дворахъ дому Бога нашого.
2. И ніччю⁶¹⁴ простягайте руки ваші до святилища, и благословляйте Господа.
3. И Господь, сотворивший небо и землю, благословить васъ зъ Сиону.

Псаломъ 134

*Аллилуйя*⁶¹⁵

1. Хваліть имя господне, хваліть, раби Господа,
2. Ви, що стоіте у храмі господньому, у дворахъ господи́ Бога нашого.

3. Хвалить Господа, бо благъ Господь; співайте именню ёго, бо воно утіха для души⁶¹⁶.
4. Бо // Якова збравъ собі Господь, Израїля у наслідство собі. 183
5. Бо я познавъ, що великъ Господь, и Господь нашъ надъ усіма богами.
6. Усе, що хоче, творить Господь на небесахъ и на землі, у моряхъ и у всіхъ бездняхъ⁶¹⁷.
7. Вінъ підймає⁶¹⁸ хмари одъ краївъ землі, творить блискавки у дощъ, виводить вітри изъ⁶¹⁹ тайниківъ своїхъ.
8. Вінъ поразивъ перворожденнихъ у Єгипті, одъ чоловіка до скоту⁶²⁰.
9. Вінъ пославъ знаки и чудеса посередъ тебе, Єгипте, на Хвараона и на усіхъ рабівъ ёго.
10. Вінъ поразивъ народівъ багато, и знищивъ царівъ силнихъ:
11. Сиона, царя Аморрейського, и Ога, царя Васанського, и усі царства Ханаанські⁶²¹;
12. Та и⁶²² оддавъ землю їхъ у наслідство, у наслідство Израїлєві, людові свойму.
13. Господи! имья твоє вовіки, и памьять⁶²³ твоя изъ⁶²⁴ роду у⁶²⁵ рідь.
14. Бо Господь судитиме народъ свій, и надъ рабами своїми уми-лосердитця.
15. Идоли невірнихъ – то срібло та злото, діло рукъ чоловічеськихъ.
16. Уста мають, та не говорять; очи⁶²⁶ мають, та не бачять;
17. Уши мають, та не чують; и нема духу у устахъ їхъ.
18. Похожі на нихъ⁶²⁷ и ті, що їхъ роблять, и всякь⁶²⁸, хто кладе на нихъ⁶²⁹ // надію. 184
19. Доме Израїлїв! благословляй Господа! Доме Ааронїв! благословляй Господа.
20. Доме Левиїнъ! благословляй Господа. Боящиїся Господа! благословляйте Господа.
21. Благословень Господь зъ Сиону, живущий у Єрусалимі! Аллилуйя!

Псаломь 135

*Аллилуйя*⁶³⁰

1. Славте Господа: бо вінь благий, бо милость ёго повікъ.
2. Славте Бога богівь: бо милость ёго повікъ.
3. Славте Владику Владикъ: бо милость ёго повікъ.
4. Того, хто сотворивь чудеса великии єдиний єдиний:⁶³¹ бо милость ёго повікъ.
5. Хто сотворивь небеса премудро: бо милость ёго повікъ.
- 6.⁶³² Хто утвердивь землю на водахъ: бо милость ёго повікъ.
7. Хто сотворивь світила великии: бо милость ёго повікъ.
- 8.⁶³³ Сонце, що бь правило днемъ: бо милость ёго повікъ.
9. Місяць и звѣзди, що бь правила ніччю:⁶³⁴ бо милость ёго повікъ.
10. Поразивь⁶³⁵ Єгипеть на перворожденнихъ ёго:⁶³⁶ бо милость ёго повікъ.
11. Вивівь зь-посередь⁶³⁷ ёго Израиля: бо милость ёго повікъ.
- 185 12. Рукою крѣпкою и силою високою: бо милость // ёго повікъ.
13. Розбивь Червоне море на двѣ половини: бо милость ёго повікъ.
14. И провівь посередь ёго Израиля: бо милость ёго повікъ.
15. А Хвараона и все войско⁶³⁸ ёго потопивь у Червоному морі: бо милость ёго повікъ.
16. Провівь народъ свій черезъ пустиню: бо милость ёго повікъ.
17. Поразивь царівь великихъ: бо милость ёго повікъ.
18. И знищивь царівь силнихъ:⁶³⁹ бо милость ёго повікъ.
19. Сиона, царя Аморрейського: бо милость ёго повікъ.
20. И Ога, царя Васанського: бо милость ёго повікъ.
21. И оддавь землю ихъ у наслідство: бо милость ёго повікъ.
22. У наслідство Израилеві, рабу свойму:⁶⁴⁰ бо милость ёго повікъ.
23. Хто у недоли нашій згадавь насъ: бо милость ёго повікъ⁶⁴¹.
24. И спасъ насъ одъ ворогівь нашихъ: бо милость ёго повікъ⁶⁴².
25. Хто дає пищу⁶⁴³ усякій твари:⁶⁴⁴ бо милость ёго повікъ.
26. Славте Бога небесного: бо милость ёго повікъ.

Псаломъ 136

Єремїи́нъ

1. На рікахъ Вавилонськихъ, тамъ ми сиділи и плакали, споминаючи⁶⁴⁵ про Сионъ.
2. На вербахъ, посередъ того Вавилону, повісили ми орга- // ни 186
наши;
3. А полонивши насъ хотіли, що бъ ми тамъ співали⁶⁴⁶, и вівши насъ, що бъ⁶⁴⁷ ми веселились: “Заспівайте, мовъ, намъ яку зъ пісень Сионськихъ!”.
4. Якъ співати намъ пісню господню на чужий землі?
5. Коли я забуду тебе, Єрусалиме, то нехай правиця моя мене забуде!
6. Нехай язикъ мій прилипне до гортані моєї, коли я не пам'ятиму⁶⁴⁸ тебе, коли не поставлю Єрусалиму⁶⁴⁹ вишше⁶⁵⁰ всякої утіхи моєї.
7. Нагадай, Господи, синамъ Єдомськимъ день Єрусалиму, коли верещали вони: руйнуйте, руйнуйте ёго до останку!
8. Дочко Вавилонська окаянная! Блажень, хто⁶⁵¹ оддасть тобі такою жъ оддачею, якою ти оддала намъ⁶⁵²!
9. Блажень, хто візьме та й порозбиває дітей твоїхъ объ камень⁶⁵³!!!

Псаломъ 137

Аггея и Захарїи

1. Славлю тебе, Господи, изъ усёго серця мого; передъ богами співаю тобі: бо ти почувъ усі слова усть моїхъ.
2. Покланяюсь передъ храмомъ святимъ твоїмъ, и славлю имья твоє за милості твої и за прав- // ду твою: бо ти вишше всёго 187
вознісь имья твоє своїмъ словомъ.
3. У той день, коли я призивавъ тебе, ти почувъ мене и вливь нову силу у мою душу.
4. Славитимуть тебе усі цари земнії, якъ зачують слова усть твоїхъ;

5. И співатимуть дороги господні: бо слава господня велика.
6. Бо високий Господь, и бачить низькихъ, и високихъ rozpoзнає здаля.
7. Коли я посередь напасті пійду, ти оживишь мене; на лютость ворогівъ моїхъ простягнешь руку твою, и правиця твоя спасе мене.
8. Господь оддасть за мене. Господи, милость твоя повікъ: не покидай діль рукъ твоїхъ.

Псаломъ 138

Захариїнъ

1. Господи! ти проймаєшь мене наскрізь, и знаєшь.
2. Ти знаєшь, коли я сижу, и коли встаю. Усі мислі мої ти rozpoзнаєшь напередъ, здаля⁶⁵⁴.
3. И въ дорозі и на⁶⁵⁵ ночлізі мойму ти щоразъ⁶⁵⁶ кругъ мене; усі стежки мої тобі відомі.
4. Нема ще слова на язиці мойму, а отъ, ти, Господи, усе уже знаєшь.
- 188 5. И ззаду и спереду у мене ти, и ру- // ку твою положивь на мене.
6. Дивень мині твій розумъ; такий високий вінъ, що невмоготу⁶⁵⁷ мині піднятись до ёго.
7. Куди утічу я одъ духу твого, и одъ лица твого куди сховаюсь?
8. Зійду на небо – ти тамъ; спушчусь на самий спідъ землі – и тамъ ти.
9. Понесусь на крилляхъ зори, и переселюсь⁶⁵⁸ на край моря –
10. И тамъ рука твоя поведе мене, и зупинить мене твоя правиця.
11. Такъ тъма жъ вкриє мене! скажу я. Але⁶⁵⁹ и сама нічъ, якъ те свитло⁶⁶⁰ кругъ мене;
12. И тъма не затьмить одъ тебе, и нічъ світить, якъ день; тъма те жъ саме, що и⁶⁶¹ свитло.
13. Бо ти создавъ усе нутро моє, ти зложивъ мене у утробі матери⁶⁶² моєї.
14. Славлю тебе, що такъ дивно я встроєнь. Дивні діла твої, и душа моя добре про те знає⁶⁶³.

15. Ні одна кістка не вкрилась⁶⁶⁴ одь тебе, хочь я зложенъ тайно, и витканъ у нутрі землі.
16. Зачатокъ мій бачили очи твої, и въ книзі твоїй усе написано, и дні полічені, коли ні одного зь нихъ ще не було.
17. Якъ недомислимі для мене мислі⁶⁶⁵ твої, Боже, и якъ безмірне число и величество їх!⁶⁶⁶
18. Почну лічити їх – де тамъ! більше⁶⁶⁷, ніжъ піску мор- // ського. 189
Прокинувсь – и я ще зь тобою.
19. О, коли бь нечестивихъ поразивъ ти, Боже! Кровопийці! гетте⁶⁶⁸ одь мене!
20. Вони нарокомъ вигадують супротивъ тебе; дарма примають⁶⁶⁹ имья твоє вороги твої.
21. Якъ же міні, Господи, не зненавидіти ненавидящихъ тебе, и встающими на тебе не гидовати⁶⁷⁰?
22. Усею ненависттю⁶⁷¹ душі моєї ненавижу їхъ; вони вороги міні.
23. Спитай мене, Боже, и познай моє серце; пройми мене наскрізь, и розпознай мислі мої.⁶⁷²
24. И побачь⁶⁷³, чи не на марній лишень я дорозі, и виведи мене на дорогу вічну.

Псаломъ 139

Давидовъ

2. Борони мене, Господи, одь чоловіка лихого; сохрани мене одь гонителя,
3. Котрі у серці свойму замишляють зло, и щодня підоймають смути.
4. Языкъ свій такъ вигостирили вони, якъ у змія; підь устами їхъ ядь гаспидівъ. –
5. Сохрани мене, Господи, одь руки нечестивого; борони мене одь гонителя, котрі замислили пошатнути мене.
6. Горді поставили міні сітку, порозставляли // силки ногамъ моїмъ, и роспяли передо мною тенета на дорозі. 190
7. Я сказавъ Господеві: ти Бігъ мій, почуй, Господи, голосъ молитви моєї!

8. Господи, Господи! Сило спасення мого! укрий голову мою у день брані.
9. Не дай, Господи, нечестивому того, чого вінъ бажає: не покинь мене, що бь вони не взяли надо мною вѣрху. –
10. Усі лиха, які готують міні вороги мої устами своїми, нехай падуть на їхъ голову!
11. Нехай посиплетця на нихъ уголле горяче; нехай попадають вони у бездню огненную, що бь більшъ уже не вставати!
12. Чоловікь злозяичний не твердо стоїть на землі; чоловіка-гонителя сама злость єго тягне у погибель.
13. Знаю, що Господь розсудить угнітєннихъ и правоту убогихъ.
14. Такъ, праведні славитимуть имья твоє, и неповинні житимуть передь лицемъ твоїмъ.

Псаломъ 140

*Давидовъ*⁶⁷⁴

1. Господи! до тебе вопию, почуй мене, вислухай⁶⁷⁵ голосъ молитви моєї, коли я вопию до тебе.
- 191 2. Не- // хай справитця молитва моя, якъ кадило, передь тобою, а возношенне⁶⁷⁶ рукъ моїхъ – якъ жертва вечірняя.
3. Положи, Господи, охрану на уста мої, и двери огради на-язикъ мій⁶⁷⁷.
4. Не дай вклонитися серцю мойму до мислей лукавихъ, що бь не вчинити вини гріховної зь людьми грішними, и не вкусити сластей⁶⁷⁸ їхъ.
5. Карай мене праведникъ – то милость; рази мене – то масть⁶⁷⁹ для голови моєї; але я молось, що бь вони не чинили міні шкоди.
6. Розсиплятця судді їхъ по скеляхъ каменистихъ, и тогді почувють слова мої, які вони щирі.
7. Наши кості при самихъ челюстяхъ преисподнїї, якъ ніби⁶⁸⁰ земля розсілась, и хтось понакидавъ їхъ тамъ.
8. Але до тебе обертаютьця очи мої, Господи Боже мій, на тебе кладу надію⁶⁸¹, не одвергни души моєї.

9. Сохрани⁶⁸² мене одь сітки, що міні поставили, и одь зрадъ беззаконниківъ.
10. Попадають у тенета свої грішники, а я тимъ часомъ пройду.

Псаломъ 141

*Молитви Давидова,
коли вінъ бувъ у пещері*

2. Голосомъ моімъ до Господа вопию, // голосомъ моімъ Господеві молюся.
3. Виллю передъ нимъ молитву мою, и горе моє передъ лицемъ єго зложу.
4. Коли изнемагався у міні духъ мій, ти найшовъ сліди мої. На дорозі, по якій я хожу нишкомъ поставили міні сітку.
5. Дивлюсь направо, и розглядаю – и ніхто не знає мене. Ні до кого міні притулитися*; ніхто за душу мою не дбає.
6. До тебе, Господи, вопию, и кажу: ти мій притулокъ; ти доля моя на землі живихъ.
7. Почуй голосъ молитви моєї: бо я изнемігся дуже. Спаси мене одь гонителівъ моїхъ: вони перемогли мене.
8. Виведи изъ темниці душу мою, що бъ славити имя твое. Мене ждуть праведники, коли ти явишь міні свою милость.

192

Псаломъ 142

*Давидовъ, коли вінъ гонимъ бувъ
синомъ своїмъ Авессаломомъ*

1. Господи, почуй голосъ мій, прими молитву мою по истині твоїй, вислухай мене по правді твоїй;
2. И не входи у судъ зъ рабомъ твоїмъ: бо не оправдаєтця передъ тобою // ні одинъ живущий.
3. Ворогъ гонить мою душу, топче въ землі живіть мій, кладе мене у тьму, якъ помершого въ світі.
4. И ние у міні духъ мій, и нудитця моє серце.
5. Споминаю дні стародавні, перебираю у мисляхъ діла твої, перебираю создания рукъ твоїхъ.

193

6. Підймаю руки мої до тебе; душа моя, якъ та земля безводная, передъ тобою.
7. Скоро почуй мене, Господи: никне духъ мій; не одвертай лица твого одъ мене, що бь не статись міні такимъ, якъ той, що у могилу сходить.
8. Яви міні зранку милость твою: бо на тебе уся моя надія. Вкажи міні дорогу, по якій ити міні: бо до тебе возношу я мою душу.
9. Спаси мене одъ ворогівъ моїхъ, Господи; до тебе припадаю.
10. Навчи мене чинити волю твою: бо ти Бігъ мій; духъ твій благий поведе мене по прямій дорозі.
11. Ради имення твого, Господи, оживи мене; по правді твоїй, виведи изъ напасті душу мою.
12. И по милості твоїй, знищи ворогівъ моїхъ, и погуби усіхъ, гнітущихъ мою душу: бо я рабъ твій. //

194

Псаломъ 143

Давидовъ, на Голияхва

1. Благословенъ Господь Бігъ мій, навчающий руки мої на войну и пучки мої на брань!
2. Добродій мій, и притулокъ мій, и заступникъ мій, и спаситель мій, и защитникъ мій, той, на кого кладу я надію, и хто покоряє міні народъ мій!
3. Господи, що таке чоловікъ, що ти знаєшь ёго, або синъ чоловічеський, що такъ за ёго дбаєшь?
4. Чоловікъ – якъ мара світова; дні ёго, якъ тінъ никнущая.
5. Господи, нахили небеса, и зійди; торкнись до гірь, и вони задимятця;
6. Блисни блискавкою, и розсій їхъ; пусти стріли, и розвій їхъ.
7. Простягни зь вишини руку свою, и спаси мене; витягни мене изъ бездні водь, изъ руки чужоплеменниківъ,
8. Котрихъ уста правлять марне, котрихъ правиця – правиця неправди.
9. Боже! новую пісню заспіваю тобі; на псалтирі десятиструнному виспівуватиму тобі,

10. Посилающому спасенне царямъ, и Давида, раба свого избавляющому одъ гострого мѣча.
11. Избавь мене, и спаси одъ руки чужоплеменниківъ, // чиі уста правлять марне, и чия правиця – правиця неправди. 195
12. Сини наши нехай будуть, якъ зелень молодая, свіжая, дочки наши пишні та красні, якъ розукрашенні стовпи чертогу;
13. Клуні наши повні, усякимъ збижжемъ набиті; овечки наши що бь розмножились тисячами, тьмами у дворахъ нашихъ; воли наши що бь були жирні та товсті.
14. Що бь ніхто не нападавъ и не утікавъ, и що бь не чути було ніякого крику на улицяхъ нашихъ.
15. Блаженъ той народъ, у кого такъ и ведетця! А ще більшъ блаженъ той, кому Бігъ – Єгова.

Псаломъ 144

Хвала Давидова

1. Славитиму тебе, Боже мій, царю мій; благословлятиму имья твоє довіку и въ вікъ віку.
2. На всякий день благословлятиму тебе, и вихвалятиму имья твоє довіку и въ вікъ віку.
3. Великъ Господь и прехвалень, и величеству ёго нема кінця.
4. Изъ родъ у рідъ вихвалятимуть діла твої, и силу твою проповідуватимуть.
5. Висоту слави величества твого оповішатимуть, // и про дивні діла твої говоритимуть; 196
6. И силу чудесъ твоїхъ славитимуть, и величеству твоему дивоватимутця;
7. Великій благості твоїй приносятимуть хвалу, и правдою твоєю втішатимутця.
8. Щедрий и милостивий Господь, довготерпівливий и премилосердний.
9. Благъ Господь до усіхъ, и благодать ёго на всіхъ ділахъ ёго.
10. Нехай славлять тебе, Господи, усі діла твої, и преподобні твої нехай благословляють тебе.

11. Нехай проповідують славу царства твого, и силу твою нехай оповіщають:
12. Що бь знали сини чоловічеський про силу твою и про високу славу твого царства.
13. Царство твое – царство усіх віківь, и владичество твое у всякому роді и роді. Вірний Господь у всіхь словахь своїхь, и святий у всіхь ділахь своїхь.
14. Піддержує Господь усіхь падающихь, и підймає усіхь поваленнихь.
15. Очи всіхь одь тебе, Господи, ждуть, и ти даєшь їмь пищу у свій чась.
16. Одкриваєшь руку твою, и наповняєшь усе живущее своїмь благоволеннємь.
17. Праведень Господь у всіхь дорогахь своїхь, и святъ у всіхь ділахь своихь.
- 197 18. Близько Господь до усіхь, при- // зивающихь ёго, до усіхь, при- зивающихь йго щиро;
19. Волю боящихся ёго чинить, и молитву їхь чує, и спасає їхь.
20. Хранить Господь усіхь люблящихь ёго, а усіхь нечестивихь нищить.
21. Нехай уста мої проповідують хвалу господню, и нехай благословляє усяка плоть имя ёго святее повікь и вь вікь віку.

Псаломь 145

Аллилуйя. Аггея и Захарі

1. Хвали, душе моя Господа!
2. Хвалитиму Господа у всі дні живота мого, співатиму Богові мойму, поки живу.
3. Не надійтеся на князівь, на синівь чоловічеськихь: нема у нихь спасення.
4. Вийде духъ изь нихь, и вони вертаютця у землю свою: и тогді жь усі думки їхь гинуть.
5. Блажень, кому Бігъ Яковівь помошникъ, чия надія – Господь Бігъ ёго,

6. Хто сотворивъ небо и землю, море, и все, що у нихъ, котрий
хранить вірность повікъ,
7. Хто чинить судъ угнітєннымъ, дає хлїбъ голоднимъ. Господь
росковує закованихъ. –
8. Господь умудряє слїпихъ, Господь підоймає повалєннихъ,
Господь любить // правєднихъ;
9. Господь хранить странныхъ, сироті и удовиці помагає, а до-
рогу нечєстивихъ нищить.
10. Господь царствує повікъ; Бїгъ твій, Сионе, изъ роду у рїдъ.
Аллилуйя!

198

Псаломъ 146

Аллилуйя

1. Хвалить Господа: бо любо співати Богові нашому, бо духъ
радустця, коли ёго хвалишь.
2. Господь будує Єрусалимъ, и розсіяннихъ синївъ Израїля збирає;
3. Исцїляє сокрушеннихъ серцемъ, и залїчує їхъ рани;
4. Знає лїкъ звїздамъ, и кожну зъ нихъ зове по именню.
5. Великъ Господь нашъ, и велика сила ёго, и розуму ёго нема
міри.
6. Смирєннихъ повищає Господь, а нечєстивихъ понижає до
землі.
7. Спївайте одни за другими хвалу Господеві, виспївайте Бого-
ві нашому на гусяхъ.
8. Вінъ покриває небо хмарами, готує дощъ землі, ростить на
горахъ траву;
9. Дає пищу звїрямъ, и малимъ воронятамъ, що скиглять до ёго.
10. Не силою коня вінъ тішитця, не меткость нїгъ чоловічєсь-
кихъ любить, //
11. Любить Господь тихъ, що ёго боятця, и на милость ёго кла-
дуть надїю.

199

Псаломъ 147⁶⁸³

Аллилуйя. Аггея и Захарія

1. Славъ, Єрусалиме, Господа; Хвали Бога твого, Сионе!
2. Бо вінъ укріпляє запри ворить твоїхъ, и благословляє у тоби синівъ твоїхъ;
3. Дає миръ краямъ твоїмъ, и урожаємъ пшениці наповняє тебе;
4. Посилає глаголь свій землі: бистро пробігає єго слово;
5. Дає снігъ свій, якъ вовну; сипле иней, якъ попелъ;
6. Кидає лідъ свій, якъ ковтки хліба: передъ морозомъ єго хто устоить?
7. Пошле слово своє – и вони ростають; тхне духомъ своїмъ – и потичуть води.
8. Вінъ оповістивъ слово своє Якову, устави и суди свої Израилєві.
9. Не зробивъ вінъ сєго ніякому народові невірному, и вони судивъ єго не знають. Аллилуйя!

Псаломъ 148

Аллилуйя⁶⁸⁴

- 200
1. Хвалить Господа зъ небесь, хва- // літь єго въ вишніхъ.
 2. Хвалить єго усі янголі⁶⁸⁵ єго, хвалить єго усі сили єго.
 3. Хвалить єго сонце и⁶⁸⁶ місяць, хвалить єго усі звїзди⁶⁸⁷ и світила.
 4. Хвалить єго небеса небесь, и вода, що ще вишше⁶⁸⁸ небесь.
 5. Хвалить⁶⁸⁹ имья господне: бо вінъ сказавъ – и сталося, повелівъ – и сотворилось.
 6. Постановивъ їхъ навѣки и въ вікъ віку, давъ законъ, котрого⁶⁹⁰ ніхто не переступить.
 7. Хвалить Господа на землі риби морський и всі бездні⁶⁹¹,
 8. Огонь и грядъ и снігъ и туманъ и вітеръ буйний, єго слово виповняющий,
 9. Гори и всі могили, древа⁶⁹² плодовиті, и всі кедри, звїри⁶⁹³ и всякий скотъ, и гади и птахи крилаті,
 10. Цари и всі народи, князі и всі судді земні,
 11. Паробки⁶⁹⁴ и дівчата, старі и⁶⁹⁵ малі.

12. Хвалить⁶⁹⁶ имья господне: бо ёго єдино҃го имья велике, слава ёго на землі и на небесахъ.
13. И вінъ піднїме⁶⁹⁷ рїгъ народу свого, славу преподобнихъ своїхъ, синївъ Израїлєвихъ, людей ёму близькихъ. Аллилуйя^{698!}

Псаломъ 149

*Аллилуйя*⁶⁹⁹

1. Спївайте Господеві пісню нову; // хвала ёму у громаді преподобнихъ. 201
2. Нехай веселитця Израїль зъ создателя свого, нехай радуютьця сини Сиону зъ царя свого.
3. Нехай хвалять имья ёго на гусяхъ, на тимпанї и псалтирі нехай грають ёму.
4. Бо дбає Господь за народъ свій, и смиреннымъ подає помочъ зъ вінцемъ, спасення.
5. Нехай веселятьця преподобні у славі, и на ліжкахъ своїхъ радуютьця.
6. Хвала Богові у устахъ їхъ, а мїчъ зъ обохъ боківъ гострий у рукахъ їхъ⁷⁰⁰.
7. Що бъ вчинити одплату надъ народами, и кару надъ племенами;
8. Що бъ заковати царївъ їхъ у кайдани, и силнихъ їхъ у кандали залїзні⁷⁰¹;
9. Та що бъ вчинити надъ ними судъ, по написанному.
10. Така честь буде усімъ преподобнимъ ёго. Аллилуйя^{702!}

Псаломъ 150

*Аллилуйя*⁷⁰³

1. Хвалїть Бога у святилищі ёго, хвалїть ёго у крїпостї сили ёго.
2. Хвалїть ёго у ділахъ ёго, хвалїть ёго⁷⁰⁴ у великостї величества ёго.
3. Хвалить⁷⁰⁵ ёго у гуці трубному, хвалїть ёго на псал- // тирї и гусяхъ. 202
4. Хвалить⁷⁰⁶ ёго на тимпанахъ и кобзахъ, хвалїть ёго на струнахъ и органї.

5. Хвалить⁷⁰⁷ ёго на цимбалахъ дзвинкихъ⁷⁰⁸, хвалить⁷⁰⁹ ёго на цимбалахъ гучнихъ.
6. Усе, що тільки дише, нехай хвалить Господа. Аллилуйя⁷¹⁰!

Давидъ згадує свої літа⁷¹¹ молодії

1. Я бувъ самий менший міжъ братами⁷¹² моїми, и наймолодший у господі мого батька⁷¹³; пась овечокъ батька мого⁷¹⁴.
 2. Руки мої змайстровали⁷¹⁵ органъ, и пучки мої настроювали псалтирь.
 3. И хто бъ донісь про те господеві мойму? Самъ Господь, самъ почувъ.
 4. Вінъ пославъ янголя⁷¹⁶ свого, и взявъ мене одъ овецъ батька мого, и помазавъ мене оливою помазанія свого.
 5. Браття⁷¹⁷ мої красні и великі були,⁷¹⁸ та благоволення⁷¹⁹ господнёго не було на нихъ.
 6. Я вийшовъ назустрічъ⁷²⁰ чужоплеменникові, и той проклявъ мене ідолами своїми.
 7. Але // я вихопивъ у ёго мічъ, та й одтявъ ёму голову, и знявъ соромъ зъ синівъ Израилёвихъ. //
- 203
- 204

Примітки

Правки в тексті автографа, зроблені П.С. Морачевським (БАН, 1. 5. 53 – Осн. 1460)

- С. 3 (4). * Між словами до та ушей закреслено слово, яке не прочитується.
- С. 4 (4). * У слові *беззаконники* закінчення *-ки* написано над закресленим закінченням *-ми*.
- С. 5 (6). * Слово *коліна* написано над закресленим словом *племені*.
- С. 6 (7). * Слово *судить* вписано над рядком.
** Слово *лукавствомъ* написано над закресленим словом *зрадою*.
*** Слово *зраду* написано над закресленим словом *лукавство*.
- С. 8 (10). * У слові *запали* літеру *i* виправлено з *и*.
- С. 14 (16). * Було написано словосполучення *душоубців гнітущихъ*, потім перше слово було закреслено, а в другому закінчення *-ихъ* виправлено на *-ого*.
** Словосполучення *на тебе* вписано над рядком.
- С. 16 (18). * Слово *просторъ* написано над словом *ширину*.
- С. 16 (19). * Слово *тьму* написано над закресленим словом *темноту*.
** Після слова *тобою* закреслено займенник *я*.
- С. 17 (19). *** Слово *ноги* вписано над рядком.
**** У слові *навчає* буква *є* написана поверх іншої букви (?).
- С. 23 (27). * Після слова *господі* закреслено слово *твоїй*.
- С. 28 (32). * У слові *оддячь* виправлено закінчення.
- С. 41 (47). * Слово *тебе* написаного після закресленого слово *єго*.
- С. 47 (54). * Після слова *милость* закреслено помилково написане слово *твою*.
** У слові *насміхаючись* закінчення виправлено з *-тця*.
- С. 52 (60). * Слово *вспівають* виправлено зі слова *співають*.
- С. 61 (71). * Після слова *мене* закреслено слово *якъ*.
- С. 70 (80). * У слові *Одъ* буква *д* написана поверх букви *т*.

- С. 71 (81). * Слово *своєю* виправлено зі слова *твоєю*.
- С. 74 (84). * Після слова *коли* закреслено слово *ти*.
- С. 78 (90). * Цифрами відмічено послідовність слів *повікь нехай*, було написано *нехай повікь*.
- С. 80 (91). * Слово *тебе* вписано над рядком.
- С. 81 (93). ** Після слова *вихваляти* закреслено слово *тебе*.
- С. 83 (95). * У слові *Такь* закінчення та кома *кь*, вставлені над рядком.
- С. 89 (102). * У слові *вкриємо* закінчення *-ємо* написно поверх закресленого закінчення *-ю*.
- С. 96 (110). * Слово *дзвінкї* написано над закресленим словом (?).
- С. 100 (115). * Слово *поклонниківь* виправлено зі слова *угодників*.
- С. 102 (117). * У слові *Отъ* буква *т* написана поверх букви *д*.
- С. 111 (129). * Слово *повікь* написно над закресленим словосполученням *навікь и*.
- С. 118 (136). * Слово *твоїмь* написано після закресленого слова *ѣго*.
- С. 128 (148). * Слово *повікь* написно над закресленим словом *довіку*.
- С. 130 (150). * Сполучник *и* виправлено з *і* (?).
- С. 135 (155). * Слово *повікь* виправлено зі слова *довікь*.
- С. 136 (157). * У слові *сталась* закінчення *-сь* вставлено над рядком.
- С. 139 (161). * Слово *повікь* написно над закресленим словом *довіку*.
- *** Так само.
- *** Так само.
- **** Так само.
- С. 141 (163). * Так само.
- С. 142 (164). * Слово *мої* написано після закресленого слова *твої*.
- С. 143 (165). * Слово *завітовь* написно над закресленим словом *заповідей*.
- С. 144 (166). * Так само.
- С. 146 (168). * У слові *Повікь* перша буква *П* написана поверх букви *д*.
- С. 148 (171). * У слові *уставовь* буква *о* виправлена з *і*.
- С. 157 (181). * У слові *Схвраті* букви *хв* написані поверх букви *ф*.
- С. 158 (183). * У слові *одежи* закінчення *-и* виправлено з *-і*.
- *** Слово *благословенне* написано після закресленого слова *спасенне*.
- С. 166 (193). * Вислів *Ні до кого мині притулится* написно над закресленим висловом *Нема мені прихилится*.

**Відмінності між рукописом ІР НБУВ, ф. 33, № 933,
автографом БАН, 1. 5. 53 – Осн. 1460
та списком М.Ф. Комарова ІР НБУВ, ф. 36, № 646**

Загальні й послідовні відмінності між рукописами

*ІР НБУВ, ф. 33, № 933,
БАН, 1. 5. 53 – Осн. 1460.*

ІР НБУВ, ф. 36, № 646.

- Після твердих приголосних у кінці слів постійно пишеться *ъ*.
- Сполучники з частками *б*, *ж* пишуться окремо: *що бъ, що жъ*.
- Займенники з часткою *ж* пишуться окремо: *ти жъ, те жъ* та ін.
- Частина умовності *б* пишеться окремо від дієслів: *коли бъ, покрили бъ, потопили бъ* та ін.
- Сполучник *й* пишеться окремо у формах: *то й, та й* та ін.
- Вживається єднальний сполучник у формі *и*.
- На початку слова *и* часто пишеться у словах *изъ, ихъ* та ін.
- У іменнику *імья* (який, переважно, пишеться з початковим *и*) після літери *м* стоїть *ь* - *имья*.
- Складові частини прислівників, що виникли зі сполук прийменників з іменними формами, напр. *вовіки, довіку, навіки, повікъ*, пишуться разом.
- Прислівник *тоді* передається як *тогді*.
- Уживаються займенникові форми типу *мойму, свойму, твойму* та ін.
- Пишеться особовий займенник у давальному відмінку однини *міні*.
- Наголоси поодинокі.
- Псалми пронумеровано арабськими цифрами.
- Твердий знак не ставиться.
- Пишуться разом: *щоб, щож*.
- Пишуться разом: *тиж, теж* та ін.
- Пишеться через дефіс: *коли-б, покрили-б, потопили-б* та ін.
- Пишеться разом: *той, тай* та ін.
- У формі *і*.
- Передається послідовно через *і*: *із, іх* та ін.
- Пишеться *ъ* – *імья*.
- Пишуться окремо: *во віки, до віку, на віки, по вік*.
- Пишеться *тоді*.
- Використовуються форми типу *моёму, своёму, твоёму* та ін.
- Пишеться *міні*.
- Наголоси часті.
- Псалми пронумеровано римськими цифрами.

Інші розбіжності між рукописами

- 1 *на Малороссийськімъ язичі* – на малоруській мові.
- 2 *Морачевский* – Морачевський.
- 3 *цари* – царі. Так по всьому тексту.
- 4 *помазанника ёго* – помазанника Христа ёго.
- 5 *іхъ, и скинемъ ярмо іхъ* – іх і ярмо іх скинем.
- 6 *наругаєтця* – наругайтця.
- 7 *деле* – далі. Так по всьому тексту.
- 8 *до нихъ* – до іх.
- 9 *скрушишь* – сокрушиш.
- 10 *сподіваююція* – хто сподівайтця.
- 11 *ёго* – Ёго.
- 12 *Коли Давидъ утікавъ одъ сина свого Авессалома* – Не вказано.
- 13 *святої своєї* – своєї святої.
- 14 *навкруга* – навкруги.
- 15 *поражаєшь* – поражаіш.
- 16 *спасенне* – спасення. Так по всьому тексту.
- 17 *благословенне* – благословення. Так по всьому тексту.
- 18 *зову* – кличу.
- 19 *чусшь* – чуіш.
- 20 *у твоімъ святімъ храмі у страсі твоїму* – у святому храмі твоєму у страсі.
- 21 *одкрита* – одчинета.
- 22 *ихъ* – у іх.
- 23 *бо дуже* – бо вони дуже.
- 24 *сподіваююція* – хто сподівайтця.
- 25 *тобою любляці* – тобою всі, любляці.
- 26 *благоволеннеъ* – благоволенням.
- 27 *міцний* – потнний.
- 28 *вишше* – вишще.
- 29 *собі хвалу* – хвалу собі.
- 30 *замокнути* – Так само.
- 31 *замокнути мусивъ* – мусив замовкнути.
- 32 *звізди* – зорі.
- 33 *памъятаєшь за* – памъятаіш про.
- 34 *покривъ* – підгорнув.
- 35 *бездні морські* – безодні морські.
- 36 *За єврейським порядком псалмів вірші 22–39* – це псалом 10.
- 37 *За єврейським порядком псалмів* – це псалом 11. Наступні псалми за цією нумерацією мають, відповідно, на одну одиницю більше до псалма 113, порівняно з грецьким порядком.

38 *напьяли* – напьяли.
39 *у храмі святому свойму; Господь, на* – у храмі своєму; на.
40 *Очи* – Очі. Так по всьому тексту.
41 *ропознають* – розпізнають.
42 *ропознає* – розпізнає.
43 *уголле* – угілля.
44 *и сірку; и буйний вітеръ є доля чаши їхъ.* – і сірку.
45 *своє* – твоє.
46 *що дня и що ночи* – що-дня і що-ночі.
47 *пошатнуся* – похитнуся.
48 *чоловічеськихъ* – чоловічських.
49 *зникчемніли* – зникчемніли.
50 *Не вже жъ* – Хіба ж таки.
51 *задрижать* – задріжать.
52 *ніякого* – ні якого.
53 *глузусте* – глузуїте.
54 *спасенне Израїлєві* – спасення Израїлеві.
55 *Израиль* – Израїль. Так по всьому тексту, і в похідних формах.
56 *котрою* – якою.
57 *своїхъ* – своїх і од Саула.
58 *збавитель* – визволитель.
59 *помошникъ* – помішник.
60 *мій, и рігъ спасення мого, и* – мій і.
61 *Болесті* – Болісті.
62 *розставились кругъ мене* – обгорнули мене.
63 *туга* – журба.
64 *святого свого* – свого святого.
65 *заколихалась* – захиталася.
66 *заколихались* – захиталися.
67 *Бігъ* – Господь. Так по всьому тексту, або *Бігъ* – Бог.
68 *Піднявся* – Піднявсь.
69 *одъ* – із.
70 *запалавъ, уголле* – запалав і угілля.
71 *крилляхъ* – крилах.
72 *тучи* – хмари.
73 *уголлемъ* – угіллями.
74 *замигавъ* – залигав.
75 *одкрились* – одчинились.
76 *голосу* – голоса.
77 *бездні* – безодні.
78 *силнихъ* – дужих.

79 *дужші* – дужчі.
80 *одъ* – від.
81 *господнѣи, и* – Господнѣї, а.
82 *беззаконствувавъ* – беззаконствовав.
83 *беззаконства мого стерігся* – беззаконства стерігся.
84 *спасаєшь* – спасаєш. Так по всьому тексту.
85 *смиряєшь* – смиряєш.
86 *розбиваю я* – я розбиваю.
87 *сподіваєтця* – сподівайтця. Так по всьому тексту.
88 *Бігъ, окромъ* – Господь, опріч.
89 *защитникъ, окромъ* – заступник, опріч.
90 *плечи* – плечі.
91 *правиця* – рука.
92 *чинить* – робить.
93 *роширяєшь* – робиш ширшим.
94 *шатаютьця* – хитаютьця.
95 *наздогоняю* – наздоганяю.
96 *силу* – сили.
97 *невмоготу* – не змоготу.
98 *тількі* – тільки.
99 *обертаєшь* – обертаєш.
100 *тиломъ* – потилицею.
101 *ратовати* – рятовати.
102 *и якъ* – і, як.
103 *котрого* – якого.
104 *По одному слуху* – По одній чутці.
105 *чужоплеменники* – чужоземці.
106 *Чужоплеменники* – Чужоземці.
107 *дрижать* – дріжать.
108 *защитникъ* – заступник.
109 *одъ* – від.
110 *підоймає* – підіймає.
111 *підоймаюцимися* – підіймаюцимися.
112 *милости* – милості. Так по всьому тексту.
113 *сімью* – сем'ї.
114 *проповідвають* – проповідують.
115 *ні річи* – ні речі.
116 *виходить* – виходе.
117 *проходячи дорогу* – проход'ячи свій шлях.
118 *виходъ* – схід.
119 *не вкриетця* – не сховаєтця.

120 *истинниі – щиріі.*
121 *дорожшиі – дорожчі.*
122 *грудь – купи.*
123 *одъ явнихъ чужихъ защитъ – од явних боронь.*
124 *Господи – Господе.*
125 *печалі – журби.*
126 *печалі, и защититъ – журби, оборонить.*
127 *цілопалінне – життя.*
128 *Господь усе, чого – Господь чого.*
129 *Так само.*
130 *помазанника своего, чує ёго зъ неба святого своего: кріпка – пома-*
занника своего: кріпка.
131 *шатаютця – хитаютця.*
132 *призиваем. – кличем!*
133 *тількі – тільки. Так по всьому тексту.*
134 *серце ёго – ёго серце.*
135 *не одвергъ – не одцурався.*
136 *не пошатнетця – не похитнецьця.*
137 *скрушитъ – сокрушить.*
138 *плідъ – коadlo.*
139 *сімьє – сімъє. Так по всьому тексту.*
140 *чинили – робили.*
141 *поставишиъ – поставиш.*
142 *своіми – твоіми.*
143 *зову – кличу.*
144 *наши – наші. Так по всьому тексту.*
145 *покладали – сподівались.*
146 *глумлятця надо мною – глузують з мене.*
147 *роззявляють – роззівляють.*
148 *матери – матері. Так по всьому тексту.*
149 *обступили – облягли.*
150 *обходять – обгорнули.*
151 *руки моі и – руки і.*
152 *глядять – дивлятця.*
153 *не одступай одъ – не одцурайся.*
154 *заступитись – заступись.*
155 *сохрани – оборонь.*
156 *браттямъ – брагам.*
157 *ёго усе сімъє – ёго сімъє.*
158 *не одвергъ – не одцурався.*
159 *наситятця – наїдятця.*

- 160 *шукаюцци* – усі, хто шука.
161 *поклонятця усі силнії землі* – поклонятимутця усі сильніи землі.
162 *душі* – душі. Так по всьому тексту.
163 *хранити* – ховати.
164 32 – Нумерацію вірша пропущено.
165 *котрі* – які.
166 *дорогами* – по шляху.
167 *усякої* – усякі.
168 *проважає* – провозає.
169 *У перший день тижня* – Не вказано.
170 *святім ёго* – ёго святім.
171 *чисте* – щире.
172 *даромъ* – даремне.
173 *благословенне одъ Господа*, – благословення од Бога.
174 *ваши* – ваші. Так по всьому тексту.
175 *розступітеся, двери* – розчинітця двері.
176 *Хто-жь-то* – Хто ж то.
177 *силний у* – дужий в.
178 *розступітця, двери* – розчинітця, двері.
179 *Підойміть же головні ваши, ворота! розступітця, двери вічні!*
входить Царь слави. – Пронумеровано як вірш 10.
180 *Хто жь вінь сей царь слави?* – Пронумеровано як вірш 11.
181 *Господь Саваохтъ, той є Царь слави.* – Пронумеровано як вірш 12.
182 *Давидъ дякує Богові за те, що визволивъ ёго одъ Авимелеха, пе-*
редъ которимъ вінь прикинувсь безумнимъ, и прогнанный імъ
утікъ одъ ёго – Не вказано.
183 *не знають* – не мають.
184 *заубожали* – зъубожіли.
185 *Придіть* – Прийдіть.
186 *діти* – діти мої.
187 *дні бачити* – бачити дні.
188 *роби* – роди.
189 *що бъ и памьять ихъ* – що і памьять про іх.
190 *праведніи* – праведні.
191 *горя спасає ихъ.* – лиха спасає //.
192 *Хранить* – Береже.
193 *що покладають на ёго надію, не* – що сподіваютьця на ёго, не.
194 *побачить* – побаче.
195 *не заглядуєтця* – не задивляєтця.
196 *Тільки бъ* – Тілько-б.
197 *здаєтця* – здаєцьця.

198 *затимъ* – за тим.
199 *на папірі книжнѣму* – на бомазі книжній.
200 *Хочу виповнити волю твою, Боже мій, и законъ твій на* – Бажаю
зробити по волі твоїй, Боже мій, і по закону твоєму на.
201 *знаєш* – знаїш.
202 *не крию у серці* – не ховаю у серцю.
203 *твого* – свого.
204 *міні, їх більше,* – міні; і їх більше.
205 *не бався на помочь міні* – не барись на поміч міні.
206 *не вбачать* – не вбачать.
207 *веселяця* – веселяться.
208 *спасенне твоє – великь Господь!* – *кажуть довіку.* – спасення
твоє, до віку кажуть: “велик Господь!”.
209 *помошникъ* – помішник.
210 *не бався* – не гайся.
211 *душа моя до тебе, Боже.* – до тебе душа моя, Боже мій.
212 *приду* – прийду.
213 *виливаєця* – виливайтця.
214 *радості* – радости.
215 *спасителя* – Спасителя.
216 Віршів 7–12 у списку М. Комарова немає.
217 *сохрани* – збережи.
218 *одкинувся* – одцурався.
219 *надо мною?* – надо мною.
220 *святую твою, и* – твою святую і.
221 *Боже, Боже мій.* – Боже мій!
222 *славословити* – славити.
223 *Пісня любви* – Не вказано.
224 *Тростина – те жь піро для писання. У стародавні віки писали*
тростиною на таблицяхъ деревянихъ, або на пергаменті; а па-
піру и нашихъ пір не знали. – Тростина доброписця – теж що
піро для писання. У стародавні часи писали тростинами на таб-
лицяхъ деревяних, або на пергаменті; а бомаги і наших пір не
знали.
225 *затимъ що Бігъ* – за тим що Господь.
226 *силний* – дужий.
227 *въ вікъ віку* – з віку в вік.
228 *на почетній* – на почотній.
229 *а* – і.
230 *Розукрашенную,* – Уквічану.
231 *Замість* – Замісьць.

- 232 *незабути́мъ* – забути́м.
- 233 *зати́мъ* – за ти́м.
- 234 *Бі́гъ на́мъ пристани́ще* – Госпо́дь на́м приту́лок.
- 235 *не побо́їмо́сь* – не зляка́ємо́сь.
- 236 *клі́кочу́ть* – клеко́чуть.
- 237 *не пошатне́тця* – не похитне́тця.
- 238 *помага́є* – допомага́є.
- 239 *Саваохт́ь* – Саваохт.
- 240 *Приди́ть, и гляди́ть* – Приди́ть і диві́тця.
- 241 *чудеса́* – дива́.
- 242 *бра́ні* – во́йни.
- 243 *що я Бі́гъ* – що є́ Бог.
- 244 *промі́жъ* – про між.
- 245 *Бі́гъ* – Бог. Так по всьому́ тексту.
- 246 *по п'ята́мъ* – по п'ята́м.
- 247 *споді́ваєте́сь* – споді́ваєте́сь.
- 248 *уочеви́дь* – ясно́.
- 249 *леда́ци* – леда́ці.
- 250 *дру́гимъ* – инши́м.
- 251 *зда́єтця* – зда́єтця́.
- 252 *ско́ро* – швидко́.
- 253 *несми́шленними, и якъ вони́ згину́ть* – безглу́здими, і як вони́ заги́нуть.
- 254 *похваля́ють* – похва́люють.
- 255 *за те́* – за се́.
- 256 *пекло́, и сме́рть* – пекло́, сме́рть.
- 257 *наза́втра пі́дуть* – на за́втра пі́дуть.
- 258 *прийма́є* – прима́є.
- 259 *жахайся́* – ляка́йся.
- 260 *не пі́йде* – не пі́де.
- 261 *нажи́тимъ* – при́дбанім.
- 262 *въ* – у́.
- 263 *несми́шленними* – безглу́здими.
- 264 *(Асахво́въ)* – Не вказано́.
- 265 *догоди́ли* – вгоди́ли.
- 266 *се́й* – Бі́гъ – це́й Бог.
- 267 *козлі́въ изъ* – ца́пів із.
- 268 *зві́ри у гая́хъ мо́і* – зві́ри у гая́х – мо́і.
- 269 *Не вже́ жъ* – Хіба́.
- 270 *козля́чу* – ца́пину́.
- 271 *Призови́ мене* – Призови́ до себе́.

- 272 *єднаєся* – єднаієся.
273 *ропускаєшъ* – ропускаіш.
274 *ратовати* – рятovati.
275 *тількі* – тільки.
276 *сею дорогою* – сим шляхом.
277 *Покаянне* – Покаяніє.
278 *одъ грѣха мого* – од грѣхів моіх.
279 *чистий* – щирий.
280 *моя мати* – мати моя.
281 *закрите* – зачинете.
282 *одкриваєшъ міні* – одчиняєш міні.
283 *слухомъ моімъ почути* – почути слухом моім.
284 *пораженни* – розбитіи.
285 *Не одвергни* – Не одпихни.
286 *твого* – твого святого.
287 *не одними* – не одніми.
288 *Боже, Боже* – Боже.
289 *положать* – положять.
290 *криля* – крила.
291 *я полетівъ би* – я полетів-би.
292 *полетівъ; Та й* – полетів, тай.
293 *въ ночи* – въ ночі.
294 *ненависникъ* – ненавистник.
295 *укупі* – у купі.
296 *у* – в.
297 *приде* – прийде.
298 *пійдуть* – підуть.
299 *ввечері* – в вечері.
300 *опівдня* – у півдня.
301 *Защитить* – оборонь.
302 *у мене дуже багато* – дуже багато у мене.
303 *Почує Бігъ* – Почує іх Господь.
304 *одъ* – до.
305 *м'якші* – м'якші.
306 *печаль твою, и* – журбу свою і.
307 *праведнику своїму пошатнутись* – праведникові своєму похитнутись.
308 *у пещеру* – у печеру.
309 *криюсь* – ховаюсь.
310 *Вишнѣго, до Бога, добродійствующого міні* – Вишнѣго, добродійствующаго міні.

- 311 *тики* – списи́.
312 *Підоймись* – Підиймись.
313 *Готово* – Готове.
314 Так само.
315 *тебе* – тобі.
316 *на гору* – на скелю.
317 *довіку, и вкриюсь* – до віку і сховаюсь.
318 *у* – в.
319 *не пошатнусь* – не похитнусь.
320 *похиленную* – похилену.
321 *не пошатнусь* – не похитнусь.
322 *покладайте надію* – сподівайтесь.
323 *простіхь ніщо* – простих – ніщо.
324 *укупі легше* – у купі – легше.
325 *одъ* – от.
326 *по ёго діламь* – по ділам ёго.
327 *протягъ моі* – протяг би моі.
328 *погибелі душі моїі* – погибелі моєі.
329 *достанутця на долю лисицямь* – достанутця лисицям.
330 *не гайся на помочь міні* – не барись на поміч міні.
331 *Не барись* – Не гайся.
332 *Зъ стидомь* – З соромом.
333 *повікь нехай кажуть* – нехай завжди кажуть.
334 *не бався* – не барись.
335 *могили правду* – могили – правду.
336 *зъ неба изъ* – з неба, из.
337 *роса кропляця* – капля капающая на.
338 *всюди* – скрізь.
339 *сятима* – світима.
340 *Хварсийський* – Фарсийський.
341 *послужать* – послужать.
342 *защитить* – оборонить.
343 *злата* – злата.
344 *всякий день* – щодня.
345 *красоватимутця* – красуватимутця.
346 *сятима* – сятима.
347 *Бігъ, Бігъ* – Біг.
348 *кінець* – кінець.
349 *Не погуби. Псаломъ Асахвовъ. Пісня* – (Асахвів). Не погуби.
350 *чудеса* – дива.
351 *суєславнимъ* – суєсловним.

- 352 *не сусславтєсь* – не суєсловтєсь.
353 *не говоріть тяжкосердно* – не кажіть тяжко сердно.
354 *не одь сходу* – не одь сходу сонця.
355 *понижає* – робе нижчим.
356 *повишає* – вишчим.
357 *Псаломь Асахвовь. Пісня* – (Асахвів).
358 *имья* – племя.
359 *віковічний* – віковічні.
360 *не стямилісь* – не стямилися.
361 *Господеві Богу* – Господу Богові.
362 *страшенъ* – страшний.
363 *саміхъ* – самих.
364 *Асахвовь* – (Асахвів).
365 *протягаєтця* – протягаєітця.
366 *не опускаєтця* – не опускаітця.
367 *однимаєшъ* – однімаєш.
368 *ізнемігся* – ізнемігся.
369 *промолвити* – промовити.
370 *давнії, споминаю літа давноминувшиі* – давнії, згадую літа давно минулі.
371 *Не вже жъ* – Хіба ж.
372 *Так само.*
373 *ізчерпалась* – исчерпалась.
374 *Не вже жъ Бігъ* – Хіба ж Господь.
375 *Всевишнѣго* – Вишнѣго.
376 *Памьятаю* – Памъятаю.
377 *Так само.*
378 *чудеса* – дива.
379 *великимъ* – великім.
380 *защитивъ* – оборонив.
381 *Єсиповихъ* – Ёсипових.
382 *самі бездні* – самі безодні.
383 *Изъ тучъ* – Из хмар.
384 *навкруга* – навкруги.
385 *Не вкриємо* – Не сховаємо.
386 *чудеса, які вінъ сотворивъ* – дива, які він творив.
387 *Свідецтво* – Свідєцтво.
388 *законъ* – Закон.
389 *настоящий* – настающий.
390 *ѣго и своїмъ* – ёго своїм.
391 *покладали свою надію* – сподівались.

392 *ні метко* – не мітко.
393 *Не сохранили* – Не зберегли.
394 *Пробивавъ* – Пробив.
395 *изъ бездні* – из безодні.
396 *пищи* – пищі.
397 *говорили* – казали.
398 *м'яса* – м'ясо. Так по всьому тексту, і в похідних словах.
399 *свойму* – своєму.
400 *у Бога, и надії на спасенне ёго не покладали* – у Бога і спасення
од ёго не сподівались.
401 *очинивъ* – одчинив.
402 *двери* – двері.
403 *на пищу* – на їду.
404 *пищи* – їди.
405 *по-підъ* – попід.
406 *східній* – східний.
407 *наситились* – наїлися.
408 *поставивъ* – постачив.
409 *все-таки* – все таки.
410 *вони* – вони ще.
411 *чудесамъ* – дивам.
412 *шукали вони ёго* – шукали ёго.
413 *помошникъ* – помішник.
414 *Господь Всевишній їх заступникъ* – Господь заступник їх.
415 *далеко було* – було далеко.
416 *скільки* – скільки.
417 *разъ* – разів.
418 *усеі* – усієї.
419 *пам'ятавъ* – пам'ятав.
420 *котрий* – який.
421 *не вертаєтця* – не вертаїтця.
422 *Скільки разъ гнівили вони* – Скільки разів вони гнівили.
423 *не пам'ятали* – не пам'ятали.
424 *на нихъ* – на їх.
425 *їхъ губили* – губили їх.
426 *червьямъ* – червам.
427 *и полёвіи смокви* – а поліві фіги.
428 *стада* – отари.
429 *на нихъ* – на їх.
430 *плюндровали* – плюндрували.
431 *плюндровали, мучили* – плюндрували катували.

432 *не боронивъ* – не ховав.
433 *Хамовихъ* – хамових.
434 *стадо* – отару.
435 *котру* – яку.
436 *по жеребью* – по жеребію.
437 *уставовъ* – уставів.
438 *не хранили* – не берегли.
439 *одреклись* – одцурались.
440 *людей своїхъ, и* – людей і.
441 *дівкамъ* – дівчатам.
442 *Попи* – Священники.
443 *удовіці* – удовиці.
444 *своихъ у тиль, и* – своїх і.
445 *И одвергъ шатеръ Єсиповъ* – І одцурався шатра Ёсипового.
446 *котра* – яка.
447 *ёму була* – була ёму.
448 *збудовавъ* – збудував.
449 *зь чистимъ* – з щирим.
450 *зь усею* – зь усією.
451 *Асахвовъ* – (Асахвів).
452 *пришли* – прийшли.
453 *твое; осквернили* – твоє опаскудили.
454 *хоронити* – ховати.
455 *будешъ ти гніватись* – будешъ гніватись.
456 *Не поминай* – Не згадуй.
457 *хутчій* – швидче.
458 *очисть* – зроби нас чистими.
459 *імення* – спасення.
460 *же* – ж.
461 *юзниківъ закованихъ* – невольників закутих.
462 *сохрани* – збережи.
463 *череда* – отари.
464 *довіку будемо славити* – до віку славитимемо.
465 *у* – в.
466 *Асахвовъ* – (Асахвів).
467 *Єсиповихъ, и сидиши на Херувимахъ, явись* – Ёсипових, явись.
468 *Охрімомъ и Веняминомъ* – Охрімом, Вениамином.
469 *приди* – прийди.
470 *Саваохте* – Саваофте. Так по всьому тексту.
471 *супротивъ* – против.
472 *кормиши* – годуєш.

473 *стали якъ* – стали, як.
474 *віти* – гилки.
475 *На що жъ* – На щож.
476 *зъ небесъ* – з неба.
477 *одвідай* – покуштуй.
478 *котрихъ* – яких.
479 *одступимо* – одступемо.
480 *одъ тебе; оживи* – одъ тебе. Оживи.
481 *Асахвовъ* – (Асахвів).
482 *вамъ, каже, судити* – вам судити.
483 *глядіти* – дивитись.
484 *бувъ* – було.
485 *чоловіки* – люде.
486 *находить* – знаходе.
487 *кубелце* – кубельце.
488 *прокладає* – проклада.
489 *благодатній* – благодатний.
490 *кропить* – кропе.
491 *благословеннємъ* – благословенням.
492 *Идутъ вони собі, одни* – Вони собі идуть, одні.
493 *явитися* – явитись.
494 *поглянь* – подивись.
495 *помазанника* – помазаника.
496 *ліпше тисячи* – краще тисячі.
497 *у світі; лучче* – у світі. Лучче.
498 *дому* – дома.
499 *Бога* – Богу.
500 *не однімає* – не однімає.
501 *Сохрани* – Збережи.
502 *поклонниківъ* – угодників.
503 *покладаючого надію* – сподівающогося.
504 *мою душу* – душу мою.
505 *призиває* – кличе.
506 *призиваю* – кличу.
507 *твій. Приліпи* – твій, приліпи.
508 *надо мною,* – на мене.
509 *раби* – рабині.
510 *міні, и* – міні і.
511 *Пісня. Псаломъ Давидовъ* – Давидов.
512 *вишше* – вишче.
513 *ними, розділю* – ними. Розділю.

- 514 *умивалникъ* – умивальник.
515 *мій чобіть* – чобіт мій.
516 *котрий одвергъ насъ* – котрий одцурався нас.
517 *у військах нашихъ, Боже* – у військові нашому.
518 *помочъ* – поміч. Так по всьому тексту.
519 *силні* – кріпкі.
520 *на брань* – на войну.
521 *изъ зори утрешнїі* – из зорі ранкової.
522 *затимъ* – за тим.
523 *піднїме* – підніме.
524 *благословенне* – благословене.
525 *вишише* – вищче.
526 *съ силними* – з дужими.
527 *великими* – великіми.
528 *Одъ неплодної* – Од неплодної.
529 *матірью* – матірью.
530 *Аллилуйя* – Не вказано.
531 *дрижи* – дріжить.
532 *За єврейським порядком псалмів вірші 9–26 – це псалом 115 – Те ж саме.*
533 *на нихъ* – на їх.
534 *покладай надїю* – сподівайся.
535 *покладайте надїю* – сподівайтесь.
536 *помьятає* – помьятає.
537 У списку Комарова 22-й вірш пропущений, далі нумерація віршів порушена.
538 *будемъ* – будемо.
539 *За єврейським порядком псалми 114 і 115 – це псалом 116.*
540 *Аллилуйя* – Не вказано.
541 *Аллилуйя* – Не вказано.
542 *повікъ* – до віку. Так по всьому тексту.
543 *гляжу* – дивлюсь.
544 *у очи* – у вічі.
545 *зійшлись на мене* – обгорнули мене.
546 *обступили мене навкруга* – обгорнули мене навкруги.
547 *пчолї* – бджолї.
548 *я упасти мусивъ бувъ* – я мусив був упасти.
549 *и спасителемъ моїмъ стався* – стався спасителем моїм.
550 *чуть* – чутно.
551 *Очиняйте* – Одчиняйте.
552 *не бався жъ* – не барись.

- 553 *идуций* – той, що йде.
554 *явивсь* – явився.
555 *сильного* – дужого.
556 *мужовелниковоє* – можевелникове.
557 *блужаю* – никаю.
558 *и підъ шатрами Кидарськими тиняюсь* – і тиняюсь під шатрами Кидарськими.
559 *зъ* – с.
560 *пошатнутись* – похитнутись.
561 *Господь криє* – Господь стереже тебе, Господь криє.
562 *свого* – твого.
563 *сохранить* – убереже.
564 Так само.
565 Так само.
566 *Пісня Давидова* – (Давидів).
567 *То живихъ прогинули бѣ були вони насъ* – То вони б живих прогинули-б нас.
568 *Покрили бѣ душу нашу* – Покрили-б нашу душу.
569 *не отдавъ насъ на растерзаніе* – не дав нас на ростерзанія.
570 *ловлящихъ: сітка прорвалася* – ловців: сітка порвалася.
571 *сотворившого* – що сотворив.
572 *Пісня* – Не вказано.
573 *даромъ* – даремне.
574 *даромъ* – дарма.
575 Так само.
576 *встанете* – встаіте.
577 *ляжтесь* – лягаіте.
578 *сильного* – сильного.
579 У спискові Комарова 5-го вірша немає.
580 *Пісня* – Не вказано.
581 *по дорогамъ* – по дорогах.
582 *еси и добре* – еси, і добро.
583 *навкруга* – навкруги.
584 *котрий* – який.
585 *живота* – життя.
586 *тішитимеся* – тішитимеся.
587 *Пісня* – Не вказано.
588 *боящимся тебе* – тим, що тебе бояця.
589 *кладу я надію* – я сподіваюсь.
590 *ночи* – ночі.
591 *напастей* – беззаконств.

592 *Пісня Давидова* – (Давидів).
593 *не надувається* – не надуваєця.
594 *возносяця* – возносяцяця.
595 *вишише* – вишче.
596 *коло матери* – біля матері.
597 *покладай, Израїлю, надію одъ сёго часу и повікъ.* – сподівайся,
Израїлю, од сёго часу и до віку!
598 *Пісня* – Не вказано.
599 *щирость* – щирість.
600 *на Схвраті* – на Сфраті.
601 *пуци* – пуці.
602 *ёго, поклонимось* – ёго, і поклонимось.
603 *покій* – покой.
604 *облачяця* – облацяцяця.
605 *радуюця* – радуцяцяця.
606 *хранитимуть* – берегтимуть.
607 *іхъ* – іхні.
608 *Пісня Давидова* – (Давидів).
609 *браття* – брати.
610 *одежи* – одежі.
611 *завіщоваєъ* – завіщав.
612 *живіть* – життя.
613 *Пісня* – Не вказано.
614 *И нічю* – І у ночі.
615 *Аллилуйя* – Не вказано.
616 *души* – душі.
617 *бездняхъ* – безоднях.
618 *підоймає* – підіймає.
619 *изъ* – з.
620 *до скоту* – до скота.
621 *Ханаанські* – ханаанські.
622 *Та и* – Тай.
623 *памьять* – памъять.
624 *изъ* – із.
625 *у* – в.
626 *не говорять; очи* – не говорять, очі.
627 *на нихъ* – на іх.
628 *всякъ* – всякий.
629 *на нихъ* – на іх.
630 *Аллилуйя* – Не вказано.
631 *чудеса великіи єдиний* – дива великі.

- 632 У списку Комарова 6-й вірш пропущено, а 7-й пронумеровано, як 6-й.
- 633 У списку Комарова 8-й вірш пропущено, а 9-й пронумеровано як 7-й. Далі нумерація віршів порушена.
- 634 *и звiзди, що бѣ правили нiччю: бо* – зорі, щоб світили у ночі, бо.
- 635 *Поразивъ* – Породив.
- 636 *на перворожденнихъ ѿго: бо* – на перворожденних, бо.
- 637 *зѣ-посередъ* – з посеред.
- 638 *Хвараона и все войско* – хвараона і військо.
- 639 *силнихъ: бо* – дужихъ, бо.
- 640 *своиму: бо* – своєму, бо.
- 641 *повікъ* – велика.
- 642 *повікъ* – до віку.
- 643 *пищу* – їду.
- 644 *твари: бо* – тварі, бо.
- 645 *Вавилонськихъ, тамъ ми сиділи и плакали, споминаючи* – Вавилонських сиділи ми і плакали, згадуючи.
- 646 *ми тамъ співали* – ми співали.
- 647 *що бѣ* – щоб.
- 648 *памъятатиму* – пам'ятатиму.
- 649 *Єрусалиму* – Єрусалима.
- 650 *вишише* – вище.
- 651 *Блаженъ, хто* – блажен той, хто.
- 652 *такою жѣ оддачею, якою ти оддала намъ* – такою оддачею, якою ти нам оддала.
- 653 *камень* – камінь.
- 654 *мислі моі ти розпознаєшъ напередъ, здаля* – думки мої розпізнає наперед.
- 655 *на* – в.
- 656 *щоразъ* – щоразу.
- 657 *невмоготу* – не вмоготу.
- 658 *на криляхъ зори, и переселюсь* – на крилах зорі, і перенесусь.
- 659 *я. Але* – я; але.
- 660 *світло* – світло.
- 661 *що и* – шой.
- 662 *матери* – матері.
- 663 *знає* – зна.
- 664 *кістка не вкрилась* – кісточка не сховалась.
- 665 *мислі* – думки.
- 666 *безмірне число и величество ихъ!* – безмірне величество їх.
- 667 *більше* – більш.

- 668 *гетте* – гетьте.
669 *примають* – приймають.
670 *и встаючими на тебе не гидовати* – і не гидовати встаючими на тебе.
671 *ненависттю* – ненавистю.
672 *ропознай мислі мої.* – розпізнай думки мої;
673 *побачь* – подивись.
674 *Давидовь* – (Давидів).
675 *мене, вислухай* – мене, і вислухай.
676 *возношенне* – возношення.
677 *и двери огради на язикь мій* – і бережи двері язика мого.
678 *сластей* – ласощів.
679 *масть* – моць.
680 *ніби* – неначе.
681 *кладу надію* – сподіваюсь.
682 *Сохрани* – Оборонь.
683 *Псалми 146 і 147 у єврейським тексті – це один 147 псалом. Тому дали грецький порядок псалмів збігається з єврейським.*
684 *Аллилуйя* – Не вказано.
685 *янголі* – янголи.
686 *и* – й.
687 *звізди* – зорі.
688 *вишише* – вище.
689 *Хвалить* – Хвалить.
690 *котрого* – якого.
691 *на землі риби морськїи и всі бездні* – на землі, хвалить його риби морськїи і всі безодні.
692 *древа* – дерева.
693 *звіри* – звірі.
694 *Паробки* – Парубки.
695 *и* – й.
696 *Хвалить* – Хвалить.
697 *піднїме* – підніме.
698 *Аллилуйя* – Аллилуя.
699 *Аллилуйя* – Не вказано.
700 *у рукахь їх* – у руках.
701 *царївь їх у кайдани, и силнихь їх у кандали залїзніи* – царів їх у кайдани залізніи.
702 *Аллилуйя* – Аллилуя.
703 *Аллилуйя* – Не вказано.
704 *хвалїть єго у* – хвалить у.

- 705 *Хвалить* – Хваліть.
706 Так само.
707 Так само.
708 *дзвінкихъ* – красноголосних.
709 *хвалить* – хваліть.
710 *Аллилуйя* – Аллилуя.
711 *свої літа* – літа свої.
712 *браттями* – братами.
713 *мого батька* – батька мого.
714 *батька мого* – мого батька.
715 *змайстровали* – змайстрували.
716 *янголя* – янгола.
717 *Браття* – Брати.
718 *великі були* – великі.
719 *великі були; та благоволення* – великі; та благословення.
720 *назустріч* – на зустріч.

Наукове видання

ПСАЛТИР

**Переклад новою українською літературною мовою
П.С. Морачевського**

1865

Підготовка до видання
Гнатенко Людмила Анатоліївна

Технічні редактори
О.С. Боляк, Т.В. Герасімова

Комп'ютерна верстка та оригінал-макет
О.С. Боляк

Дизайн обкладинки
О.М. Гальченко

Підписано до друку 12.05.2015. Формат 60x84/16. Папір офс. №1.
Ум. друк. арк. 11,6. Тираж 300 прим. Зам. № 1.

Друкарня Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.
03039, Київ-39, просп. 40-річчя Жовтня, 3.